

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ

О РЕВИЗИЈИ СВРСИСХОДНОСТИ ПОСЛОВАЊА

Ефикасност система енергетског менаџмента у јавном сектору

Број: 400- 746/2020-06/35
Београд, 25. јануар 2021. године

Ниједно значајно побољшање система енергетског менаџмента није могуће без залагања свих субјеката јавног сектора

Трошкови за енергетске услуге бележе тренд раста и значајна су ставка у буџетима субјеката јавног сектора. Законом о ефикасном коришћењу енергије уређено је успостављање система енергетског менаџмента, као једне од основних мера за уштеду енергије. Од свих државних органа систем је успостављен само у Управи за заједничке послове републичких органа и 62% јединица локалне самоуправе - обвезника система. Код осталих субјеката јавног сектора - обвезника система, није успостављен.

Шта је систем енергетског менаџмента?

Систем организованог управљања енергијом са циљем да се постигне рационално коришћење енергије уз што мање трошкова.

Зашто систем енергетског менаџмента?

- уштеда енергије и смањени трошкови за енергију
- подстицање одговорног понашања према енергији
- спровођење мера за ефикасно коришћење енергије

Министарство рударства и енергетике (даље: МРЕ) је највећим делом обезбедило услове за функционисање система енергетског менаџмента у јединицама локалних самоуправа, али не и код других субјеката јавног сектора. Систем је делимично успоставила Управа за заједничке послове републичких органа и 62% јединица локалне самоуправе. Остале субјекте јавног сектора (организације обавезног социјалног осигурања) Закон о ефикасном коришћењу енергије није дефинисао као обвезнике система. МРЕ је успоставило информационе системе за потребе система енергетског менаџмента, али обвезници их не користе у довољној мери. Годишње извештаје о остваривању циљева уштеде енергије, обвезници већином не достављају, због чега МРЕ не располаже подацима о укупним уштедама енергије у јавном сектору. Финансирање пројекта ефикасног коришћења енергије из Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности вршено је у јединицама локалних самоуправа, не и код осталих субјеката јавног сектора, због недовољних финансијских средстава и људских ресурса. МРЕ није предложило Влади РС да донесе Четврти Акциони план за енергетску ефикасност за период након 2018. године, којим би утврдило циљеве за уштеду енергије и мере за њихово достизање.

Већина изабраних обвезника система је именовала енергетског менаџера, али нису донели планска документа којима би утврдили политику ефикасног коришћења енергије, па постоји ризик да политика није постављена на ефикасан начин. Управљање потрошњом енергије нису у потпуности успоставили на начин континуираног планирања, праћења, анализе, извештавања и надзора.

Потрошња енергије након спроведених енергетских санација у периоду 2017-2019. године, није смањена у свим објектима.

МРЕ није спровело инспекцијски надзор над успостављањем и функционисањем система енергетског менаџмента. Надзор над управљањем пројектима у области ефикасног коришћења енергије неопходно је повећати и од корисника средстава захтевати извештај о оствареној уштеди енергије.

Препоруке

Државна ревизорска институција је, између осталих, дала следеће препоруке:

Министарству рударства и енергетике да:

- настави са активностима у оквиру своје надлежности у циљу измене Закона о ефикасном коришћењу енергије;
- предложи Влади доношење Четвртог акционог плана за енергетску ефикасност;
- организује едукативне и промотивне активности у функцији јачања свести о потреби ефикасног коришћења енергије и потреби успостављања система код свих субјеката јавног сектора, уз праћење ефеката;
- кроз вршење инспекцијског надзора обезбеди реализацију обавеза обвезника система енергетског менаџмента.

Управи за заједничке послове републичких органа да:

- донесе програм и план енергетске ефикасности;
- достави Министарству рударства и енергетике годишње извештаје о остваривању циљева уштеде енергије.

Град Новом Саду да:

- донесе програм и план енергетске ефикасности
- у Информациони систем енергетског менаџмента унесе и прати податке о потрошњи енергије за јавно осветљење

Садржај

Скраћенице и термини	5
I Резиме и препоруке	8
II Увод	13
1. Проблем	13
2. Циљ ревизије	13
3. Ревизијска питања	14
4. Обим и ограничења ревизије	14
5. Методологија у поступку рада	15
III Опис предмета ревизије	16
1. Законодавни оквир	16
2. Опште информације	20
IV Закључци	25
ЗАКЉУЧАК 1: Министарство рударства и енергетике је највећим делом обезбедило неопходне услове за успостављање и функционисање система енергетског менаџмента у јединицама локалних самоуправа, али не и код других субјеката јавног сектора	26
Налаз 1.1: Министарство рударства и енергетике је донело најважнија подзаконска акта, спровело едукативне и промотивне активности о значају и функционисању система енергетског менаџмента у јединицама локалних самоуправа, али не и код других субјеката јавног сектора	28
Налаз 1.2: Министарство рударства и енергетике је успоставило информационе системе енергетског менаџмента, али обвезници у јавном сектору их не користе у довољној мери	45
ЗАКЉУЧАК 2: Већина изабраних обвезника система енергетског менаџмента је именовала енергетског менаџера, али има простора за побољшање ефикасног управљања потрошњом енергије	49
Налаз 2.1: Иако је већина изабраних обвезника СЕМ именовала ЕМ, потребно је донети планска докумената којима би се утврдила политика ефикасног коришћења енергије	50
Налаз 2.2: Обвезници СЕМ нису у потпуности успоставили управљање потрошњом енергије на начин континуираног планирања, праћења, анализе, извештавања и надзора	58
Налаз 2.3: Изабране ЈЛС су обезбедиле реализацију пројеката за ЕЕ, али уштеде нису постигнуте у довољној мери	68
ЗАКЉУЧАК 3: Министарство рударства и енергетике не користи у потпуности капацитет надзора над успостављањем и спровођењем активности система енергетског менаџмента	74
Налаз 3.1: Иако постоје извесни помаци у виду формирање контролних листа за систем енергетског менаџмента, потребно је успоставити свеобухватан инспекцијски надзор	74
Налаз 3.2: Неопходно је повећати надзор над управљањем пројектима у области ефикасног коришћења енергије у јединицама локалне самоуправе	77

Налаз 3.3. МРЕ је активан учесник вођења политике ефикасног коришћења енергије, али не координира са свим обвезницима система подједнако	83
V Мере предузете у току ревизије	84
VI Захтев за доставње одазивног извештаја	86
Прилог 1 – Методологија у поступку рада	88
Прилог 2 – Увођење система енергетског менаџмента (СЕМ) у јавни и комерцијални сектор	94
Прилог 3 – СЕМ код државних органа који користе објекте површине преко 2.000 m ²	96
Прилог 4 – Износ средстава за унапређење енергетске ефикасности	98
Прилог 5 – Јавне кампање и друге едукативне активности у функцији јачања свести у односу на ефикасно коришћење енергије које је МРЕ спровело у периоду 2017-2019. године	98
Прилог 6 – Листа 28 објеката УЗЗПРО - Мерна места и режим наплате	102
Прилог 7 – Преглед расхода за енергетске услуге субјеката ревизије и извора информација, 2017-2019, у мил.дин.	105
Прилог 8 – Прегледи Града Београда и Општине Велика Плана о укупним консолидованим подацима расхода за енергетске услуге	105
Прилог 9 – Примењене мере енергетске ефикасности на јавним објектима у Граду Новом Саду за 2017, 2018 и 2019. годину	107
Прилог 10 – Кампање и активности на подизању свести штедне енергије код корисника буџета	108
Прилог 11 – Одговори на питања ДРИ од стране субјекта ревизије Града Новог Сада - Агенције за енергетику Града Новог Сада поводом анализа праћења уштеда енергије након енергетске санације објеката	109
Прилог 12 – Анализа уштеда енергије код осам објеката које је енергетски санирано у 2018 и 2019. години - Град Београд	111
Прилог 13 - Управљање пројектима	112
Прилог 14 - Одговори на питања упућеним ЈЛС	113

Скраћенице и термини

У прегледу су дате скраћенице које су коришћене у извештају:

Пун назив	Скраћеница
Државна ревизорска институција	ДРИ
Министарство рударства и енергетике	МРЕ
Република Србија	РС
Европска Унија	ЕУ
Систем енергетског менаџмента	СЕМ
Обвезници система енергетског менаџмента	Обвезници СЕМ
Закон о ефикасном коришћењу енергије	Закон о ЕКЕ
Енергетска ефикасност	ЕЕ
Управа за заједничке послове републичких органа	УЗЗПРО
Геолошки завод Србије	ГЗС
Јединица локалне самоуправе	ЈЛС
Буџетски фонд	БФ
Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасности	БФ ЕЕ
Акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије	АПЕЕ
Информациони систем за енергетски менаџмент	ИСЕМ
Енергетски менаџер	ЕМ
Организације обавезног социјалног осигурања	ООСО
Националну службу за запошљавање	НСЗ
Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање	ПИО
Републички фонд за здравствено осигурање	РФЗО
Програм Организације уједињених нација за развој	УНДП
Аутономна покрајина Војводина	АПВ
Одоздо-према-горе	ОПГ
Систем енергетског менаџмента информациони систем	СЕМИС
Јавно Комунално предузеће	ЈКП
Народна банка Републике Србије	НБС
Валута Динар	РСД
Валута Евро	ЕУР
Информациони систем енергетике града Београда	ИСЕБ
Агенција за енергетику Града Новог Сада	АЕНС
Центар за културу	ЦЗК
Основна школа	ОШ
Предшколска установа	ПУ
Републички завод за статистику	РЗЗС
Републички хидрометеоролошки завод	РХМЗ
Министарство унутрашњих послова	МУП
Министарство финансија	МФ
Програм енергетске ефикасности	Програм ЕЕ
План енергетске ефикасности	План ЕЕ
Уредба о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије на основу којих се одређује која привредна друштва су обвезници система енергетског менаџмента, годишњих циљева уштеде енергије и обрасца пријаве о оствареној потрошњи енергије	Уредба о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије
Јавно комерцијални сектор	ЈК сектор
Еквивалент тона нафте	Тое
Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине	ПСЕ

Поједини изрази који се користе у извештају имају следеће значење:

Јавни сектор је део националне економије који обухвата општи ниво државе. Општи ниво државе обухвата све субјекте који су одговорни за пружање, претежно, нетржишних услуга и прераспodelу дохотка и богатства на свим нивоима државе; обухвата буџет Републике Србије, буџете локалних власти, ванбуџетске фондове, укључујући и фондове социјалног осигурања на свим нивоима власти, као и нетржишне и непрофитне институције које су контролисане и финансиране од стране државе на свим нивоима власти.

Јавни сектор представља значајан фактор за стимулисање трансформације тржишта ка ефикаснијим производима, зградама и услугама, као и за иницирање промена у понашању грађана и предузећа при потрошњи енергије. Поред тога, смањење потрошње енергије кроз мере побољшања енергетске ефикасности може ослободити јавне ресурсе за друге намене. Јавна тела на националном, регионалном и локалном нивоу треба да буду пример када је реч о енергетској ефикасности.¹

Систем енергетског менаџмента јесте систем организованог управљања енергијом који обухвата најшири скуп регулаторних, организационих, подстицајних, техничких и других мера и активности, као и организованог праћења и анализе производње, преноса, дистрибуције и потрошње енергије, које у оквирима својих овлашћења, утврђују и спроводе органи државне управе, органи јединица локалне самоуправе и обвезници система енергетског менаџмента.

Обвезници система енергетског менаџмента, подразумевамо обвезнике система из јавног сектора - органи државне управе и други органи Републике Србије, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе са више од 20000 становника, као и друге јавне службе које користе објекте у јавној својини.

Енергетски менаџер јесте физичко лице именовано од стране обвезника система енергетског менаџмента да прати и бележи начине коришћења и количине употребљене енергије, предлаже и проводи мере ефикасног коришћења енергије и обавља друге послове утврђене овим законом.

Енергија јесте електрична, топлотна и енергенти који се налазе у продаји: природни гас, течни нафтни гас, угаљ, уље за ложење и друга горива за грејање и хлађење.

Ефикасно коришћење енергије јесте коришћење енергије за квалитетно обављање одговарајућих активности и пружање услуга на начин којим се постиже минимална потрошња енергије, у оквиру техничких могућности савремених постројења, опреме и уређаја.

Организовано управљање енергијом – управљање потрошњом енергије јесте интегрисани приступ чији је циљ да утиче на смањење укупне потрошње примарне енергије и врши утицај на животну средину кроз праћење потрошње енергије и применом мера за повећање енергетске ефикасности.

Програм енергетске ефикасности - плански документ који доноси јединица локалне самоуправе, односно други обвезник система енергетског менаџмента о планираном начину остваривања и величини планираног циља уштеде енергије, за период од најмање три године.

¹ Одељак (15) Директиве 2012/27/ЕУ Европског парламента и Савета од 25. октобра 2012. године о енергетској ефикасности, изменама и допунама Директиве 2009/125/ЕЗ и 2010/30/ЕУ те о престанку важења Директива 2004/8/ЕЗ и 2006/32/ЕЗ

План енергетске ефикасности - плански документ са мерама и активностима којим обвезници система енергетског менаџмента планирају да спроведу програм ЕЕ.

Списак зграда централне власти: РС је у складу са чланом 5. Директиве 2012/27/ЕУ Европског парламента и Савета од 25. октобра 2012. године о енергетској ефикасности, сачинила списак зграда централне власти (56) са појединачном површином већом од 250 m², које ће бити предмет енергетске санације, утврђен Закључком Владе 05 Број 337-6889/2018 од 9. августа 2018. године.

Објекти јавне намене су објекти намењени за јавно коришћење и могу бити објекти јавне намене у јавној својини по основу посебних закона (објекти за потребе државних органа, органа територијалне аутономије и локалне самоуправе) и остали објекти јавне намене који могу бити у свим облицима својине (болнице, домови здравља, објекти образовања, спортски и рекреативни објекти, објекти културе, поште и други објекти).

Јавну својину чини право својине Републике Србије - државна својина, право својине аутономне покрајине - покрајинска својина и право својине јединице локалне самоуправе - општинска, односно градска својина.

Потрошња примарне енергије је бруто унутрашња потрошња, искључујући неенергетске примене.

Потрошња финалне енергије јесте енергија која се испоручује индустрији, транспорту, домаћинствима, услугама и пољопривреди, при чему су искључене испоруке за сектор за производњу енергије и за саме енергетске индустрије.

Државни органи: за потребе ревизије под појмом „државни органи“ једним именом називамо органе државне управе и друге органе Републике Србије.²

Изабрани обвезници СЕМ, једним именом називамо обвезнике СЕМ - субјекте ревизије (УЗЗПРО и Град Нови Сад) и обвезнике СЕМ – изворе информација (ГЗС, Град Београд, Општина Велика Плана).

Тона еквивалентне нафте (Тое)³- јединица за мерење енергије. Количина енергије која се ослобађа спаљивањем једне тоне сирове нафте. Једна тона еквивалентне нафте износи 41,868 ГЈ или 11,630 MWx електричне енергије.

Одоздо према горе (метода ОПГ) је поступак израчунавања уштеде енергије настале реализацијом мере ЕЕ, на основу математичких формула и референтних вредности које се дефинишу појединачно за сваку меру.

Организације за обавезно социјално осигурање су Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Републички фонд за здравствено осигурање, Фонд за социјално осигурање војних осигураника и Национална служба за запошљавање.

² <http://www.rsz.gov.rs/linkovi-drzavni-organi.html>

³ Одлука о утврђивању енергетског биланса Републике Србије за 2014. годину (Службени гласник РС", бр. 115/13)

I Резиме и препоруке

Државна ревизорска институција је спровела ревизију сврсисходности пословања „Ефикасност система енергетског менаџмента у јавном сектору“.

Стратешким документима Република Србија се обавезала да оствари уштеде финалне потрошње енергије. Трошкови за енергетске услуге бележе тренд раста и значајна су ставка у буџетима субјеката јавног сектора. Законом о ефикасном коришћењу енергије, предвиђено је успостављање система енергетског менаџмента, као једне од основних мера за уштеду енергије.

Од свих државних органа, систем је успостављен само у Управи за заједничке послове републичких органа и 62% јединица локалних самоуправа - обвезника система. Код осталих субјеката јавног сектора - обвезника система, није успостављен.

Проблем је препознат и од стране Владе РС кроз Програм економских реформи у коме је истакнута неопходност увођења система енергетског менаџмента у јавном сектору и система одрживог финансирања мера за уштеде енергије. Влада у Програму наводи да је потребно повећати капацитете за рад Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности.

Одлучили смо да нам субјекти ревизије буду:

1. Министарство рударства и енергетике
2. Управа за заједничке послове републичких органа
3. Град Нови Сад.

На основу успостављених критеријума, изабрали смо и обвезнике система енергетског менаџмента који су нам били извори информација о успостављању и функционисању система:

- Геолошки завод Србије
- Град Београд
- Општина Велика Плана.

Након спроведене ревизије утврдили смо следеће:

Ниједно значајно побољшање система енергетског менаџмента није могуће без залагања свих субјеката јавног сектора.

Министарство рударства и енергетике је донело најважнија подзаконска аката која су, поред Закона о ефикасном коришћењу енергије, постала оквир за успостављање система енергетског менаџмента у јавном сектору. У сарадњи са консултантима других држава, МРЕ је организовало и спровело обуке, пројекте и промоције за успостављање и функционисање система енергетског менаџмента у јединицама локалне самоуправе, али не и код других обвезника система у јавном сектору.

Иако је МРЕ обезбедило услове за успостављање система, обвезници то нису у потпуности искористили. У државним органима, органима аутономне покрајине и другим јавним службама које користе објекте у јавној својини, систем није успостављен. Систем је делимично успоставила УЗЗПРО. Од укупно 79 ЈЛС, обвезника система, 48 ЈЛС је успоставило систем енергетског менаџмента. Остали субјекти јавног сектора (организације за обавезно социјално осигурање, установе, као и друга правна лица јавног сектора) Законом о ЕКЕ нису дефинисани/ нису јасно дефинисани, као обвезници система.

МРЕ је успоставило информационе системе: СЕМИС - за праћење спровођења СЕМ у јавном сектору и ИСЕМ – за праћење и анализу потрошње енергије у јавним објектима који служи за потребе СЕМ. Примена ових система за обвезнике СЕМ није обавезујућа. ИСЕМ омогућава анализе у потрошњи енергије, уштедама енергије, препознавање приоритетних објеката за енергетску санацију, увид у ефекте мера ЕЕ и друге модалитете. Иако је ово бесплатан систем за обвезнике СЕМ, не користе га у довољној мери.

Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије у периоду 2016-2018. године, МРЕ нису доставили државни органи, органи аутономне покрајине, јавне службе и 72% ЈЛС - обвезника СЕМ, због чега МРЕ не располаже подацима о укупним уштедама енергије у јавном сектору.

Министарство рударства и енергетике је навело да су недостатак људских ресурса за планирање, спровођење и реализацију јавних позива за доделу средстава из Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности и недовољна финансијска средства, разлог финансирања пројекта у области ефикасног коришћења средстава само код ЈЛС, не и код осталих субјеката јавног сектора.

Енергетски прегледи нису вршени зато што није спроведена обука за лиценцирање енергетских саветника који су овлашћени да врше ову врсту прегледа.

МРЕ није предложило Влади РС да донесе Четврти Акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије за период након 2018. године, којим би утврдило циљеве и мере за уштеду финалне енергије у периоду после 2018. године.

Изабрани обвезници СЕМ нису у потпуности успоставили управљање потрошњом енергије на начин континуираног планирања, праћења, анализе, извештавања и надзора, иако је већина именовала енергетског менаџера.

Већина изабраних обвезника СЕМ је именовала енергетског менаџера, али нису донели програм и план енергетске ефикасности, којима се утврђује политика ефикасног коришћења енергије, због чега постоји ризик да коришћење енергије није постављено на ефикасан начин. Обвезници нису доставили анализе сачињене у циљу планирања потребних количина енергије узимајући у обзир уштеде код енергетски санираних објеката из претходних година или стварне енергетске потребе на основу норматива или стварне потрошње.

Успостављен информациони систем за праћење потрошње енергије по објектима, обвезници СЕМ нису у потпуности искористили за анализе и за предузимање мера за ефикасно коришћење енергије. Анализе су углавном вршене по захтевима корисника или приликом пријава на јавни позив за доделу финансијских средстава из Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности.

Изабрани обвезници СЕМ су навели отежавајуће околности за вршење анализа коришћења енергије: подаци који се уносе у информационе системе нису свеобухватни јер у систем нису унети сви објекти у надлежности обвезника, као ни сви подаци о потрошњи енергије, унети подаци нису ажурирани, а ручно уношење података у информациони систем ствара ризик од могућих грешака.

Иако је у посматраном периоду 2017 – 2019. године већина изабраних обвезника СЕМ именовала енергетске менаџере, успоставила информациони систем за праћење потрошње енергије и применила мере енергетских санација на појединим објектима, износи плаћених расхода за енергетске услуге нису смањени. Обвезници су у поступку ревизије сачинили анализе и утврдили узроке који су условили да расходи за

енергетске услуге појединих објеката остану на истом/увећаном нивоу, као пре енергетских санација.

Извештавање о потрошњи енергије код обвезника СЕМ углавном се своди на финансијско извештавање о извршеним расходима за енергетске услуге приликом израде финансијских извештаја. Начин извештавања није формализован и најчешће је реч о спорадичним усменим извештајима, углавном по захтеву корисника јавних објеката. Енергетски менаџери су наводили да су извештавали руководство о потрошњи енергије и о резултатима анализа у вези потрошње и уштеда, повремено, по захтеву. Докази о извештавању, нису достављени. Од пет изабраних обвезника СЕМ, два обвезника (Град Нови Сад и Општина Велика Плана) су МРЕ доставили годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије за период 2017-2019. година. Недостављање извештаја од стране осталих обвезника система умањује МРЕ сазнања о укупно оствареним уштедама енергије.

МРЕ није спровело инспекцијски надзор над успостављањем и функционисањем система енергетског менаџмента у периоду 2017-2019. године.

Енергетске санације објеката финансиране из средстава БФ ЕЕ нису довеле до очекиваних ефеката у погледу смањења расхода за енергетске услуге. Расходи за енергетске услуге су код већине објеката повећани, а корисници средстава БФ ЕЕ нису анализирали узроке повећања. Неопходно је повећати надзор над управљањем пројектима у области ефикасног коришћења енергије и од корисника средстава БФ ЕЕ захтевати енергетске прегледе објеката у року од 12 месеци по завршетку пројекта.

МРЕ је активан учесник вођења политике ефикасног коришћења енергије, али не координира са свим обвезницима СЕМ подједнако. Координација на нивоу ЈЛС и МРЕ је дала резултате у виду коришћења подстицајних средстава за унапређење ЕЕ. Потребно је јасно дефинисати радно место енергетског менаџера код обвезника СЕМ ради унапређења комуникације/координације са МРЕ.

Државна ревизорска институција, након спроведене ревизије сврсисходности пословања „Ефикасност система енергетског менаџмента у јавном сектору“, у циљу успостављања ефикаснијег система енергетског менаџмента у јавном сектору, даје следеће препоруке:

Министарству рударства и енергетике, да:

1. Настави са активностима у оквиру своје надлежности у циљу измене Закона о ефикасном коришћењу енергије, на начин, да:

- се као обвезници система енергетског менаџмента утврде организације за обавезно социјално осигурање и јасно дефинишу установе основане од стране РС, АПВ или ЈЛС и друга правна лица јавног сектора;
- обвезник СЕМ донесе интерни акт којим ће бити уређена структура која ће бити задужена и одговорна за реализацију циљева енергетског менаџмента, одговорности, координацију и процедуре за управљање потрошњом енергије;
- дефинише услове за лиценцирање енергетских саветника;
- уреди обавезну примену информационих система: информациони систем за праћење спровођења система енергетског менаџмента-СЕМИС и информациони систем за праћење и анализу потрошње енергије и воде у јавним

објектима-ИСЕМ (приоритет 2⁴).

2. Предложи Влади РС доношење Четвртог Акционог плана за енергетску ефикасност којим ће се ближе утврдити спровођење Стратегије развоја енергетике Републике Србије и мере ефикасног коришћења енергије (приоритет 2).

3. Министар надлежан за послове енергетике доноси подзаконска акта у складу са роковима прописаним Законом (приоритет 3⁵).

4. Организују едукативне и промотивне активности у функцији јачања свести о потреби ефикасног коришћења енергије и потреби успостављања СЕМ код свих субјеката јавног сектора, уз праћење ефеката (приоритет 3).

5. Настави са активностима у циљу доношења Закона о ефикасном коришћењу енергије којим ће уредити обавезу да добављачи енергије и енергената (ЕПС, Београдске електране, Србијагас и други) податке о потрошњи и трошковима за енергију и енергенте у јавним објектима или јавном осветљењу, уносе једном месечно у ИСЕМ (приоритет 2)

6. Кроз вршење инспекцијског надзора обезбеди реализацију обавеза обвезника СЕМ у успостављању и функционисању система (приоритет 2).

7. У циљу успостављања најефикаснијег механизма за финансирање пројеката енергетске ефикасности настави са активностима на доношењу Закона о ефикасном коришћењу енергије којим ће уредити финансирање пројеката (приоритет 2).

Управи за заједничке послове републичких органа, да:

1. Интерним актима уреди структуру која ће бити задужена и одговорна за реализацију циљева енергетског менаџмента, одговорности, координацију између појединих делова структуре и процедуре за управљање потрошњом енергије (приоритет 2).

2. Донесе програм и план енергетске ефикасности у складу са Законом о ефикасном коришћењу енергије (приоритет 3).

3. У Информациони систем - ИСЕМ унесе податке о потрошњи енергије за све објекте за које плаћа расходе за енергетске услуге, прати и анализира потрошњу (приоритет 3).

4. Достави Министарству рударства и енергетике годишње извештаје о остваривању циљева уштеде енергије (приоритет 2).

5. У циљу јачања свести о важности ефикасног коришћења енергије код органа за које УЗЗПРО плаћа расходе за енергетске услуге, јасно дефинише потребе за едукативним и промотивним активностима и покрене иницијативу према МРЕ за организовањем тих активности (приоритет 2).

Граду Новом Саду, да:

1. Донесе програм и план енергетске ефикасности за Град Нови Сад у складу са Законом о ефикасном коришћењу енергије (приоритет 3).

⁴ ПРИОРИТЕТ 2- Несврсисходности које је могуће отклонити у року до годину дана

⁵ ПРИОРИТЕТ 3 – Несврсисходности које је могуће отклонити у року од једне до три године

2. Интерним актима уреди структуру која ће бити задужена и одговорна за реализацију циљева енергетског менаџмента, одговорности и координацију између појединих делова структуре и процедуре за управљање потрошњом енергије (приоритет 2).

3. У ИСЕМ унесе податке о потрошњи енергије за јавно осветљење и прати потрошњу енергије (приоритет 3).

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић

Државна ревизорска институција

Макензијева 41

11000 Београд, Србија

25. јануар 2021. године

II Увод

Државна ревизорска институција је спровела ревизију сврсисходности пословања „Ефикасност система енергетског менаџмента у јавном сектору“ у складу са Законом о Државној ревизорској институцији⁶, Пословником Државне ревизорске институције⁷, Програмом ревизије Државне ревизорске институције за 2020. годину број: 06-727/2020-02/1 од 28. маја 2020. године.

Ревизија је обављена на начин и према поступцима утврђеним оквиром ревизорских стандарда Међународне организације врховних ревизорских институција (INTOSAI), Кодексом професионалне етике државних ревизора, принципима Међународних стандарда врховних ревизорских институција (ISSAI) и Приручником – Методолошким правилима и смерницама за ревизију сврсисходности пословања.

1. Проблем

Стратешким документима Република Србија се обавезала да оствари уштеде финалне потрошње енергије. Потрошња енергије бележи тренд раста и значајна је ставка у буџетима субјеката јавног сектора. У периоду 2014-2018. године расходи за енергетске услуге просечно годишње су износили око 20,7 милијарде динара. Законом о ефикасном коришћењу енергије, предвиђено је успостављање система енергетског менаџмента, као једне од основних мера за уштеду енергије. Овим системом се, кроз организовано управљање енергијом, сагледавањем потрошње и анализом, стварају услови за идентификацију веће потрошње енергије и предузимање адекватних мера и активности за уштеду.

Систем енергетског менаџмента је код органа државне управе успостављен само код Управе за заједничке послове републичких органа, док код осталих органа државне управе, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање, органа аутономне покрајине, као и код 38% јединица локалне самоуправе, овај систем није успостављен. Проблем је препознат и од стране Владе РС, због чега је у Програму економских реформи истакнута неопходност увођења система енергетског менаџмента у јавном сектору. Програмом је наведено да Србији недостаје систем одрживог финансирања за мере уштеде енергије и да је потребно повећати капацитете за рад Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности.

2. Циљ ревизије

Циљ ревизије је био да утврдимо да ли је Министарство рударства и енергетике обезбедило услове и надзор над успостављањем и функционисањем система енергетског менаџмента код обвезника у јавном сектору и у којој мери су обвезници успоставили овај систем.

У фокусу ревизије је ефикасност система енергетског менаџмента у остваривању уштеда у потрошњи енергије.

Ефикасан систем енергетског менаџмента је систем који: је успостављен и организован (у систему учествују сви релевантни субјекти); је осмишљен (успостављен информациони систем за праћење потрошње енергије на основу којег се врше анализе и предлажу мере које доприносе ефикасном коришћењу енергије); је благовремен (да на основу анализа доноси благовремено програм и план енергетске ефикасности и спроводи мере за ефикасно коришћење енергије наведене у програму); реализује планирани циљ уштеде енергије који прописује Влада; постиже уштеде у расходима на име енергетских услуга, па средства остварена уштедама у потрошњи енергије могу да

⁶ „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18 - др. закон

⁷ „Службени гласник РС“, бр. 9/09

се преусмере на друге приоритете и доставља Министарству годишње извештаје о остваривању циљева садржаних у програму и плану ЕЕ.

Да бисмо остварили циљ формулисали смо главно питање и ревизијска питања.

3. Ревизијска питања

Да бисмо истражили ревизијски проблем и остварили циљ ревизије, формулисали смо ревизијска питања:

Дефинисали смо главно питање:

Да ли је Министарство рударства и енергетике обезбедило услове и надзор над успостављањем и функционисањем система енергетског менаџмента код обвезника у јавном сектору и у којој мери су обвезници успоставили овај систем?

На основу главног питања, формулисали смо следећа ревизијска питања:

1. Да ли је Министарство рударства и енергетике обезбедило услове за успостављање и функционисање система енергетског менаџмента?

2. У којој мери су обвезници система енергетског менаџмента у јавном сектору успоставили систем?

3. На који начин је Министарство рударства и енергетике вршило надзор над успостављањем и спровођењем активности система енергетског менаџмента?

3.1. На који начин је Министарство спроводило надзор над активностима које спроводе обвезници система енергетског менаџмента?

3.2. На који начин је МРЕ спроводило надзор над расподелом и коришћењем подстицаја за ефикасно коришћење енергије?

4. Обим и ограничења ревизије

С обзиром на дефинисани циљ ревизије, ревизијом су обухваћене активности, надлежности и улога субјеката система енергетског менаџмента у јавном сектору, и то:

- надлежног министарстава – Министарства рударства и енергетике и
- обвезника система енергетског менаџмента - органи државне управе и други органи РС, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе са више од 20.000 хиљада становника, као и друге јавне службе које користе објекте у јавној својини.

Поступак ревизије је усмерен на:

– обезбеђивање услова (законодавни, организациони, технички, подстицајни и други услови) од стране МРЕ за успостављање система енергетског менаџмента;

– меру ефикасног коришћења енергије која је, као значајна мера наведена у стратешким документима којима се планира уштеда енергије - Увођење СЕМ у јавном сектору;

– активности СЕМ којима се постиже ефикасно коришћење енергије;

– подстицајна средства којима се постижу уштеде у потрошњи енергије.

Одлучили смо да нам субјекти ревизије буду:

1. Министарство рударства и енергетике, из разлога што Одсек за унапређење енергетске ефикасности у оквиру Министарства обавља послове који се, између осталог, односе на: стварање регулаторних и подстицајних услова за рационалну употребу енергије и енергената и повећање енергетске ефикасности; реализацију пројеката који за циљ имају повећање енергетске ефикасности; осмишљавање и спровођење промотивних активности и образовних активности у области енергетске ефикасности; припрему и реализацију активности у вези са радом Буџетског фонда за

унапређење енергетске ефикасности; активности на успостављању и праћењу система за организовано управљање енергијом;

2. Управа за заједничке послове републичких органа, као заједнички обвезник СЕМ више државних органа који надлежности обављају у објектима за које УЗЗПРО плаћа расходе за енергетске услуге;

3. Град Нови Сад који је основао Агенцију за енергетику Града Новог Сада ради обављања развојних, стручних и регулаторних послова у области енергетике у Граду.

На основу успостављених критеријума, изабрали смо обвезнике система енергетског менаџмента који су нам били извори информација о успостављању и функционисању система:

- Геолошки завод Србије
- Град Београд
- Општина Велика Плана.

Ревизијом смо обухватити период 2017-2019. година, а за одговоре на поједина ревизијска питања и дужи временски период.

Поступци ревизије у циљу доношења закључака и препорука, заснованих на налазима, који су утврђени на основу доказа, прикупљених током ревизије, изведени су од априла до септембра 2020. године.

Поступком ревизије нисмо обухватити мере уштеде енергије које се односе на производњу, пренос и дистрибуцију енергије.

У току спровођења ревизије било је одређених ограничења, која су отежала ревизију:

- квалитет достављених података (непотпуни и нетачни) или подаци нису достављени.

У циљу превазилажења ограничења, предузели смо следеће активности:

- усагласили смо податке које можемо да објавимо са обвезницима СЕМ који су нам били извор информација.

5. Методологија у поступку рада

Да бисмо одговорили на ревизијска питања, прикупили смо информације и податке од надлежних субјеката СЕМ: Министарства рударства и енергетике и обвезника СЕМ.

Обвезницима СЕМ (ЈЛС, државним органима и корисницима средстава организација за обавезно социјално осигурање) смо упутили упитник који је садржао два дела: наративни - који је био базиран на испуњењу законских обавеза ка његовој успостављености и нумерички - део о укупним расходима за енергетске услуге у претходних пет година (2014-2019).

У поступку ревизије користили смо следеће методе прикупљања и анализе доказа:

- проучили и анализирали стратешка документа релевантна за област ЕЕ и ефикасног коришћења енергије (Стратегија, закони, АПЕЕ, подзаконска акта и други прописи);
- анализирали достављене одговоре на упитник;
- проучили и анализирали интерну документацију обвезника СЕМ – Програми и планови ЕЕ, евиденције о планираним и извршеним износима у потрошњи енергије;
- проучили анализе потрошње енергије и остварених уштеда у потрошњи енергије;

- извршили увид у базе податаке које за потребе потрошње и уштеда у потрошњи енергије води МРЕ (СЕМИС; ИСЕМ и СЕИ базе);
- обавили интервјуе са одговорним лицима МРЕ и одговорним лицима обвезника СЕМ;
- обавили увид у стручне публикације и стручне извештаје у вези са темом ревизије;
- прикупили образложења о активностима у вези са функционисањем СЕМ.

Информације које смо добили на интервјуима упоредили смо са подацима из достављене документације и интерних аката, а захтевали смо и писане потврде добијених информација. Добијене информације су анализиране и упоређиване са успостављеним критеријумима те су на основу тога донети налази и закључци. Детаљан опис коришћене методологије и критеријума за избор извора информација и субјеката у овој ревизији, дат је у [Прилогу 1](#) Извештаја.

III Опис предмета ревизије

1. Законодавни оквир

Област енергетске ефикасности у крајњој потрошњи енергије и енергената у Републици Србији је уређена кроз два закона: Закон о енергетици и Закон о ефикасном коришћењу енергије. Кроз ова два закона уведени су захтеви Директиве 2006/32/ЕС о енергетској ефикасности финалне потрошње енергије и енергетским услугама (ЕСД) и Директиве 2012/27/EU о енергетској ефикасности (ЕЕД).

Према Директиви 2006/32/ЕЦ и према Одлуци 2009/05/МС-ЕпС Министарског савета Енергетске заједнице од 18. децембра 2009. године, потписнице Уговора о Енергетској заједници⁸ су се обавезале да остваре циљ уштеде од 9% финалне потрошње енергије у периоду до 2018. године.

Обавезујућа примена Директиве из 2012. године, за потписнице Уговора о Енергетској заједници почиње крајем 2017. године, у складу са Одлуком Министарског савета из октобра 2015. године.

Потписивањем и ратификацијом Уговора о енергетској заједници земаља југоисточне Европе, Република Србија је потврдила своју спремност за спровођење реформи у енергетском сектору. С обзиром да има статус земље кандидата за улазак у ЕУ, има обавезу усклађивања националног законодавства са прописима ЕУ.

Закон о енергетици

Закон о енергетици,⁹ представља основни закон у области енергетике и енергетског планирања, како за републички тако и за локални ниво. Енергетска политика РС обухвата мере и активности које се предузимају ради остваривања дугорочних циљева, између осталог: поузданог, сигурног и квалитетног снабдевања енергијом и енергентима; обезбеђивања услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетских делатности и потрошњи енергије и друго. Енергетска политика ближе се разрађује и спроводи Стратегијом развоја енергетике Републике Србије, Програмом остваривања Стратегије и Енергетским билансом Републике Србије. Влада у складу са Стратегијом и Програмом доноси Националне акционе планове којима се ближе утврђују развојни циљеви и мере за њихово остваривање.

⁸ Уговором о оснивању Енергетске заједнице (Службени гласник, број 62/06) између ЕЗ И Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне И Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије И Привремене мисије УН на Косову, Уговором о оснивању Енергетске заједнице (Сл. гласник РС, број 62/06) између ЕЗ И Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне И Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије И Привремене мисије УН на Косову,

⁹ „Службени гласник РС”, број 145/14

Закон о ефикасном коришћењу енергије

Област енергетске ефикасности у Републици Србији регулисана је највећим делом Законом о ефикасном коришћењу енергије и његовим подзаконским актима,¹⁰ МРЕ је донело више упутстава за припрему и израду интерних докумената у циљу обезбеђења ефикасног коришћења енергије¹¹

Законом о ЕКЕ, који је усвојен 2013. године, успостављен је правни оквир и институционално уређена област ефикасног коришћења енергије у РС. Закон је усвојен ради реализације циљева из Стратегије развоја енергетике и испуњења међународно преузетих обавеза из Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Законом о ЕКЕ уређују се, између осталог, услови и начин ефикасног коришћења енергије и енергената (у даљем тексту: енергије¹²) у сектору производње, преноса, дистрибуције и потрошње енергије; политика ефикасног коришћења енергије; систем енергетског менаџмента; финансирање, подстицајне и друге мере у овој области, као и друга питања од значаја за права и обавезе физичких и правних лица у вези са ефикасним коришћењем енергије.

Ефикасним коришћењем енергије остварују се циљеви: повећање сигурности снабдевања енергијом и њено ефикасније коришћење; повећање конкурентности привреде; смањење негативних утицаја енергетског сектора на животну средину и подстицање одговорног понашања према енергији.

Најважнија решења Закона о ЕКЕ, између осталог, су:

- обавеза увођења система енергетског менаџмента за велике потрошаче из приватног и јавног сектора (обвезници СЕМ);
- обавезни енергетски прегледи за обвезнике СЕМ, као и систем обуке и сертификације енергетских саветника који врше енергетске прегледе;
- Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасност;
- подстицаји за рационално и ефикасно коришћење енергије.

Закон као један од кључних механизма уводи СЕМ, који има за циљ да обавезе велике и јавне потрошаче да рационално користе енергију и остваре уштеде енергије.

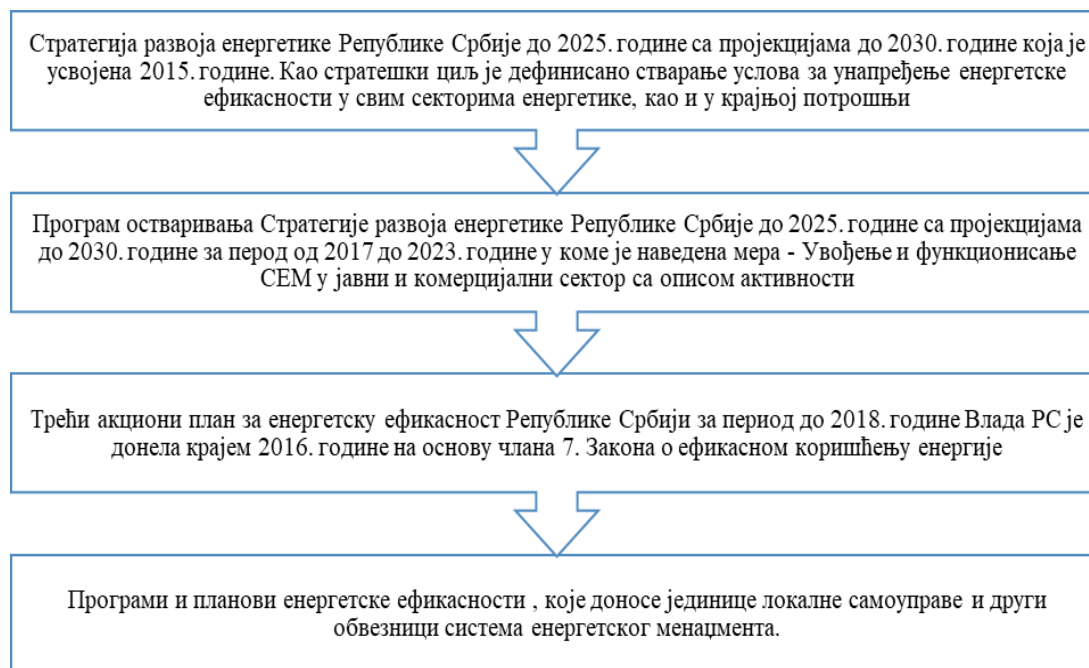
Основни акти којима се уређује политика ефикасног коришћења енергије приказани су на наредној слици.

¹⁰ Одлука о отварању БФ за унапређење енергетске ефикасности РС („Службени гласник РС”, број 92/13); Уредба о утврђивању програма финансирања активности и мера унапређења ефикасног коришћења енергије у 2014, 2015 и 2016. години; Правилник о условима за расподелу и коришћење средстава БФ за унапређење енергетске ефикасности РС и критеријумима о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа; Правилник о начину спровођења и садржини програма обуке за енергетског менаџера, трошковима похађања обуке, као и ближим условима, програму и начину полагања испита за енергетског менаџера („Службени гласник РС”, број 12/15); Уредба о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије на основу којих се одређује која привредна друштва су обвезници система енергетског менаџмента, годишњих циљева уштеде енергије и обрасца пријаве о оствареној потрошњи енергије („Службени гласник РС”, број 18/16); Правилник о обрасцу годишњег извештаја о остваривању циљева уштеде енергије („Службени гласник РС”, број 32/16); Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у органима јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС”, број 31/16) и друга подзаконска акта.

¹¹ Упутство за припрему пројеката ЕЕ у општинама и Примери, Упутство за израду енергетских биланса у општинама, Упутство за израду енергетских биланса у општинама – Програмски пакет и Упутство за израду локалних планова развоја у области енергетике

¹² Енергија јесте електрична енергија, топлотна енергија и енергенти који се налазе у продаји, Закон о ЕКЕ

Слика 1. Основни акти којима се уређује политика ефикасног коришћења енергије

Стратегија развоја енергетике

Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године која је усвојена 2015. године¹³, као стратешки циљ је дефинисано стварање услова за унапређење енергетске ефикасности у свим секторима енергетике, као и у крајњој потрошњи. Стратегија дефинише нови стратешки оквир, у оквиру којег је план смањења потрошње дефинисан у складу са обавезама Републике Србије према Енергетској заједници. Очекиване уштеде енергије се дефинишу релевантним акционим планом за ЕЕ за одговарајући период.

Стратегија обухвата планове развоја енергетике до 2030. године. Они су дати за финалну и примарну потрошњу енергије.

Назив стратегије	Циљеви који су значајни за енергетску ефикасност	Циљани сектори
Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године	- Рационална употреба квалитетних енергетских извора и - повећање енергетске ефикасности у производњи, дистрибуцији и коришћењу енергије од стране крајњих корисника до 2025. године.	Сви сектори производње, трансформације, преноса и финалне потрошње енергије

Програм остваривања стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године за период од 2017. до 2023. године

На основу Закона о енергетици, енергетска политика Републике Србије утврђује се Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2025. са пројекцијама до 2030. године, а услови, начин, динамика и мере за остваривање Стратегије енергетике утврђују се Програмом остваривања Стратегије. У програму се наводи: „План је да се

¹³ „Службени гласник РС”, број 101/15

систем енергетских менаџера успостави у првом кварталу 2017. године, при чему се први извештаји енергетских менаџера према министарству надлежном за послове рударства и енергетике очекују крајем марта 2017. године. СЕМ се сматра основном мером за унапређење енергетске ефикасности у свим секторима потрошње енергије и зато је као посебна мера наведен у прегледу мера.“

У Програму је приказан преглед мера у области енергетске ефикасности које ће бити спроведене у периоду реализације Програма. Као једна од мера које треба да се реализују наведена је мера - Увођење и функционисање система енергетског менаџмента (СЕМ) у јавни и комерцијални сектор и сектор индустрије. У опису су наведене следеће активности: Идентификација обвезника СЕМ кроз прикупљање пријава о потрошњи енергије у складу са Уредбом о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије; Обука и лиценцирање лица за обављање посла енергетског менаџера (ЕМ) и енергетског саветника (ЕС); Именовање енергетских менаџера од стране обвезника система у складу са правилницима који уређују ову област; Завршетак израде правног оквира и његово даље унапређење; Припрема програма и планова од стране обвезника СЕМ; Спровођење мера унапређења енергетске ефикасности ради остварења циљева уштеде примарне енергије дефинисаних Уредбом о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије; Извештавање Министарства путем успостављене веб апликације и базе за праћење рада; Регуларно спровођење енергетских прегледа у роковима датим законом о ЕКЕ и Имплементација пројеката којима се подстиче спровођење СЕМ код обвезника и других институција. Као реализатори мере, наведени су министарство надлежно за послове рударства и енергетике, организација за обуку ЕМ и обвезници СЕМ. Наведена је циљана крајња потрошња - Коришћење енергије у зградама, општинским службама, великим индустријским системима и осталој крајњој потрошњи. Период реализације ове мере је 2017 - 2023. (и наставља се након завршетка овог периода).

Трећи Акциони план за енергетску ефикасност

Трећи акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије припремљен је за период од 2016. године до 2018. године. Садржи извештај о резултатима у погледу достизања циља уштеда финалне енергије у претходном периоду и статусу реализације појединих мера дефинисаних у оквиру 2. АПЕЕ, анализу напретка у достизању циља уштеде финалне енергије у 2018. години и мере за остварење тог циља. У 3. АПЕЕ је наведено да јавни сектор има примарну улогу у погледу унапређења ЕЕ, а та улога је имплементирана кроз обавезу увођења СЕМ у складу са Законом о ЕКЕ. Обвезници система у складу са Уредбом о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије имају обавезу да реализују годишњи циљ уштеде енергије у износу од 1% у односу на остварену потрошњу примарне енергије у претходној календарској години. У 3. АПЕЕ је наведено да значајан допринос остваривању уштеда енергије може дати СЕМ, успостављен у складу са Законом о ЕКЕ. У 3. АПЕЕ Акционом плану је наведена мера - увођење система енергетског менаџмента (СЕМ) у јавни и комерцијални сектор са описом активности, дата у [Прилогу 2](#) Извештаја.

Програм економских реформи за период од 2017. до 2019. године – Влада РС

Поглавље: Приоритетне структурне реформе за период од 2017. до 2019. године

Тачка 3. Анализа по областима и приоритетне структурне реформе, 3.2. Област тржишта енергије, саобраћаја и телекомуникација

У Програму је наведено да у РС постоји велики потенцијал за унапређење ЕЕ а тиме и за повећање конкурентности привреде односно смањења трошкова за енергију и енергенте у јавном сектору и домаћинствима. У том смислу неопходно је да се пружи подршка спровођењу политике ЕЕ а пре свега кроз обезбеђење већих средстава и јачање капацитета за боље функционисање БФ ЕЕ, како би се омогућило веће подстицање улагања у повећање ЕЕ. Наводи се и да је неопходно дати подршку увођењу СЕМ у јавном сектору како би се сагледало стање у погледу потрошње енергије и спровеле конкретне мере унапређења ЕЕ. Системом треба да буде обухваћено око 70% потрошње примарне енергије. Капацитети треба да буду знатно ојачани, нарочито у оквиру Одсека за енергетску ефикасност Министарства рударства и енергетике.

2. Опште информације

Енергетика је област привреде од посебног значаја за укупни привредни, друштвени и еколошки развој земље и као таква захтева посебан однос друштва према њој. Искуство земаља ЕУ указује да је за значајније резултате у примени мера и технологија за повећање енергетске ефикасности неопходна снажна подршка државе. У том смислу, Закон о ефикасном коришћењу енергије представља основу за подршку овим активностима кроз формирање адекватног регулаторног и финансијског оквира.

Увођење СЕМ има за циљ да обавезе велике и јавне потрошаче да рационално користе енергију и остваре уштеде енергије применом оних мера за које сматрају да ће донети максималне уштеде уз минимална улагања. Овај систем предвиђа шему успостављања система обуке и лиценцирања овлашћених енергетских менаџера и енергетских саветника који извештавају надлежно министарство кроз обавезне годишње извештаје (енергетски менаџери) и спроводе обавезне енергетске прегледе (енергетски саветници).

У поступку ревизије, определили смо се да своја истраживања усмеримо на успостављање Система енергетског менаџмента у јавном сектору и његову улогу и активности у спровођењу мера ефикасног коришћења енергије у циљу уштеда енергије у сектору потрошње, из следећих разлога:

– У Стратегији развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године, као приоритетна активност која треба да допринесе ефикасном коришћењу енергије наведено је увођење система енергетског менаџмента у јавни сектор. За остварење стратешког циља - Повећање енергетске ефикасности у свим секторима потрошње, наведен је стратешки правац деловања, између осталог: доследна примена Закона о ефикасном коришћењу енергије и увођење система енергетског менаџмента;

– У Другом АПЕЕ који је важио за период од 2013. до 2015. године, наведено је да су активности јавног сектора пример добре праксе у примени мера за унапређење ЕЕ и да је јавни сектор обавезан да уведе СЕМ са циљем да успостави праћење потрошње енергије, да планира и спроводи мере за смањење потрошње односно унапређење енергетске ефикасности;

– У Трећем АПЕЕ за период од 2016. до 2018. године, наведено је да је један од кључних разлога за достизање циља уштеда, успешна имплементација мера енергетске ефикасности нарочито у ЈК сектору, кроз обавезу увођења СЕМ у складу са Законом о ЕКЕ. Наведено је „...створени су и регулаторни услови за примену мера за које се очекује да дају значајне уштеде енергије у наредном периоду, као на пример успостављање система енергетског менаџмента“;

– Према достављеним подацима о расходима за енергетске услуге за период 2014-

2018. године, (корисника буџетских средстава¹⁴ и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање), утврдили смо тренд раста ових расхода. Потрошња енергије изражена кроз расходе за енергетске услуге је значајна ставка у буџетима субјеката јавног сектора. Повећање расхода може бити последица нерационалног коришћења енергије и споријег предузимања мера за унапређење ЕЕ;

– Чланом 68. Закона о ЕКЕ уређено је да су сви органи и институције јавног сектора дужни да предузимају мере за побољшање енергетске ефикасности у објектима које они користе за обављање делатности, спроводећи пре свега економски оправдане мере које стварају највеће енергетске уштеде и са којима упознају запослене;

– СЕМ представља процес управљања енергетским перформансама обвезника система, почев од анализе постојећег стања све до финалног коришћења енергије. Ако се управљање енергетским токовима врши организовано, структурирано, систематично и трајно, онда у организацији постоји успостављен систем. Непостојање енергетског менаџмента код обвезника система је један од битних разлога зашто се још увек недовољно пажње посвећује енергетској ефикасности у јавном сектору, и због којег још увек нису покренути пројекти енергетске ефикасности;

– Иако је Закон о ЕКЕ (којим је уређено успостављање СЕМ) усвојен 2013. године, систем није у довољној мери заживео. Обвезници СЕМ нису предузели све неопходне кораке, дефинисане Законом о ЕКЕ за испуњење ове обавезе и нису схватили значај ове мере;

– Директива о енергетској ефикасности 2012/27 / ЕУ од октобра 2012. године наводи да се смањењем потрошње енергије путем мера за побољшање енергетске ефикасности могу ослободити јавна средства која би се могла искористити у друге сврхе. Такође члан 5. Директиве дефинише и разрађује зграде јавних тела као узор за спровођење ЕЕ, кроз уштеде енергије.

У Програму економских реформи 2017-2019. и Програму економских реформи 2018-2020, који је донела Влада РС, наведено је да је неопходно дати подршку увођењу система енергетског менаџмента у јавном сектору како би се сагледало стање у погледу потрошње енергије и спровеле конкретне мере унапређења енергетске ефикасности. Системом треба да буде обухваћено око 70% потрошње примарне енергије.^{15, 16}

У фази предстудије, анализирали смо извршене расходе за енергетске услуге (електрична енергија и трошкови грејања) код корисника буџетских средстава и организација за обавезно социјално осигурање.

Директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије (органи и организације)

На основу података о извршеним расходима за енергетске услуге код корисника буџетских средстава за период 2014-2018. године, утврђен је тренд повећања расхода.

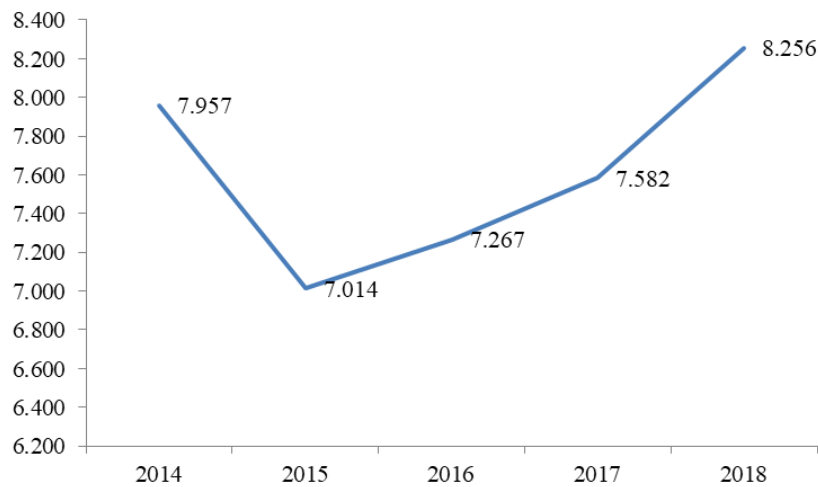
У посматраном периоду издвојена су средства у укупном износу од 38,1 милијарду динара, односно просечно годишње 7,62 милијарде динара.

¹⁴Корисници буџетских средстава су директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије, односно локалне власти. Директни корисници буџетских средстава су органи и организације Републике Србије, односно органи и службе локалне власти. Индиректни корисници буџетских средстава јесу: правосудни органи, месне заједнице; установе основане од стране Републике Србије, односно локалне власти, над којима оснивач, преко директних корисника буџетских средстава, врши законом утврђена права у погледу управљања и финансирања.

¹⁵ Програм економских реформи за период од 2017. до 2019. године, Влада РС

¹⁶ Програм економских реформи за период 2018-2020, Влада РС

Слика 2. Расходи за енергетске услуге директних и индиректних корисника буџета, 2014-2018. године, у мил. дин.

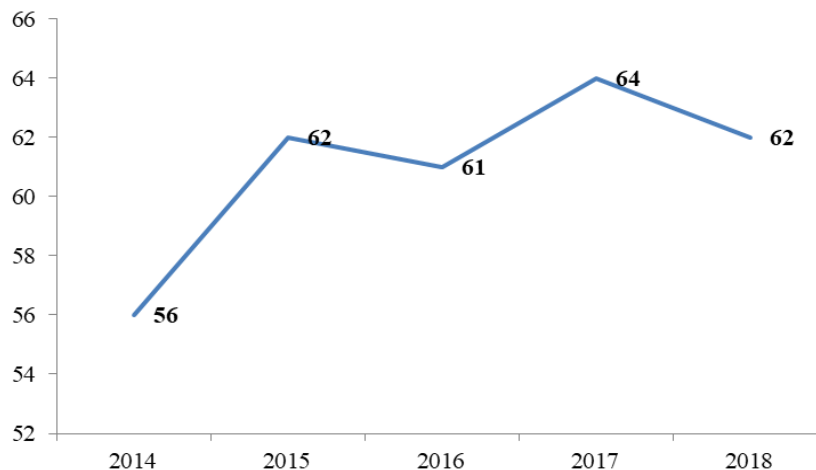

Извор: Достављени подаци Управе за трезор, фебруар 2020. године: Преглед плаћених расхода за енергетске услуге буџетских корисника за период 2014-2018.

Органи аутономне покрајине Војводине

Према подацима које нам је као одговор на упитник, доставила АПВ, за енергетске услуге у периоду 2014-2018. године издвојена су средства у укупном износу од 304 милиона динара, односно просечно годишње око 61 милион динара.

Слика 3. Преглед извршених расхода за енергетске услуге АПВ, у периоду 2014-2018. г. у мил. дин.

Извор: Достављени подаци АПВ УЗЗППО, фебруар 2020. године

Јединице локалне самоуправе (консолидовани подаци ЈЛС)

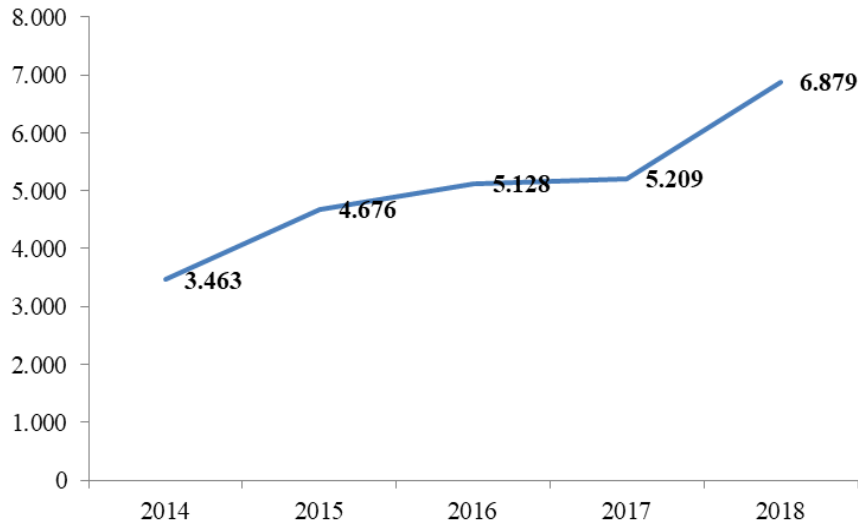
Улога ЈЛС, односно општина као најбројнијих ЈЛС у енергетском сектору је сложена и значајна. ЈЛС су истовремено произвођачи и дистрибутери енергије (системи даљинског грејања), потрошачи енергије (јавне зграде, водоводи и друга јавна комунална предузећа), као и регулатори тржишта (топлотна енергија, јавни транспорт).

Одзив на упитник није био одговарајући, лицима задуженим за достављање података о расходима за енергетске услуге и пројектима, била је потребна помоћ

осталих запослених у ЈЛС у попуњавању упитника (најчешће служба финансија или рачуноводства).

Према подацима које нам је као одговор на упитник, доставило 108 ЈЛС, за енергетске услуге у посматраном периоду издвојена су средства у укупном износу од 25,3 милијарде динара, односно просечно годишње 5,1 милијарду динара.

Слика 4. Преглед извршених расхода за енергетске услуге јединица локалне самоуправе, у периоду 2014-2018. г. у мил. дин.

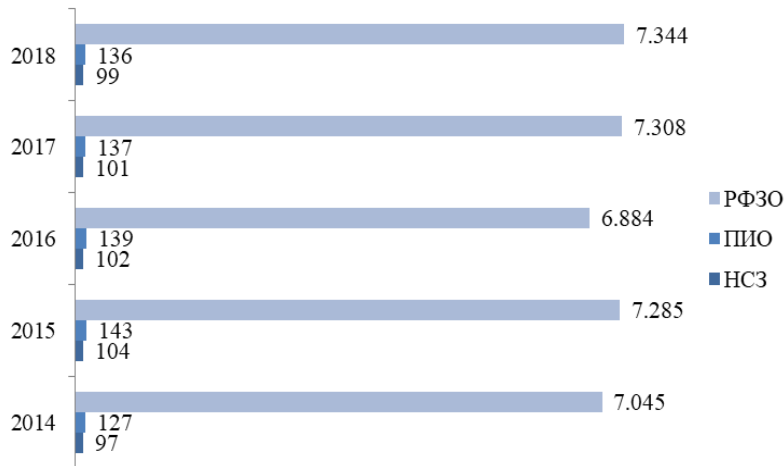
Извор: Упитник о успостављању СЕМ код обвезника система, фебруар 2020. године

Организације за обавезно социјално осигурање

Извршена је анализа података о расходима за енергетске услуге за организације за обавезно социјално осигурање и то: Националну службу за запошљавање (НСЗ), Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање (ПИО) и Републички фонд за здравствено осигурање (РФЗО). Коришћени су подаци из Извештаја о ревизији завршних рачуна ПИО и НСЗ и Извештаја о ревизији консолидованог извештаја РФЗО, Државне ревизорске институције, за период 2014-2018. године. За енергетске услуге у посматраном периоду издвојена су средства у укупном износу од око 37 милијарди динара, односно просечно годишње око 7,41 милијарду динара.

Трошкови енергетских услуга код НСЗ и ПИО фонда у посматраном периоду имају тренд опадања, док код РФЗО, расходи за енергетске услуге од 2016. године имају тренд раста.

Слика 5. Однос расхода за енергетске услуге за НСЗ, ПИО и РФЗО, 2014-2018, у мил. дин.

Извор: Извештаји о ревизији завршних рачуна ПИО и НСЗ и Извештаји о ревизији консолидованог извештаја РФЗО, Државне ревизорске институције, за период 2014-2018. године

Из достављених података може да се закључи да су расходи за енергетске услуге у периоду 2014-2018. године код корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање износили око 20, 7 милијарди динара.

У Републици Србији постоји велики потенцијал за унапређење енергетске ефикасности а тиме и за повећање конкурентности привреде односно смањења трошкова за енергију и енергенте у јавном сектору и домаћинствима. У том смислу неопходно је да се пружи подршка спровођењу политике ефикасног коришћења енергије пре свега кроз обезбеђење већих средстава и јачање капацитета за боље функционисање Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности.

Уштеде које могу да се постигну ефикаснијим коришћењем енергије добијају на значају у јавном сектору¹⁷, јер би се средства остварена уштедама у потрошњи енергије могла преусмерити на друге приоритете којима би се решили економски и друштвени проблеми земље.

¹⁷ Под појмом јавни сектор подразумевамо део националне економије који обухвата општи ниво државе, који не укључује јавна предузећа, Закон о ЕКЕ

IV Закључци

На основу анализе података и документације достављених од стране субјеката ревизије и извора информација, као и обављених интервјуа са представницима субјеката ревизије и извора информација, донели смо следеће закључке:

1. Министарство рударства и енергетике је највећим делом обезбедило услове за функционисање система енергетског менаџмента у јединицама локалних самоуправа, али не и код других субјеката јавног сектора
2. Већина изабраних обвезника система енергетског менаџмента је именовала енергетског менаџера, али има простора за побољшање ефикасног управљања потрошњом енергије
3. Министарство рударства и енергетике не користи у потпуности капацитет надзора над успостављањем и спровођењем активности система енергетског менаџмента

У наставку Извештаја, наводимо закључке са одговарајућим налазима, које илуструјемо примерима.

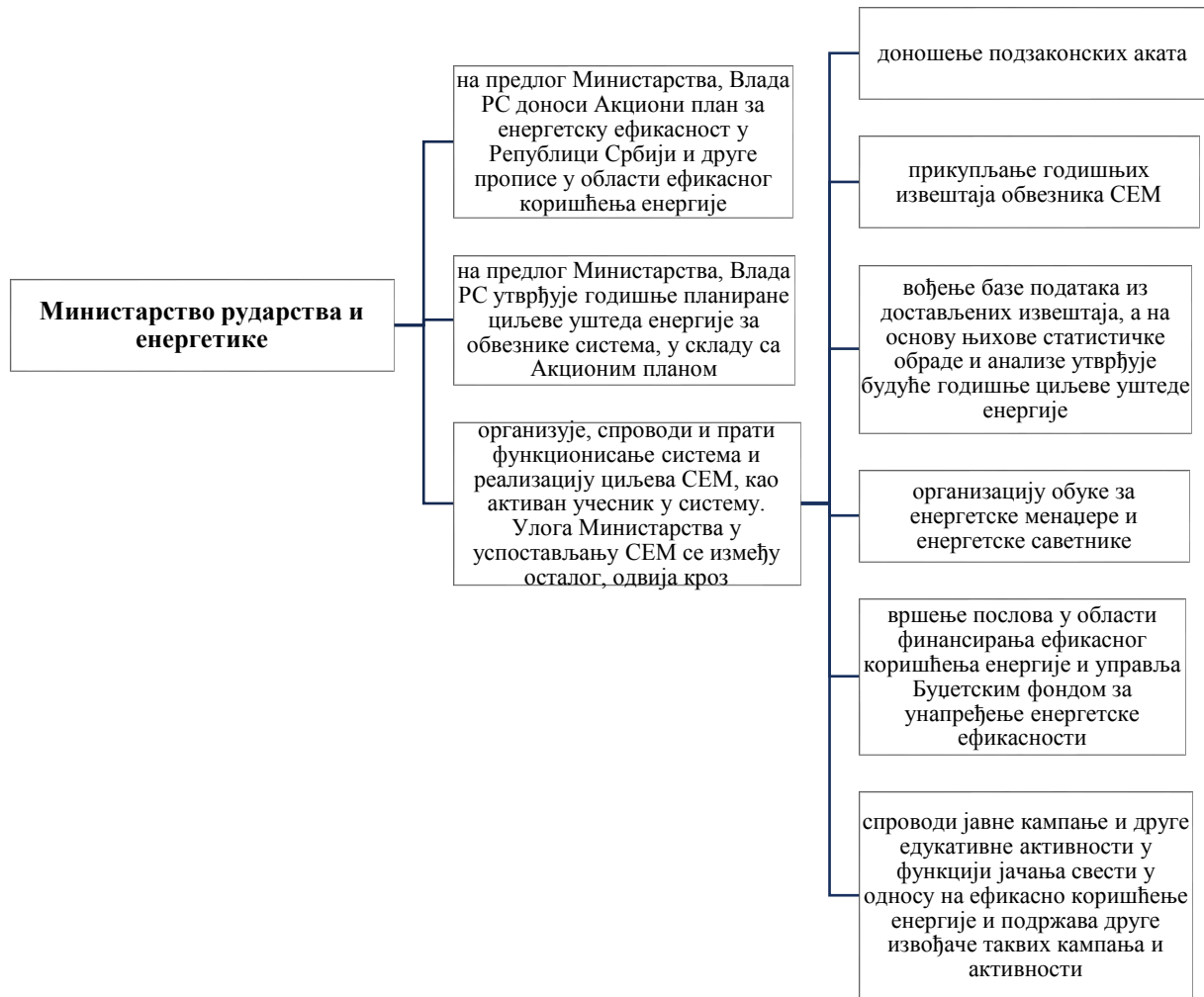
ЗАКЉУЧАК 1: Министарство рударства и енергетике је највећим делом обезбедило неопходне услове за успостављање и функционисање система енергетског менаџмента у јединицама локалних самоуправа, али не и код других субјеката јавног сектора

СЕМ јесте систем организованог управљања енергијом који обухвата најшири скуп регулаторних, организационих, подстицајних, техничких и других мера и активности, као и организованог праћења и анализе производње, преноса, дистрибуције и потрошње енергије, које у оквирима својих овлашћења, утврђују и спроводе органи државне управе, органи јединица локалне самоуправе и обвезници система енергетског менаџмента.

У складу са одредбама Закона о ЕКЕ, субјекти СЕМ су: Влада РС, министарство задужено за послове енергетике¹⁸, обвезници система енергетског менаџмента, енергетски менаџери и овлашћени енергетски саветници, свако у оквирима својих овлашћења.

Најважнију улогу у систему има МРЕ јер обавља послове и за Владу РС и за обвезнике СЕМ.

Слика 6. Улога МРЕ у систему енергетског менаџмента

¹⁸ Министарство рударства и енергетике до 2011, Министарство за инфраструктуру и енергетику од 2011. до 2012, Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине од 2012. до средине 2013. године, а затим поново Министарство рударства и енергетике

Циљ ревизије је био да утврдимо да ли је МРЕ обезбедило услове за успостављање, функционисање и реализацију циљева СЕМ и да ли је успоставило информациони систем за праћење функционисања система.

На основу циља разматрали смо следећа ревизиона питања:

1. Које услове је МРЕ обезбедило за успостављање, функционисање и реализацију циљева СЕМ у јавном сектору?
2. Да ли је МРЕ успоставило информациони систем за праћење СЕМ у јавном сектору?

Закључак темељимо на следећим налазима:

МРЕ је донело најважнија подзаконска аката која су, поред Закона о ЕКЕ, постала оквир за успостављање СЕМ у јавном сектору, али обвезници СЕМ нису у потпуности искористили овај оквир. МРЕ је организовало и спровело обуке, пројекте и промоције за успостављање и функционисање СЕМ у ЈЛС, али не и код других обвезника система у јавном сектору. У државним органима, органима аутономне покрајине и другим јавним службама које користе објекте у јавној својини, систем није успостављен. Делимично је успостављен код УЗЗПРО. Организације за обавезно социјално осигурање, Законом о ЕКЕ нису дефинисане као обвезници система. Установе и друга правна лица јавног сектора јасно су дефинисана Уредбом о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије док су у Закону о ЕКЕ дефинисани као друге јавне службе које користе објекте у јавној својини. Од укупно 79 ЈЛС, обвезника система, 39%, није успоставило СЕМ. Две општине (Велико Градиште и Владичин Хан) су успоставиле СЕМ на добровољној основи.

Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије у периоду 2016-2018. године, МРЕ нису доставили државни органи, органи аутономне покрајине, јавне службе и 72% ЈЛС - обвезника СЕМ, због чега МРЕ не располаже подацима о укупним уштедама енергије у јавном сектору.

Министарство рударства и енергетике је навело да су недостатак људских ресурса за планирање, спровођење и реализацију јавних позива за доделу средстава из Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности и недовољна финансијска средства, разлог финансирања пројекта у области ефикасног коришћења средстава само код ЈЛС, не и код осталих субјеката јавног сектора.

МРЕ није предложило Влади РС да донесе Четврти АПЕЕ за период након 2018. године, којим би утврдило циљеве за уштеду финалне енергије у периоду после 2018. године и мере за њихово достизање. Као главни разлог за кашњење МРЕ наводи недостатак људских капацитета у Одсеку за унапређење енергетске ефикасности и отежано прикупљање и обрада података о оствареним уштедама.

МРЕ је успоставило информационе системе: СЕМИС - за праћење спровођења СЕМ у јавном сектору и ИСЕМ – за праћење и анализу потрошње енергије у јавним објектима који служи за потребе СЕМ. Примена ових система за обвезнике СЕМ није обавезујућа. ИСЕМ омогућава анализе у потрошњи енергије, уштедама енергије, препознавање приоритетних објеката за енергетску санацију, увид у ефекте мера ЕЕ и друге модалитете. Иако је ово бесплатан систем за обвезнике СЕМ, не користе га у довољној мери. МРЕ је спровело промоцију ових система кроз обуке и пројекте које је спровело у ЈЛС, али систем није промовисала код других обвезника СЕМ у јавном сектору.

Налаз 1.1: Министарство рударства и енергетике је донело најважнија подзаконска акта, спровело едукативне и промотивне активности о значају и функционисању система енергетског менаџмента у јединицама локалних самоуправа, али не и код других субјеката јавног сектора

Подзаконска акта за успостављање и функционисање СЕМ

МРЕ је донело најважнија подзаконска акта која су, поред Закона о ЕКЕ, постала оквир за успостављање СЕМ у јавном сектору, али обвезници СЕМ нису у потпуности искористили овај оквир

Закон о ефикасном коришћењу енергије је донет 15. марта 2013. године. Као први закон у овој области, предвиђао је доношење подзаконских акта који ће, поред закона, постати правни оквир за успостављање СЕМ. На основу Закона о ЕКЕ, министар за енергетику је у циљу успостављања СЕМ и именовања ЕМ, донео следећа најзначајнија подзаконска акта:

Табела 1. Подзаконска акта СЕМ на основу Закона о ЕКЕ

Назив подзаконског акта СЕМ	Усвојен
2015 година	
Правилник о условима у погледу кадрова, опреме и простора организације која спроводи обуку за енергетске менаџере и овлашћене енергетске саветнике	„Службени гласник РС”, број 12/15 од 31.1.2015. године (са применом од 8.2.2015. године
Правилник о начину спровођења и садржини програма обуке за енергетског менаџера, трошковима похађања обуке, као и ближим условима, програму и начину полагања испита за енергетског менаџера	„Службени гласник РС”, број 12/15 од 31.1.2015. године (са применом од 8.2.2015. године
Решење којим се овлашћује Машински факултет Универзитета у Београду за обављање послова обуке ЕМ и овлашћених енергетских саветника	„Службени гласник РС”, број 95/15 од 20.11.2015.
Закључак о прибављању у јавну својину Републике Србије опреме за практичну обуку за систем енергетског менаџмента и давању на коришћење Машинском факултету Универзитета у Београду	Закључак од стране Владе РС Број: 46-543/2015 од 23.1.2015.
2016. година	
Уредба о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије на основу којих се одређује која привредна друштва су обвезници система енергетског менаџмента, годишњих циљева уштеде енергије и обрасца пријаве о оствареној потрошњи енергије	„Службени гласник РС”, број 18/16 од 1.3.2016. године.
Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у органима јединица локалне самоуправе, који је ступио на снагу 2. априла 2016. године, па је рок за именовање ЕМ био 2. октобар 2016. године	„Службени гласник РС”, број 31/16 од 25.3.2016. године ступио на снагу 2.4.2016.
Правилник о обрасцу годишњег извештаја о остваривању циљева уштеде енергије	„Службени гласник РС”, број 32/16 од 30.3.2016.г.
2017. година	
Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у привредним друштвима чија је претежна делатност у сектору трговине и услуга, органима државне управе, другим органима Републике Србије, органима аутономне покрајине и установама, који је ступио на снагу 16.9.2017. године, па је рок за именовање ове врсте енергетских менаџера био 16. март 2018. године	„Службени гласник РС”, број 82/17
2018. година	
Правилник о изменама правилника о обрасцу годишњег извештаја о остваривању циљева уштеде енергије са прилогом Образац 1 и Образац 2	„Службени гласник РС”, број 65/18 од 24.8.2018. године (са применом од 1.9.2018. године)
2019. година	
Решење којим се овлашћује Машински факултет Универзитета у Београду за обављање послова обуке енергетских менаџера и овлашћених енергетских саветника, дана 19.10.2019. године	„Службени гласник РС”, број 84/19

У априлу 2016. организована су два семинара за обвезнике СЕМ (први за представнике ЈЛС и други за представнике привредних друштава и јавних предузећа), на којима су они упознати са законским обавезама.

Јавне кампање, едукативне активности и пројекти у функцији јачања свести о потреби ефикасног коришћења енергије

МРЕ је у сарадњи са консултантима других држава организовало и спровело, пројекте, едукативне и промотивне активности у функцији јачања свести о ефикасном коришћењу енергије и важности унапређења ЕЕ. Активности су највећим делом спроведене у ЈЛС, али не и код других обвезника у јавном сектору.

Сви потребни подзаконски акти, њихова израда и примена, материјали за обуку, израда базе података и успостављање енергетског менаџмента обезбеђени су кроз бројне пројекте које је МРЕ реализовало у сарадњи са консултантима других држава. Између осталих, најважнији пројекти за СЕМ су:

Табела 2. Најважнији пројекти за СЕМ, период 2009-2020

Назив пројекта	Година реализације – консултанти	Опис и резултати
Студија за увођење енергетског менаџмента у секторима потрошње енергије у РС	2009 до 2011 Јапан	Дефинисање СЕМ у Закону о ЕКЕ имајући у виду захтеве директива ЕУ у области ЕЕ да јавни сектор треба да да пример у погледу повећања ЕЕ.
Помоћ за унапређивање система енергетског менаџмента у свим секторима потрошње енергије у Републици Србији	2014 до 2017 Јапан	Успостављање СЕМ и праћење активности током прве године његове примене. Припремљена су и донета подзаконска акта за успостављање и примену СЕМ, спроведен је поступак избора организације за обуку ЕМ, реализована донација Јапанске владе у опреми за практичну обуку ЕМ, припремљени су уџбеници за обуку ЕМ, идентификовани обвезници СЕМ, програмирана и у јануару 2017. године стављена у функцију база података за СЕМ и друго.
Помоћ у имплементацији захтева из Уговора о оснивању Енергетске заједнице у вези са правним тековинама ЕУ о енергетској ефикасности	2013-2017 Норвешка	У оквиру пројекта прикупљени су и обрађени подаци о уштедама енергије, а припремљен је и извештај о реализацији 2. АПЕЕ (који се односи на период од 2013. до 2015. године) који је дат у оквиру 3. АПЕЕ. Током 2015/2016. године из средстава пројекта и делимично из средстава Буџета програмирана је база података за енергетске прегледе и СЕМ.
Успостављање информационог система за енергетски менаџмент (ИСЕМ) у јавним зградама у Републици Србији	2013-2016 УНДП	Набавка системског софтвера, инсталација и прилагођавање ИСЕМ за употребу у Србији, обуке првих администратора система и прве групе корисника из неколико пилот општина, тестирање ИСЕМ у Србији. Резултат пројекта је увођење и успостављање ИСЕМ и израда приручника.
Уклањање препрека за промовисање и подршку систему енергетског менаџмента у општинама у Србији	2015-2020 УНДП	Развој институционалног и правног оквира за енергетски менаџмент. Повећање улагања у енергетску ефикасност у јавним зградама и комуналним услугама у надлежности општина ради повећања њихове енергетске и трошковне ефикасности. Пројектом је обухваћена и помоћ у прикупљању и уносу података у ИСЕМ и изради годишњих извештаја, обуке корисника у јавним објектима за коришћење ИСЕМ.

МРЕ је потврдило да постоји проблем са успостављањем СЕМ у државним органима и институцијама из јавног сектора. Навели су да ће у сарадњи са УНДП припремити предлог наставка пројекта који би се посебно фокусирао управо на овај сегмент јавног сектора.

Као разлог зашто ове активности нису спроведене код свих субјеката јавног сектора, МРЕ је навело да немају капацитете ни у погледу броја људи, ни у стручном смислу, а немају на располагању ни одговарајући буџет да би сами спровели промотивне активности већег обима и обухвата.

МРЕ је у оквиру ИПА пројеката из 2014 и 2016. године предвидело да се изради стратегија подизања свести у области ЕЕ која би утврдила:

- битне сегменте и потребе за подизањем свести и едукације, како би се овој теми пришло на системски начина,
- могућности за обезбеђење средстава из више извора финансирања и
- могућност да се кроз оба пројекта спроведе део активности предвиђених стратегијом.

Током ревизије је утврђено да стратегија подизања свести у области ЕЕ није донета.

У [Прилогу 5](#) се налази преглед: Јавне кампање и друге едукативне активности у функцији јачања свести у односу на ефикасно коришћење енергије које је МРЕ спровело у периоду 2017-2019. године.

Организација обука и полагања испита за енергетске менаџере

Чланом 94. Закона о ЕКЕ је уређено да обвезници СЕМ именује потребан број ЕМ у року од 6 месеци од дана ступања на снагу подзаконског акта којим министар прописује ближе услове за именовање ЕМ. Министар је донео следеће правилнике:

1) Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у органима јединица локалне самоуправе¹⁹, који је ступио на снагу 2. априла 2016. године, рок за именовање ЕМ био је 2. октобар 2016. године;

2) Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у привредним друштвима чија је претежна делатност у производном сектору и предузећима као јавном службама²⁰, који је ступио на снагу 16.12.2016. године, рок за именовање ове врсте енергетских менаџера био је 16.6.2017. године;

3) Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у привредним друштвима чија је претежна делатност у сектору трговине и услуга, органима државне управе, другим органима Републике Србије, органима аутономне покрајине и установама²¹, који је ступио на снагу 16.9.2017. године, рок за именовање ове врсте енергетских менаџера био је 16. март 2018. године.

Иако је Закон о ЕКЕ донет марта месеца 2013. године, издавање лиценци за обављање послова ЕМ почело је у јануару 2017. године. Након издавања лиценци створени су услови да обвезници система могу именовати лица за ЕМ.

Према објашњењу МРЕ, два су разлога која су узроковала да од усвајања Закона о ЕКЕ до именовања ЕМ прође скоро четири године. Први разлог је у вези са променама руководећег кадра у министарству, а други у вези за потребом спровођења великог броја активности, усвајања великог броја подзаконских аката и других припремих радњи неопходних да би могле да се спроведу обуке ЕМ. Тек од маја 2014. године, почиње интензивно да се ради на реализацији припремних радњи потребних за успостављање СЕМ, односно обуке ЕМ. Навели су да је динамика доношења

¹⁹ „Службени гласник РС”, број 31/16

²⁰ „Службени гласник РС”, број 98/16

²¹ „Службени гласник РС”, број 82/17

правилника за именовање ЕМ пратила стварање услова за започињање обуке и испита за ЕМ а самим тим и за њихово лиценцирање.

Прва обука за ЕМ за област општинске енергетике одржана је у јуну 2016. године, први испит крајем октобра 2016. године, а лиценцирање ЕМ у јануару 2017. године.

Обуке и испите за ЕМ организује овлашћена Организација за обуку – Машински факултет Универзитета у Београду, који о одржаним обукама и испитима извештава Министарство.

МРЕ је због различитости стручних знања потребних ЕМ за различите врсте обвезника СЕМ, организовало три врсте курсева ради њихове обуке. До сада су одржане обуке и испити:

- за област општинске енергетике: четири обуке²² и осам испита²³;
- за област индустријске енергетике: девет обука²⁴ и девет испита²⁵;
- за област енергетике зграда: две обуке²⁶ и шест испита²⁷.

На обукама су ЕМ поред теоријских знања која су се односила на припрему програма и планова ЕЕ и годишњих извештаја о остваривању циља уштеде енергије, прошли и практичну израду ових важних докумената.

МРЕ је навело да на интернет страници не објављује регистар са подацима о лиценцираним ЕМ због заштите података о личности, у складу са Законом о заштити података о личности. Заинтересованим послодавцима, МРЕ је достављало податке о ЕМ уз прибављену сагласност.

У поступку ревизије смо утврдили да је МРЕ предузело активности на изменама и допунама Закона о ЕКЕ, у делу који се односи на садржину регистра о лиценцираним ЕМ.

Прикупљање података о успостављању система енергетског менаџмента код обвезника у јавном сектору

Обвезници СЕМ у јавном сектору су:

- органи државне управе и други органи Републике Србије;
- органи аутономне покрајине;
- органи ЈЛС са више од 20 000 становника, као и
- друге јавне службе које користе објекте у јавној својини.

Обвезник СЕМ обавештава МРЕ о лицу које је именовано за ЕМ. То може бити лице које је положило испит за ЕМ и добило лиценцу. Обвезник система именује ЕМ из реда стално запослених или по основу уговора са ангажованим лицем. МРЕ наводи да су ЈЛС почеле да именују ЕМ почетком 2017. године. Почетком 2018. године у МРЕ су почела да стижу и обавештења о именовању ЕМ за област енергетике зграда (УЗЗПРО).

Иако је МРЕ обезбедило услове за успостављање и функционисање СЕМ, обвезници система нису то у потпуности искористили. СЕМ је највећим делом успостављен у ЈЛС. У државним органима, органима аутономне покрајине и другим јавним службама које користе објекте у јавној својини, систем није успостављен. Делимично га је успоставила само УЗЗПРО. Организације за обавезно социјално

²² у периодима: од 20. до 25. јуна и од 3. до 8. октобра 2016, од 23. до 28. октобра 2017. и од 29. октобра до 3. новембра 2018

²³ 31. октобра 2016, 31. јануара и 22. септембра 2017, 23. фебруара и 11. маја 2018, 18. фебруара, 3. јуна и 16. новембра 2019.

²⁴ у периодима: од 14. до 19. новембра и од 12. до 17. децембра 2016, од 30. јануара до 4. фебруара, од 5. до 10. јуна и од 27. новембра до 2. децембра 2017, од 28. маја до 2. јуна и од 19. до 24. новембра 2018, од 20. до 25. маја и од 14. до 19. октобра 2019.

²⁵ 9. марта, 21. априла и 13. октобра 2017, 2. марта, 1. јуна и 5. октобра 2018, 11. марта, 2. септембра и 23. децембра 2019

²⁶ у периодима: од 27. фебруара до 4. марта и од 30. октобра до 4. новембра 2017.

²⁷ 2. јуна и 6. октобра 2017, 29. јануара и 8. јуна 2018, 18. фебруара и 23. децембра 2019.

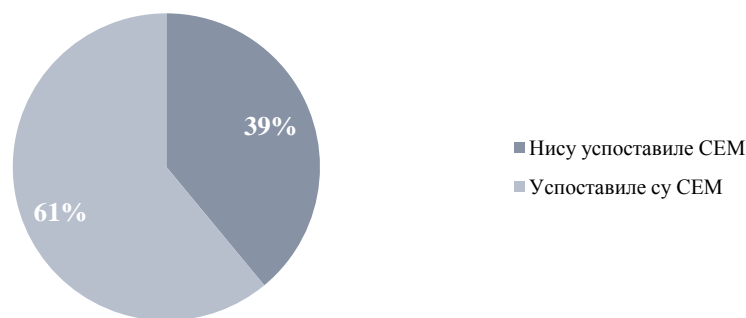
осигурање, Законом о ЕКЕ нису дефинисане као обвезници система. Установе и друга правна лица јавног сектора јасно су дефинисана Уредбом о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије док су у Закону о ЕКЕ дефинисани као друге јавне службе које користе објекте у јавној својини. Од укупно 79 ЈЛС, обвезника система, 39%, није успоставило СЕМ. Две општине (Велико Градиште и Владичин Хан) су успоставиле СЕМ на добровољној основи.

У наставку ћемо описати успостављеност СЕМ код обвезника система у јавном сектору.

СЕМ у органима ЈЛС са више од 20.000 становника

Према достављеним подацима МРЕ²⁸, 79 ЈЛС су обвезници СЕМ и имају обавезу да успоставе систем и именују ЕМ. Од тог броја, 31 ЈЛС или 39% општина и градова није успоставило СЕМ и није именовало ЕМ. Две општине (Велико Градиште и Владичин Хан) су успоставиле СЕМ на добровољној основи, па је укупно 81 ЈЛС обвезник СЕМ.

Слика 7. Успостављеност СЕМ унутар ЈЛС које су обвезници система

Извор: Подаци Министарства рударства и енергетике, мај 2020.

У [Прилогу 1](#) је списак свих обвезника.

Механизам за контролу увођења СЕМ није чврсто успостављен. Да би подстакли ЈЛС да уведу СЕМ и именују ЕМ, МРЕ је као критеријум приликом доделе средстава из БФ ЕЕ увело критеријум „успостављен СЕМ“. То значи да ЈЛС које нису успоставиле систем, нису могле да добију средства из БФ ЕЕ.

СЕМ у органима државне управе и другим органа Републике Србије (државни орган)

Сходно начину на који органи државне управе и други државни органи управљају енергијом²⁹ и плаћају расходе за енергетске услуге, у објектима које користе за обављање делатности, уочене су три групе државних органа:

А) Органи чијом потрошњом енергије управља УЗЗПРО и истовремено за њих плаћа расходе за енергетске услуге. Сектору за инвестиције и инвестиционо и текуће одржавање који је у саставу УЗЗПРО, поверени су послови одржавања и инвестиционо-технички послови над објектима које користе државни органи. УЗЗПРО

²⁸ Табеларни преглед обвезника ЈЛС, мај 2020. године

²⁹ Организовано управљање енергијом – управљање потрошњом енергије - Управљање потрошњом енергије јесте интегрисани приступ чији је циљ да утиче на смањење укупне потрошње примарне енергије и врши утицај на животну средину кроз праћење потрошње енергије и применом мера за повећање енергетске ефикасности.

је обвезник СЕМ за те органе и именовала је заједничког енергетског менаџера, У питању је 28 објеката више државних органа и организација. Објекти се налазе на различитим адресама градских општина Града Београда. Објекте користе: Председништво Републике, Влада РС, министарства (изузев Министарства спољних послова, Министарства одбране и неких објекта МУП), сектори, управе заводи и други државни органи. За ове објекте УЗЗПРО прати потрошњу енергије, плаћа расходе за енергетске услуге и уноси податке у ИСЕМ базу.

Б) Органи који за обављање делатности користе више објеката, где енергијом за поједине објекте управља УЗЗПРО а за поједине објекте сам орган, а тако је подељено и плаћање расхода за енергију. По Закону о ЕКЕ ти органи су обвезници СЕМ, али систем нису успоставили. Нису именовали ЕМ који би организовано и свеобухватно управљао енергијом у објектима у којима обављају делатности и плаћају расходе за енергетске услуге. Тако нпр. у појединим објектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, енергијом управља и расходе плаћа УЗЗПРО (део објекта у Немањиној 22-26), а за поједине објекте плаћање врши Министарство (објекти на адреси: Његошева 12, Фабрисова 10 и Драже Павловића 15).

В) Органи сами управљају енергијом и сами плаћају расходе за енергетске услуге. Иако су ови органи по Закону о ЕКЕ обвезници СЕМ, систем нису успоставили и нису именовали ЕМ. То су нпр. поједини органи државне управе и посебне организације (Министарство одбране, Министарство спољних послова, РХМЗ, РЗСС и други) који из сопствених буџета плаћају расходе за енергетске услуге за објекте у којима обављају делатности.

Део информација о успостављености СЕМ код органа државне управе и других државних органа који користе објекте у својини Републике Србије (чија је површина појединачно већа од 2.000 m²) и који делимично или у потпуности плаћају расходе за енергетске услуге, прикупили смо спровођењем упитника.

Упитнике смо послали на адресе 19 корисника објеката у својини РС (државних органа и једна јавна агенција - Агенцију за привредне регистре), који користе 21 објекат. Одговоре нам је доставило девет корисника³⁰ који користе 11 објеката. Десет корисника објеката у јавној својини РС и то већином државних органа (РГЗ, Завод за спорт и медицину спорта РС, Министарство спољних послова, МФ-Пореска управа, МФ-Центар великих пореских обвезника, Управа за трезор, Републички завод за заштиту споменика културе, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Дирекција за водне путеве, Управа за спречавање прања новца), није одговорило на упитник.

Анализом достављених одговора утврдили смо:

- Седам од девет корисника који су одговорили на упитник, су одговорили да су обвезници СЕМ по Закону о ЕКЕ³¹;
- Свих седам државних органа је навело да нису именовали ЕМ;
- Ниједан од девет државних органа није одговорио на питање из ког разлога нису именовали ЕМ;
- Расходи за енергетске услуге³² код већине имају тенденцију раста или је задржан приближан износ расхода у периоду 2014-2019. година.

³⁰ (Министарство одбране, Агенција за привредне регистре, МУП, Управа царина, РХМЗ, Народна скупштина, РЗСС, Сектори Министарства просвете, науке и технолошког развоја и ГЗС)

³¹ Корисник објекта у јавној својини - Агенција за привредне регистре је одговорила да нису обвезници СЕМ. Министарство просвете, науке и технолошког развоја је навело да се пословни простор који користи Министарство налази у објектима који су у јавном власништву, односно у власништву јединица локалне самоуправе, односно других правних лица. Објектима у јавном власништву управља УЗЗПРО која је надлежна за обављање послова у вези са енергетском ефикасношћу објеката.

³² Енергетске услуге Републичког завода за статистику у периоду 2014-2019. године имају тенденцију пада

Детаљније одговоре на упитник можете видети у Прилогу 3.

СЕМ у органима Аутономне покрајине Војводине

Обвезници СЕМ су и органи аутономне покрајине. Органи АПВ у складу са Статутом АПВ³³ су: Скупштина АПВ, Покрајинска влада, Покрајинска управа и Покрајински заштитник грађана – омбудсман.

Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине³⁴ је у новембру 2015. године, Покрајинској влади доставио Информацију о обавези успостављања система енергетског менаџмента у органима Аутономне покрајине Војводине у складу са Законом о ефикасном коришћењу енергије и активности ПС за енергетику на унапређењу енергетске ефикасности у АПВ. У Информацији је Секретаријат навео обавезу успостављања СЕМ, обавезе АПВ, као обвезника система и друге обавезе из Закона о ЕКЕ које су органи АПВ дужни да предузму у циљу ефикасног коришћења енергије. Између осталог, у Информацији је наведено да је ПСЕ препознао значај унапређења ЕЕ, те је од самог оснивања, већ од 2003. године, спроводио едукацију о значају ЕЕ кроз одржавање разних састанака, форума, конференција и манифестација.

Влада АПВ је 2. децембра 2015. године, Закључком број 31-6/2015, прихватила Информацију и задужила ПСЕ да своје активности и даље усмерава на унапређење ЕЕ. Органи АПВ, до дана завршетка ревизије нису успоставили СЕМ и именовали ЕМ.

У поступку ревизије смо утврдили да прикупљање рачуна и плаћање расхода за енергетске услуге за органе АПВ врши Управа за заједничке послове покрајинских органа (у даљем тексту: УЗЗППО)³⁵ у чијој надлежности је плаћање сталних трошкова за те објекте. Достављен нам је Преглед корисника пословног простора за које је УЗЗППО плаћала расходе, који је подељен на: кориснике пословног простора у објектима којима она управља (26 објеката), кориснике пословног простора у објектима којима управља а којима префактурише трошкове (27 објеката) и кориснике пословног простора у објектима које УЗЗППО закупује за потребе покрајинских органа (10 објеката).

Представници ПСЕ и УЗЗППО су навели да је потребно да Покрајинска влада Закључком задужи службу или орган да успостави СЕМ и именује ЕМ, али то није учињено.

Расходе за енергетске услуге и анализе потрошње енергије УЗЗППО прати преко аналитичке евиденције извршених расхода за енергетске услуге, по контима. О извршеним расходима за енергетске услуге не обавештава појединачно органе АПВ о њиховој потрошњи.

ПСЕ је финансирао пројекте који се односе на објекте у ЈЛС на подручју АПВ. ПСЕ нема податке о томе да ли су у енергетски санираним објектима, уштеде остварене.

СЕМ у јавним службама које користе објекте у јавној својини

Закон о ЕКЕ је као обвезнике СЕМ уредио и друге јавне службе које користе објекте у јавној својини. Под појмом јавне службе, Закон о ЕКЕ подразумева дефиницију јавне службе из Закона о јавним службама³⁶. МРЕ је навело да се на

³³ Службени гласник РС бр. 20/14

³⁴ Садашњи назив: Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај

³⁵ Управа за заједничке послове покрајинских органа, као стручна служба основана је Одлуком о Управи за заједничке послове покрајинских органа³⁵ од стране покрајинске Владе. УЗЗППО у складу са Одлуком и Покрајинском уредбом о коришћењу, одржавању и управљању непокретним стварима у јавној својини АПВ³⁵, врши између осталог и послове текућег и инвестиционог одржавања пословних и репрезентативних објеката АПВ.

³⁶ Јавном службом у смислу Закона о јавним службама сматрају се установе, предузећа и други облици организовања утврђени законом, који обављају делатности односно послове којима се обезбеђује остваривање права грађана односно задовољавање потреба грађана и организација, као и остваривање другог закона утврђеног интереса у одређеним областима. Ради обезбеђивања остваривања права утврђених законом и остваривања другог законом утврђеног интереса у области: образовања, науке, културе,

дефиницију „јавне службе“ ослонило и приликом припреме Уредбе³⁷. Према члану 5. поменутој Уредби, у обавезнике СЕМ спадају установе које обављају делатности у области образовања, науке, културе, здравствене заштите и у другим областима у складу са законом, као и предузећа која обављају делатности у области: ПТТ саобраћаја, енергетике, путева, комуналних делатности и у другим областима у складу са законом. МРЕ је навело да прикупља податке и има сазнања о потрошњи и трошковима за енергију у објектима које су у надлежности ЈЛС (предшколске установе, основне и средње школе, спортски центри, објекти локалне администрације, домови здравља и амбуланте, зграде ЈКП и друге), али само оних ЈЛС које достављају податке у ИСЕМ базу.

Илустративни пример од МРЕ

Народно позориште, Београд је на препоруку Министарства културе почело да доставља податке у ИСЕМ базу, али то није заживело, јер у позоришту нема енергетског менаџера.

Машински факултет у Београду, као јавна установа (основана од стране Републике Србије) именован је енергетског менаџера.

Према наводима МРЕ, Нацрт новог закона о ефикасном коришћењу енергије је у завршној фази и очекују да ће средином децембра бити на јавној расправи. У Нацрту новог закона, установе основане од стране Републике Србије, АПВ или ЈЛС, као и друга правна лица јавног сектора јасно су дефинисани као обавезници СЕМ.

СЕМ у организацијама за обавезно социјално осигурање

У члану 68 Закона о ЕКЕ наведене су обавезе јавног сектора у предузимању мера за побољшање енергетске ефикасности у објектима које они користе. Поред активности усмерених на повећање ефикасног коришћења енергије, обухватају и упознавање запослених са мерама ефикасног коришћења енергије и начинима њихове примене.

С обзиром да је јавни сектор део националне економије који обухвата, између осталог и ванбуџетске фондове, укључујући и фондове социјалног осигурања на свим нивоима власти, извршили смо анализу успостављања СЕМ и података³⁸ о расходима енергетских услуга код Националне службе за запошљавање, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и Републичког фонда за здравствено осигурање.

Анализом достављених одговора на упитник о успостављању СЕМ и енергетским услугама, утврђено је да код наведених организација за обавезно социјално осигурање, СЕМ није успостављен. Као разлог неуспостављања система, навели су да нису обавезници система по члану 16 став 1. тачка 4 Закона о ЕКЕ. Навели су да су организације обавезног социјалног осигурања према члану 3 став 2 Закона о јавној својини, изузете из примене Закона о јавној својини и да су ствари (објекти и друге непокретности) у режиму приватне својине тих организација.

Према наводима МРЕ, Нацрт новог закона о ефикасном коришћењу енергије је у завршној фази и очекују да ће средином децембра бити на јавној расправи. У Нацрту новог закона, организације обавезног социјалног осигурања, дефинисане су као

физичке културе, ученичког и студентског стандарда, здравствене заштите, социјалне заштите, друштвене бриге о деци, социјалног осигурања, здравствене заштите животиња, оснивају се установе.

³⁷ Уредба о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије на основу којих се одређује која привредна друштва су обавезници система енергетског менаџмента, годишњих циљева уштеде енергије и обрасца пријаве о оствареној потрошњи енергије

³⁸ Користили смо податке из Извештаја о ревизији завршних рачуна ПИО и НСЗ и Извештаја о ревизији консолидованог извештаја РФЗО, Државне ревизорске институције, за период 2014-2018. године.

обвезници СЕМ али под појмом „републички фондови социјалног и здравственог осигурања“.

Прикупљање Годишњих извештаја о остваривању циљева уштеде енергије

Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије³⁹, МРЕ нису доставили државни органи, органи аутономне покрајине, јавне службе и 72% ЈЛС, обвезника СЕМ, због чега МРЕ не располаже укупним подацима о остваривању циљева уштеде енергије у јавном сектору.

МРЕ прикупља две врсте Извештаја од обвезника СЕМ:

- Први извештај се подноси по основу члана 9. Закона о ЕКЕ и Правилника о начину и роковима достављања података неопходних за праћење спровођења Акционог плана за енергетску ефикасност у Републици Србији и методологији за праћење, проверу и оцену ефеката његовог спровођења (у даљем тексту: Правилник)⁴⁰. По основу Правилника органи извештавања (који достављају податке у складу са Правилником) јесу: органи државне управе, органи аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе. Дефиниција органа извештавања по Правилнику и дефиниција обвезника СЕМ се не поклапају. У складу са Правилником достављају се подаци о реализованим пројектима ЕЕ, односно спроведеним мерама ЕЕ на јавним објектима ради праћења спровођења АПЕЕ. Подаци се достављају на ОПГ обрасцима које је прописало МРЕ а годишња уштеда енергије за мере ЕЕ израчунава се применом методологије Одоздо-према-горе. МРЕ води ОПГ базу у којој се налазе подаци, о пројектима, које су МРЕ доставили АП, ЈЛС или други Органи извештавања. МРЕ је објаснило да у овој бази немају посебну евиденцију по Органима извештавања⁴¹, већ је евиденција пре свега урађена по врсти пројеката. За одређену врсту пројеката ЕЕ могуће је извршити увид у то ко је известио и/или спровео пројекат. Навели су да унапређују базу у online платформу под називом МВП (Monitoring and verification platform).

Приликом прикупљања Извештаја, МРЕ је уочило да по наведеном Правилнику није достављен извештај за велики број спроведених пројеката и да је на основу њега тешко пратити уштеде остварене у другим секторима (ван јавно-комерцијалног сектора) и свеукупне трендове промена на нивоу земље. Због тога МРЕ од 3. АПЕЕ, у сврху процене уштеде енергије користе комбинацију методологије из Правилника, статистичких података и инжењерских процена. С обзиром да МРЕ није достављен извештај за велики број спроведених пројеката, МРЕ је истакло да свака реализација мера уштеде енергије о којој не располаже подацима, умањује укупну уштеду о којој Министарство извештава. Ако субјекат није спровео меру и није доставио извештај нема умањења, али ако је спровео меру а није известио Министарство, онда не располажу подацима о тој уштеди.

МРЕ сматра да би редовно и тачно извештавање показало да је Република Србија остварила веће уштеде него што то сада приказују.

- Други извештај који су обвезници СЕМ дужни да достављају МРЕ на основу члана 18. став 1. тачка б) Закона о ефикасном коришћењу енергије и Правилника о обрасцу годишњег извештаја о остваривању циљева уштеде енергије⁴² је Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије садржаних у програму и плану ЕЕ.

³⁹ У периоду 2016-2018 година

⁴⁰ „Службени гласник РС“, број 37/15

⁴¹ орган државне управе, орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе

⁴² „Службени гласник РС“, бр. 32/16 и 65/18

У циљу уштеде енергије, Влада РС је донела Уредбу о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије, којом је на предлог МРЕ, утврдила годишње планиране циљеве уштеде енергије за обвезнике система, у складу са АПЕЕ, граничну вредност потрошње енергије којом се одређује која привредна друштва су обвезници система, као и образац пријаве о оствареној потрошњи енергије.

Уредбом је наведен годишњи циљ уштеде енергије, између осталих и за обвезнике СЕМ у јавном сектору.

Табела 3. Годишњи циљ уштеде енергије за обвезнике СЕМ у јавном сектору

Обвезници СЕМ	Годишњи циљ уштеде енергије	Врста објеката у којима се спроводи уштеда
Органи државне управе, други органи Републике Србије и органи аутономне покрајине	1% од потрошње примарне енергије остварене у претходној календарској години.	Објекти чија је површина појединачно већа од 2.000 m ² (службене зграде, пословне просторије и други објекти за које трошкове енергије плаћају наведени органи).
установе које обављају делатности у области образовања, науке, културе, здравствене заштите и другим областима	1% од остварене потрошње примарне енергије у претходној календарској години	Објекти у јавној својини који на најмање једној локацији троше више од 1.000 toe енергије годишње.
ЈЛС са више од 20000 становника	1% од потрошње примарне енергије остварене у претходној календарској години.	Службене зграде, пословне просторије, објекти у јавној својини које користе установе или друге јавне службе основане од стране ЈЛС.

Обвезници СЕМ у програму и плану ЕЕ планирају циљ уштеде енергије, који је у складу са Стратегијом развоја енергетике РС, Програмом остваривања Стратегије и АПЕЕ. Трећи АПЕЕ донет је за период од 2016. до 2018. године⁴³, усвојен на Влади крајем 2016. године. Четврти АПЕЕ, као документ који садржи мере за ефикасно коришћење енергије, активности, очекиване резултате сваке од мера за остварење задатог циља уштеда, је према наводу МРЕ припремљен и планирају да га предложи Влади за усвајање до краја децембра 2020. године. У складу са правним основом датим у Закону, циљ уштеде у СЕМ дефинисан је Уредбом о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије.

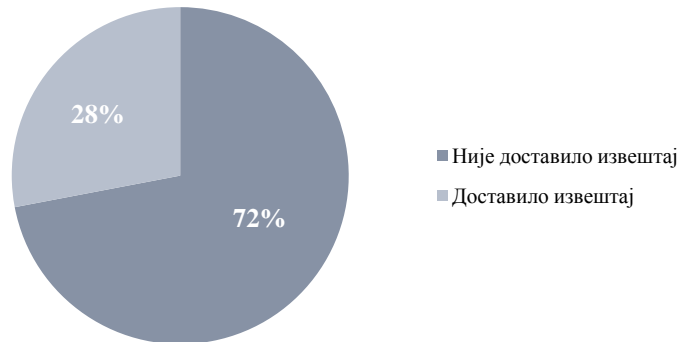
Обвезници СЕМ дужни су да реализују планирани циљ уштеде енергије који прописује Влада и да МРЕ доставе годишње извештаје о остваривању циљева уштеде енергије, на прописаном обрасцу, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину. Фокус овог извештаја је на праћењу потрошње примарне енергије с обзиром да је и циљ уштеда енергије дефинисан преко смањења апсолутне потрошње примарне енергије.

За обвезнике СЕМ у јавном сектору значајан је Образац 2 - Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије за ЈЛС, органе РС и органе аутономне покрајине у који се између осталог, уносе следећи подаци: основни подаци о обвезнику СЕМ и ЕМ; списак објеката обвезника; годишња потрошња енергије; тренд укупне потрошње примарне енергије; разлози који су условили да потрошња у односу на претходну календарску годину није смањена за 1% или више; самооцењивање нивоа енергетског менаџмента и средњорочни и дугорочни планови за уштеду и очување енергије.

На основу достављених података утврђено је да 72% ЈЛС - обвезника СЕМ није известило МРЕ о оствареним циљевима уштеде енергије за претходну годину.

⁴³ „Службени гласник РС”, број 1/17

Слика 8. Достављање годишњих извештаја о остваривању циљева уштеда енергије, 2016-2018, у %

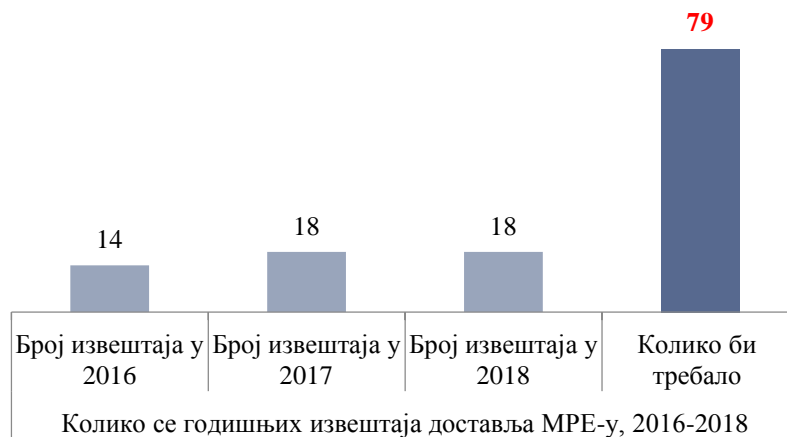

Ревизијом је утврђено да:

- Годишње извештаје нису доставиле ЈЛС које нису именовале ЕМ - 31 ЈЛС;
- Годишње извештаје нису доставиле ни све ЈЛС које су именовајле ЕМ - 26 ЈЛС и
- Годишње извештаје је доставила ЈЛС која није именовала ЕМ и није успоставила СЕМ.

Динамика достављања извештаја у периоду 2016-2018. г, приказана је на следећој слици.

Слика 9. Стање у погледу достављања годишњих извештаја од ЈЛС до МРЕ

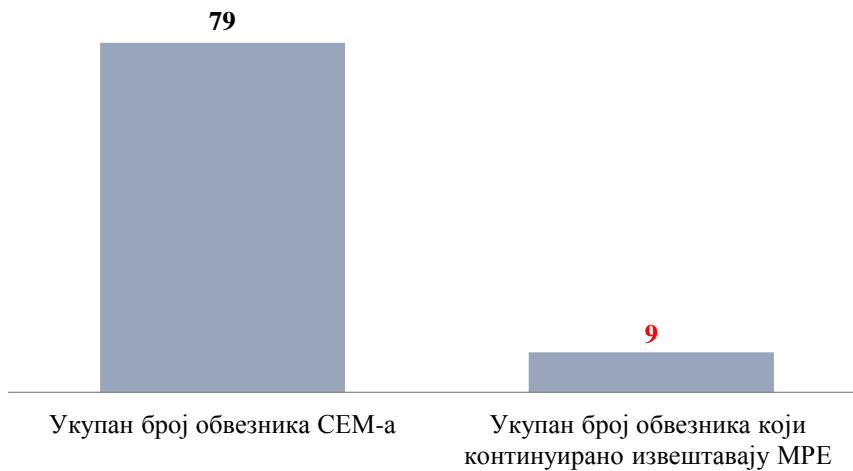

Извор: Подаци МРЕ, мај 2020. године

Број извештаја који су приказани на слици дат је збирно, по годинама. Број извештаја је уједначен, с тим да се структура обвезника извештаја (ЈЛС које су обвезници) из године у годину мења. Неки градови/општине су престале да извештавају, а неке су се касније укључиле у извештавање.

Редовно извештавање је забележено код девет (11%) ЈЛС: Ниш, Нови Сад, Параћин, Пирот, Прибој, Сента, Суботица, Туприја и Ужице.

Слика 10. Извештавање МРЕ од стране обвезника система, 2017-2019

Општина Велико Градиште и Општина Владичин Хан, иако по закону нису Обвезници СЕМ, именовали су ЕМ, а Велико Градиште редовно годишње извештава МРЕ о годишњим уштедама енергије.

Годишње извештаје о остваривању циљева уштеда енергије, обвезници СЕМ уносе у успостављену СЕМИС базу – СЕМ информациони систем (власништво МРЕ) и достављају поштом на прописаном обрасцу. Непотпуна СЕМИС база не омогућава сазнања о укупним уштедама енергије.

У [Прилогу 1](#) налази се списак ЈЛС са подацима у вези успостављања СЕМ и достављања годишњих извештаја о остваривању циљева.

МРЕ је навело да је један од разлога за кашњење достављања годишњих извештаја, обим посла који обављају ЕМ. Истакли су да ЕМ имају проблем како на терену да обезбеде податке из свих институција које користе јавне објекте и обезбеђивање сарадника који уносе податке у ИСЕМ за све објекте. МРЕ очекује да аутоматско преузимање података од снабдевача енергије значајно допринесе отклањању овог проблема. Истичу да достављање годишњих извештаја о остваривању уштеда од стране обвезника система још није достигло задовољавајући ниво.

У Годишњем извештају о остваривању циљева уштеде енергије обвезници достављају податке о годишњим уштедама енергије у количини енергије (изражене у јединици мере). На питање да ли МРЕ прати потрошњу енергије само у смислу потрошене количине енергије или истовремено прати и трошкове (расходе) за утрошену енергију, одговорено је да је за МРЕ, у складу са регулативом и обавезама извештавања, примарно праћење уштеда енергије (односно уштеде у количини енергије).

Значај годишњег извештавања о остваривању циљева уштеде енергије од стране обвезника СЕМ произилази и из чињенице да је РС Енергетској заједници пријавила примену СЕМ као алтернативну меру за остваривање уштеда енергије по члану 7 Директиве о енергетској ефикасности.

Годишњим извештајем, обвезници достављају МРЕ извештај о остваривању циљева који су садржани у њиховом програму и плану ЕЕ. Иако је предвиђено да обвезници на захтев МРЕ доставе програме и планове ЕЕ, МРЕ није захтевало доставу. Представници МРЕ су навели да они планска документа прате кроз годишње

извештаје обвезника СЕМ у којима је описан степен реализације планова и програма и остварени степен планираног циља уштеде. МРЕ је навело:

Обвезници извештавају о мерама које су спровели па се резултати таквих мера узимају у обзир. Они у годишњем извештају у делу Средњорочних и дугорочних планова за уштеду и очување енергије наводе, за планирани период, план мера ЕЕ које захтевају финансијска улагања и очекиване ефекте и план мера ЕЕ које не захтевају финансијска улагања и очекиване ефекте. У делу Поређење или промена у односу на план из претходне календарске године образлаже се разлог за мере које су планиране а нису спроведене и за мере које су спроведене а нису планиране. За квалитетно праћење мера неопходно је да се сво извештавање врши кроз СЕМИС.

Увидом у Годишње извештаје појединих обвезника СЕМ, утврдили смо да обвезници у извештај не уносе сваке године податке о средњорочним и дугорочним плановима за уштеду енергије, податке о планираним мерама ЕЕ, као ни поређења или промене у односу на план.

Недостављање годишњих извештаја од стране обвезника СЕМ не омогућава пуна сазнања о укупним уштедама енергије.

Управљање Буџетским фондом за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије

Организација управљања БФ ЕЕ није успостављена на довољним финансијским средставима и људским ресурсима. МРЕ истиче да је недостатак људских ресурса за обављање послова планирања, спровођења јавних позива за доделу средстава из БФ ЕЕ и праћење реализације пројеката, узрок отежаног управљања БФ ЕЕ. Јавним позивима је предвиђено финансирање пројекта ефикасног коришћења енергије у ЈЛС. Због недовољних финансијских средстава, пројекти осталих субјеката јавног сектора или домаћинства, у посматраном периоду нису финансирани.

БФ ЕЕ је отворен као евиденциони рачун у оквиру главне књиге трезора, у оквиру раздела МРЕ. Средства за финансирање обезбеђена су из буџета РС.

Према наводима МРЕ, Нацрт новог закона о ефикасном коришћењу енергије је у завршној фази и очекују да ће средином децембра бити на јавној расправи. У Нацрту новог закона предвиђено је оснивање Фонда за енергетску ефикасност као посебног правног лица које треба да унапреди постојећи механизам за финансирања пројеката енергетске ефикасности.

У периоду 2014-2019. године, МРЕ је спровело шест јавних позива за доделу средстава из БФ ЕЕ, ради финансирања пројеката у области ефикасног коришћења енергије (ЈП-2014, ЈП1-2016; ЈП2-2016; ЈП-2018; ЈП1-2019 и ЈП2-2019). Право на подношење пријава на јавни позив имале су ЈЛС. У 2015. и 2017. години, нису објављени јавни позиви за доделу средстава из БФ ЕЕ, јер су планирана средства за те године коришћена за плаћање обавеза ЈЛС, по закљученим уговорима из 2014. и 2016. године.

Након спроведених Јавних позива, склопљено је 77 уговора са 54 ЈЛС за финансирање пројеката за унапређење ЕЕ у ЈЛС. Пројекти су првенствено обухватили мере унапређења ЕЕ на термичком омотачу зграде (замена столарије и постављање термоизолације), а било је и пројеката унапређења термотехничких система коришћењем обновљивих извора енергије.

Приликом планирања средстава за БФ ЕЕ, МРЕ је од МФ захтевало средства у износу већем од износа одобреног Законом о буџету РС. МРЕ у оквиру Програма 3 - Енергетска ефикасност, Програмска активност 3.1 „Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасности“, у периоду 2016 – 2019. године планирало износ од 1,2 милијарде динара а одобрена су средства у износу од 990 милиона динара (83% захтеваних средстава). У образложењу захтеване суме МРЕ је наводило да је потребно обезбедити већа средства за рад БФ како би се омогућило финансирање пренетих обавеза из претходне године и спровођење нових јавних позива у текућој години. Средства која су Законом о буџету РС планирана за финансирање рада БФ ЕЕ за унапређење ЕЕ нису била довољна да би МРЕ одобрило средства за све пројекте које су ЈЛС поднеле на Јавни позив. Од укупно 116 исправних пријава, средства БФ одобрена су за финансирање 91 Пројекта за енергетску санацију (финансирано је 78% пројеката).

У 2019. години, повећавају се планирана средства за БФ, са просечних 160-180 милиона динара, у периоду 2014-2018. године, на 510 милиона динара. Средства се повећавају из разлога што су Законом о накнадама за коришћење јавних добара⁴⁴ уведене накнаде за коришћење енергије и енергената: накнада за формирање и одржавање обавезних резерви нафте и деривата нафте и накнада за унапређење енергетске ефикасности, које се наплаћују од 1. јула 2019. године. МРЕ је навело да прати извештаје обвезника накнаде. МРЕ истиче да нису у могућности да предвиде који део накнада ће МФ одредити за енергетску ефикасност пошто приход по основу те накнаде представља приход Буџета РС.

Према достављеним подацима Министарства финансија – Управе за трезор, уплаћена средства на име накнаде за унапређење ЕЕ, износе:

Табела 4. Средства на име накнаде за унапређење ЕЕ, 2019 и 2020, у мил.дин.

Назив накнаде	Број уплатног рачуна	Уплаћено 1.7-31.12.2019.	Уплаћено 1.1-31.5.2020.
Накнада за унапређење ЕЕ за деривате нафте при увозу	840-741518-843-83	54	50
Накнада за унапређење ЕЕ за деривате нафте, природног гаса и електричне енергије стављених у промет	840-741519-843-90	408	523
УКУПНО:		462	574
Средства БФ планирана Законом о буџету за 2019		510	-
Средства БФ планирана Законом о буџету за 2020		-	510

Извор: Допис Министарства финансија – Управе за трезор од 7.7.2020.

У периоду 2014-2019. године, укупан износ средстава који је планиран да се путем јавних позива⁴⁵, из Буџетског фонда додели ЈЛС, износио је 780 милиона динара. Од 780 милиона, Решењем МРЕ, а на основу предлога Комисије⁴⁶, додељено је укупно 697 милиона динара. У ову суму нису укључена средства БФ додељена по ЈП 2/19 јер је рок за доставу пријава по овом позиву био до 2.12.2019. године. Решење којим је МРЕ одобрило финансирање пројеката по пријавама за овај ЈП, донето је 11.5.2020. године.

Према објашњењу представника МРЕ Решењима су додељена мања средства у односу на износ средстава планиран јавним позивима, зато што су поједине пријаве

⁴⁴ "Службени гласник РС", бр. 95/18, 49/19.

⁴⁵ Закључно са јавним позивом ЈР 2019 - 1.

⁴⁶ Комисије за избор, расподелу средстава, надзор и контролу над реализацијом пројеката поднетих по Јавном позиву за доделу средстава

достављене на јавни позив у 2014. години, биле непотпуне или неисправне.

Табела се налази у [Прилогу 4](#) Извештаја.

Слика 11. Износ средстава за унапређење енергетске ефикасности планираних Законом о Буџету, износ средстава планиран по Јавном Позиву и додељена средства по Решењу Министарства рударства и енергетике, 2014-2019, у мил.дин

До краја 2019. године, од укупно одобрених средстава (697 мил. дин), реализована су средстава (пренето ЈЛС) у износу од 303 милиона динара. Остатак средстава до износа одобрених (394 мил.дин) су средства која МРЕ још увек није пренело ЈЛС јер пројекти нису завршени, већ се налазе у фази реализације.

Као разлоге за одступање износа средстава који је додељен по Решењу МРЕ, након завршеног Јавног позива и укупно извршених средстава из БФ ЕЕ од стране корисника, МРЕ је навело:

Решењем МРЕ дефинисан је максималан износ средстава који се додељује кориснику средстава - ЈЛС, а који је одређен на основу вредности наведене у пријави пројекта на јавни позив. Вредност је одређена на основу приложене техничке документације и приложеног предмера и предрачуна. У уговору о додели средстава дефинисано је да ће износ средстава који ће бити додељен кориснику, бити утврђен уговором који ће корисник закључити са изабраним понуђачем, након спроведеног поступка јавне набавке за реализацију радова на пројекту. Одступање извршених средстава из БФ ЕЕ у односу на средства из Решења МРЕ проистиче из разлике вредности пројекта, која је предложена од стране корисника средстава у оквиру пријаве на јавни позив и вредности која је исплаћена на основу уговора са извођачем радова.

До одступања долази и због времена неопходног за реализацију пројеката, јер пројекат траје у просеку 9-12 месеци од дана закључења уговора са корисником средстава из БФ ЕЕ. Имајући у виду и време потребно да се спроведе јавни позив за избор пројеката, велики број пројеката се не заврши у години у којој је потписан уговор о додели средстава па се не изврше сва средства планирана у тој буџетској години.

У постојећем правилнику о расподели средстава предвиђен је двофазни поступак, према коме постоји могућност да се у једној години обави избор пројеката, а у наредној одобре средства.

Иако су средства БФ, између осталог, намењена и за подстицање развоја СЕМ за субјекте који нису обвезници система, средства нису коришћена за ову активност.

Интерна ревизија МРЕ је у 2017. години спровела ревизију система извршавања расхода из БФ ЕЕ. У Извештају је констатован мањи број запослених од потребног броја за ефикасан рад БФ. Дата је препорука да се обезбеди довољан број запослених за спровођење јавних позива и праћење реализације пројеката. Извршење препоруке је у току.

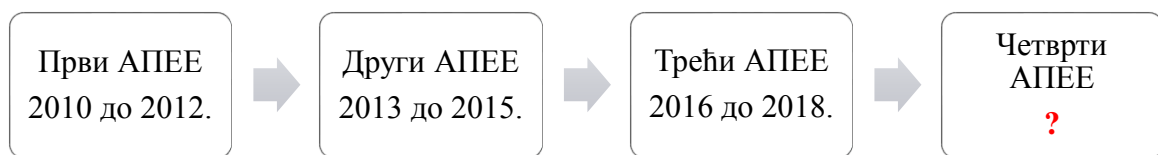
Доношење Акционих планова за енергетску ефикасност у Републици Србији

Обавеза израде и спровођења АПЕЕ проистекла је из међународног Уговора о оснивању Енергетске заједнице (чији је члан Република Србија), односно из Одлуке⁴⁷ Министарског савета Енергетске заједнице у погледу обавеза примене Директиве 2006/32/ЕС Европског парламента и Савета о енергетској ефикасности код крајњих корисника и енергетским услугама. Република Србија је на основу наведене Одлуке преузела обавезу да у периоду 2010-2018. године смањи потрошњу финалне енергије за 9% у односу на потрошњу финалне енергије у 2008. години.

У складу са поменутом Одлуком, Закон о ЕКЕ прописао је да Влада РС, на предлог МРЕ доноси АПЕЕ на период од три године у оквиру којег утврђује циљеве уштеде енергије и начине за њихово достизање.

Влада РС је на предлог МРЕ, донела три АПЕЕ.

Слика 12. Акциони планови ЕЕ, 2010-2018

У 3. АПЕЕ за период од 2016. до 2018. године, једна од основних мера за достизање циља уштеда, наведена је мера: Увођење система енергетског менаџмента (СЕМ) у јавни и комерцијални сектор.

У [Прилогу 2](#) се налази Извод 3. АПЕЕ који се односи на меру: Увођење система енергетског менаџмента у јавни и комерцијални сектор.

МРЕ није предложило Влади РС да донесе 4. АПЕЕ за период након 2018. године, којим би утврдило мере ефикасног коришћења енергије и на основу којег би обвезници СЕМ донели програме и планове ЕЕ. МРЕ је навело да је припремљен Нацрт Четвртог акционог плана за енергетску ефикасност Републике Србије, а који планирају да предложе Влади за усвајање до краја децембра 2020. године.

Као главни разлог за кашњење у доношењу 4. АПЕЕ од стране МРЕ наведен је недостатак људских капацитета у Одсеку за унапређење енергетске ефикасности (двоје запослених и једно лице ангажовано преко пројекта) и отежано прикупљање и обрада података о оствареним уштедама⁴⁸.

Разрада националних АПЕЕ се остварује кроз трогодишње програме ЕЕ које треба да донесу обвезници СЕМ из јавног сектора и привреде. АПЕЕ и програм ЕЕ који доносе обвезници СЕМ, чине јединствену целину. Обвезници СЕМ дужни су да доносу програм и план ЕЕ у року од 60 дана од дана доношења АПЕЕ.

⁴⁷ број 2009/05/МС-Енс од 18. децембра 2009. године

⁴⁸ Процес прикупљања података о уштедама одвија у неколико фаза: слања упита ЈЛС да изведе о оствареним пројектима, упити према ЈП ЕПС и Топланама Србије да изведе о мерама које су имплементирали у оквиру својих надлежности, истраживање објављених података РЗС о изградњи јавних објеката и станоградњи, истраживање о продаји ефикасних производа, прикупљање података из саобраћаја од МУП-а; затим обрада свих прикупљених података, успостављање инжењерских процена за недостајуће податке, анализа добијених резултата и процена потребе ревизије резултата. – Одговор МРЕ од 24.2.2020. године

У Програму остваривања стратегије се наводи да је СЕМ у Трећем АПЕЕ, посвећена посебна пажња као мери која треба да донесе значајне уштеде јер се сматра основном мером за уштеду енергије у свим секторима потрошње енергије.

Органи државне управе, надлежни органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности, одговорни су за спровођење АПЕЕ и треба да достављају МРЕ податке неопходне за праћење спровођења АПЕЕ.

Извештај о спровођењу АПЕЕ, МРЕ треба да подноси Влади сваке године. У Извештају се наводе резултати уштеда финалне енергије и статус реализације појединих мера дефинисаних у оквиру претходног АПЕЕ. МРЕ није Влади доставило Извештаје за 2017, 2018. и 2019. годину. Као разлоге за недостављање Извештаја, МРЕ је навело:

- методологија у постојећем Правилнику⁴⁹ није довољна да би се испратили сви трендови у уштедама енергије (за све спроведене пројекте нису достављени извештаји и отежано је пратити уштеде остварене у другим секторима и свеукупне трендове промена на нивоу земље);
- нису постојали довољни капацитети да се реализују меродавна статистичка истраживања нити се она икада раде на годишњем нивоу. Овде, по слободној процени, причамо о уштеди енергије од око 1% годишње што је тешко уочљиво пратити у неком статистичком истраживању, а захтева велика финансијска средства да се такво истраживање спроведе;
- Енергетска Заједница, је променила методологију по којој обрачунава циљеве, за период после 2018. године, и није постојао оправдан интерес да се започне нова методологија која би резултовала статистичким истраживањем само у 2018. години.

Навели су да ће због уочених слабости, приликом предузимања активности за измену/допуну Закона о ЕКЕ, иницирати измену члана по коме је потребно извештавање на годишњем нивоу, на начин да извештавање буде предвиђено најмање једном у три године.

Енергетски саветници

У поступку ревизије смо утврдили да МРЕ није издало лиценце за обављање послова овлашћеног енергетског саветника због чега није почело спровођење енергетских прегледа у складу са Законом о ЕКЕ. МРЕ је навело да одржавање обуке и испита за овлашћене енергетске саветнике није спроведено јер је за то потребно донети подзаконске акте који се односе на обуку и испит за енергетског саветника и припремити приручник.

Према Закону о ЕКЕ, субјект СЕМ јесте и овлашћени енергетски саветник. Овлашћени енергетски саветник треба да врши енергетски преглед и енергетску ревизију објеката и да о томе МРЕ достави Извештај. Извештај о спроведеном енергетском прегледу треба да садржи предлог мера за повећање ЕЕ објекта и процену остварених уштеда енергије. МРЕ треба да води базу података о извршеним енергетским прегледима, односно енергетској ревизији.

МРЕ је навело да лиценцирање енергетских саветника у претходном периоду није спроведено зато што:

- је за спровођење енергетских прегледа потребно предвидети различите лиценце енергетских саветника спрам стручне спреме и претходног радног искуства;
- енергетске прегледе у зависности од врсте објекта који су предмет енергетског прегледа треба да обављају стручњаци из различитих области;
- кандидати за енергетске саветнике претходно морају положити испит за ЕМ;

⁴⁹ Правилник о начину и роковима достављања података неопходних за праћење спровођења Акционог плана за енергетску ефикасност у Републици Србији и методологији за праћење, проверу и оцену ефеката његовог спровођења

- нису донети подзаконски акти који се односе на обуку, приручник и испит за енергетског саветника.

Према наводима МРЕ, Нацрт новог закона о ефикасном коришћењу енергије је у завршној фази и очекују да ће средином децембра бити на јавној расправи. У Нацрту новог закона прописани су услови за полагање испита за енергетског саветника и услови за издавање лиценце енергетског саветника.

Налаз 1.2: Министарство рударства и енергетике је успоставило информационе системе енергетског менаџмента, али обвезници у јавном сектору их не користе у довољној мери

Успостављање и управљање информационим системима за праћење спровођења СЕМ

МРЕ је успоставило информационе системе за праћење спровођења СЕМ. Информациони систем за праћење спровођења СЕМ (СЕМИС) користе сви обвезници СЕМ, док информациони систем за енергетски менаџмент (ИСЕМ) користе само обвезници из јавног сектора. ИСЕМ омогућава анализе у потрошњи енергије, уштедама енергије, препознавање приоритетних објеката за енергетску санацију, увид у ефекте мера ЕЕ и друге модалитете, али обвезници СЕМ га не користе у довољној мери.

Иако примена ових система за обвезнике СЕМ није обавезујућа, поједини обвезници уносе податаке у СЕМИС и ИСЕМ базу. МРЕ је навело да ће кроз измене и допуне Закона о ЕКЕ бити прописана обавезујућа примена ових база.

СЕМИС - Систем енергетског менаџмента информациони систем

СЕМИС је информациони систем за праћење спровођења СЕМ којим управља МРЕ. Систем прати укупну годишњу потрошњу енергије обвезника СЕМ и остварене уштеде у потрошњи енергије, а које чине део укупних уштеда енергије у Републици Србији.

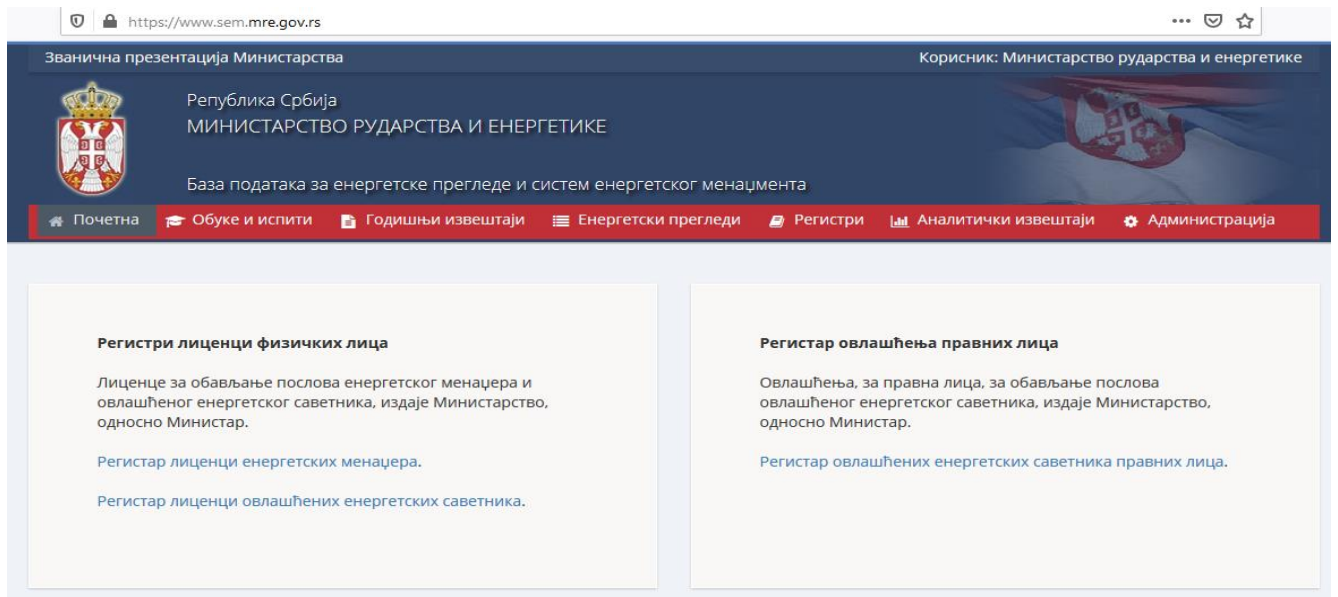
МРЕ на основу члана 15. Закона о ЕКЕ, између осталог, води евиденцију о: овлашћеним организацијама за обуку ЕМ и овлашћених енергетских саветника; лицима која су се пријавила за обуку за похађање обуке и полагање испита за ЕМ и овлашћене енергетске саветнике; подацима о полагању испита укључујући и резултате испита; лиценцама које су издате и вођење регистра лиценцираних ЕМ и овлашћених енергетских саветника; обвезницима СЕМ; ЕМ именованим од стране обвезника система; годишњим извештајима обвезника система и друго.

У бази се сакупљају Годишњи извештаји о остваривању циљева уштеде енергије за све обвезнике система. Податке у систем уносе само лиценцирани и именовани ЕМ. Унос података у СЕМИС почео је 2017. године и садржи податке за период 2017-2018. године, док се Извештаји за 2019. годину (који су требали да се доставе најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину) још увек прикупљају због ситуације изазване корона вирусом.

У наставку дајемо преглед ове базе, када се корисник базе – ЕМ, улогује. На слици се могу видети опције које ова база података нуди (обуке и испити, годишњи извештаји, енергетски прегледи, регистри, аналитички извештаји и администрација). На састанку са представницима МРЕ који администрирају СЕМИС извршили смо увид у базу података. Утврдили смо да одређен број обвезника у базу шаље годишње извештаје. Такође смо тестирали неколико опција у делу „Аналитички извештаји“ и

утврдили да ова апликација не генерише податке које јој обвезници достављају јер је по неколико задатих критеријума из базе, резултат био 0. То значи да из базе података није могуће добити „Аналитичке извештаје“ у циљу анализа и предузимања мера.

Слика 13. База података за енергетске прегледе и СЕМ, почетна страна

Извор: МРЕ

МРЕ је навело да ће се кроз СЕМИС, у наредном периоду, пратити и енергетске прегледе, када буду спроведени. У претходном периоду база је највише коришћена за евиденцију спроведених обука, њихових полазника као и лица која су положила испит, на основу чега је вршено и лиценцирање ЕМ.

У поступку ревизије је утврђено да је СЕМИС база непотпуна и због тога не омогућава увид у све остварене уштеде енергије.

Информациони систем за енергетски менаџмент (ИСЕМ)

ИСЕМ је информациони систем који служи за потребе система енергетског менаџмента. ИСЕМ је дониран МРЕ од стране Програма Уједињених нација за развој (УНДП), а у оквиру пројекта „Увођење система енергетског менаџмента у јавним зградама у Србији“, који су заједнички спровели МРЕ и УНДП.

Намењен је за праћење и анализу података о потрошњи и фактурисаним трошковима за енергију и воду у јавним објектима и јавном осветљењу. За потребе успостављања ИСЕМ, МРЕ је обезбедило хардвер и системски софтвер и у сарадњи са УНДП спровело обуке администратора система и прве групе крајњих корисника. Након једногодишњег тестирања у неколико пилот општина, ИСЕМ је прилагођен за употребу у РС. Унос података о потрошњи енергије у ИСЕМ није обавезујуће за обвезнике СЕМ. МРЕ је навело да ће унос података о потрошњи енергије у ИСЕМ, бити обавезно након доношења Измена и допуна Закона о ЕКЕ. Навели су да је у току израда аналитичких алата у оквиру ИСЕМ који ће омогућити приоритетне објекте за рехабилитацију и друге модалитете. ИСЕМ ће се користити за формирање националне базе о оствареној потрошњи енергије и воде у јавним објектима.

ИСЕМ омогућава:

- Формирање регистра објеката чија се потрошња енергије и воде прати;

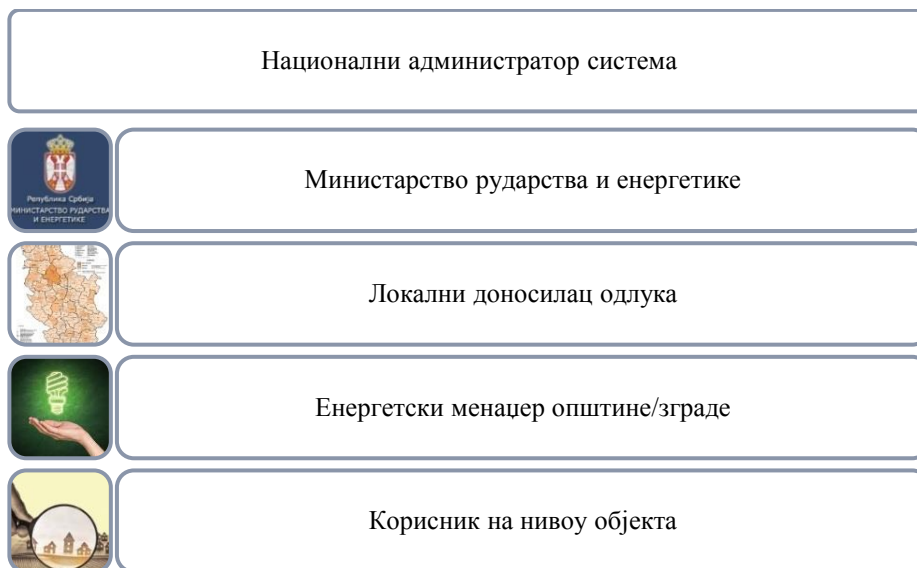
- Управљање буџетом за енергију и воду, контролу над трошковима и постављање циљева за смањење истих;
- Преглед и графички приказ потрошње енергије и воде у свим периодима;
- Идентификацију акутних проблема и предузимање корективних акција;
- Идентификацију и припрему пројеката ЕЕ и евидентирање предузетих мера ЕЕ у јавним објектима;
- Једноставно и лако праћење резултата спровођења пројеката повећања ЕЕ;
- Подизање свести и промовисање енергетске ефикасности.

Хијерархија корисника ИСЕМ има више нивоа корисника који имају на располагању различите функционалности система.

Овај низ чине:

1. Администратор система- највиши хијерархијски ниво корисника;
2. Министарство рударства и енергетике;
3. Локални доносилац одлука (нпр. председник општине, директор ЈКП, итд.);
4. Енергетски менаџер (општине/зграде/предузећа);
5. Корисник на нивоу објекта – именована особа у објекту за који се уносе подаци;
6. Пошиљалац података – локални снабдевач енергијом, енергентима или водом који има могућност да аутоматски (преко Интернета) шаље податке у ИСЕМ.

Слика 14. Хијерархија корисника ИСЕМ

Унос података могу вршити администратор система (највиши хијерархијски ниво корисника, управљач базом у МРЕ), ЕМ и корисник на нивоу објекта. Локални доносилац одлука и МРЕ немају могућност уноса података већ само у одређеном обиму могу остварити увид у податке у систему. Тако на пример, МРЕ може остварити потпуни увид у све податке садржане у ИСЕМ (све зграде, у свим општинама у Србији), док Локални доносилац одлука може остварити увид у податке о зградама за које је надлежан, на пример председник општине може остварити увид у све зграде у надлежности општине.

ИСЕМ база поред осталог омогућава увид у ефекте мера ЕЕ, као пример је наведена упоредна анализа утрошка енергије у години пре замене прозора и потрошња енергије у години када су прозори замењени. Саставни део система је програм ЕЕ који доноси ЈЛС а који могу да користе мале општине (20.000 до 50.000 становника), како не би плаћале трошкове израде програма.

Разлика између СЕМИС и ИСЕМ је што је СЕМИС интегрални систем који прати укупну годишњу потрошњу енергије обвезника на основу којих се извештава о оствареној уштеди, док је ИСЕМ систем који региструје потрошњу „по дубини“ односно у објектима обвезника јер омогућава евидентирање појединачних фактура за енергију, као и појединачних читавања на бројилима. У ИСЕМ се уз потрошњу прате и фактурисани трошкови за енергију у јавним објектима и јавном осветљењу.

МРЕ је у току ревизије истакло да је једна од намена ИСЕМ базе да прати потрошњу и трошкове за енергију. На тај начин могуће је пратити и профиле потрошње, како у енергетском, тако и у финансијском смислу. Истичу да у случају да су у ИСЕМ унети квалитетни подаци могуће је добити веома квалитетну анализу уштеда и у енергији, и у трошковима, уз нормализацију у односу на временске услове, јер ИСЕМ аутоматски читава податке са метеоролошких станица. Такође, трошкове је могуће пратити и у РСД, и у ЕУР јер ИСЕМ аутоматски читава средњи дневни курс НБС.

С обзиром да је ово бесплатан систем за обвезнике СЕМ, потребно је да МРЕ појача активности за промоцију система и организује обуку не само код ЈЛС већ и код других субјеката јавног сектора.

Према наводима МРЕ, Нацрт новог закона о ефикасном коришћењу енергије је у завршној фази и очекују да ће средином децембра бити на јавној расправи. У Нацрту новог закона прописано је да обвезник система уноси податке у СЕМИС, да су обвезници система из јавног сектора дужни да редовно, а најмање једном месечно, уносе у ИСЕМ податке о потрошњи енергије и воде у јавним објектима који су у њиховој надлежности и да Министар ближе прописује врсте овлашћења за приступ, начин и правила коришћења информационих система СЕМИС и ИСЕМ, методологију прикупљања и обраде података који се уносе у ове информационе системе, као и техничке и друге услове за њихово коришћење.

ЗАКЉУЧАК 2: Већина изабраних обвезника система енергетског менаџмента је именовала енергетског менаџера, али има простора за побољшање ефикасног управљања потрошњом енергије

СЕМ обухвата организовано праћење и анализу потрошње енергије које у оквиру својих овлашћења утврђују и спроводе обвезници. Успостављање и функционисање система треба да доведе до уштеда у потрошњи енергије и смањивању трошкова за те намене. Средства остварена уштедама у потрошњи енергије могла би се преусмерити на друге приоритетне области.

Према Закону о ЕКЕ, обвезници СЕМ у јавном сектору су: органи државне управе и други органи РС, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе са више од 20.000 становника, као и друге јавне службе које користе објекте у јавној својини.

Обвезници СЕМ дужни су да:

- реализују планирани циљ уштеде енергије који прописује Влада;
- именују потребан број енергетских менаџера;
- донесу програм и план енергетске ефикасности;
- спроводе мере за ефикасно коришћење енергије наведене у програму и плану и
- достављају МРЕ годишње извештаје о остваривању циљева садржаних у програму и плану.

Циљ је био да утврдимо да ли су обвезници СЕМ:

- именовали ЕМ и утврдили политику ефикасног коришћења енергије;
- у фази планирања буџета, вршили свеобухватне анализе потребних количина енергије и расхода за енергетске услуге, како би осигурали ефикасно коришћење енергије;
- успоставили информациони систем за прикупљање, праћење, анализу и надзор над потрошњом енергије;
- израдили и доставили МРЕ годишњи извештај о потрошњи енергије и оствареним уштедама и испунили планирани годишњи циљ уштеде енергије;
- надлежни орган аутономне покрајине или ЈЛС својим актом утврдили финансијске и друге подстицаје за реализацију пројеката и других активности за ефикасно коришћење енергије на својој територији и улога СЕМ у активностима;
- спровели промоције, јавне кампање и едукативне активности у функцији јачања свести о потреби ефикасног коришћења енергије.

На основу циља, разматрали смо следећа питања:

1. Да ли су изабрани обвезници СЕМ успоставили капацитете за ефикасно коришћење енергије - именовали енергетског менаџера и усвојили политику ефикасног коришћења енергије?
2. На који начин изабрани обвезници СЕМ управљају потрошњом енергије (планирање, праћење и анализа потрошње енергије, надзор и извештавање о потрошњи енергије)?
3. Да ли су изабране ЈЛС обезбедиле финансијске подстицаје и друге мере ефикасног коришћења енергије?

Већина изабраних обвезника СЕМ је именовала ЕМ, али нису донели програм и план енергетске ефикасности, којима се утврђује политика ефикасног коришћења енергије, због чега постоји ризик да коришћење енергије није постављено на ефикасан начин.

Обвезници СЕМ нису у потпуности успоставили управљање потрошњом енергије на начин континуираног планирања, праћења, анализе, извештавања и надзора.

Приликом планирања расхода за енергетске услуге није успостављена комуникација и координација са ЕМ. Ниједан изабрани обвезник СЕМ није доставио анализе сачињене у циљу планирања потребних количина енергије узимајући у обзир уштеде код енергетски санираних објеката из претходних година или стварне енергетске потребе на основу норматива или стварне потрошње.

Успостављен информациони систем за праћење потрошње енергије по објектима, обвезници СЕМ нису у потпуности искористили за анализе и предузимање мера за ефикасно коришћење енергије. Анализе потрошње енергије су вршили по захтевима корисника објеката или приликом пријава на јавни позив за доделу средстава из БФ ЕЕ. Управљање коришћењем енергије не обезбеђује потпуне информације о потрошњи енергије, а које би биле основа за анализе могућности уштеда и предлагања мера које доприносе ефикасном коришћењу енергије.

Обвезници СЕМ су навели отежавајуће околности за вршење анализа о управљању енергијом: обавезе бављења енергетским менаџментом именовани ЕМ обавља уз послове редовног радног места; квалитет података који се уносе у информационе системе није свеобухватан јер у систем нису унети сви објекти у надлежности обвезника СЕМ, као ни сви подаци о потрошњи енергије; унети подаци нису ажурирани а ручно уношење података у систем ствара ризик од могућих грешака.

Иако су у периоду 2017-2019. године обвезници СЕМ именовали ЕМ, успоставили информациони систем за праћење потрошње и применили мере енергетских санација на појединим објектима, износи плаћених расхода за енергетске услуге смањени су код УЗЗПРО, али не и код других изабраних обвезника.

Извештавање о потрошњи енергије своди се на финансијско извештавање о извршеним расходима за енергетске услуге приликом израде финансијских извештаја. Начин извештавања о потрошњи енергије код обвезника СЕМ није формализован и најчешће је реч о спорадичним усменим извештајима. Од пет изабраних обвезника СЕМ, два обвезника (Град Нови Сад и Општина Велика Плана) су МРЕ доставили Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије у периоду 2017-2019. године, што умањује сазнања МРЕ о реализованим планираним циљевима уштеде енергије.

Изабране ЈЛС су обезбедиле реализацију пројеката за ЕЕ, али уштеде нису постигнуте у довољној мери. И након спроведених појединих мера ЕЕ потрошња енергије и расходи за енергетске услуге су остали на истом/увећаном нивоу као пре енергетских санација.

Налаз 2.1: Иако је већина изабраних обвезника СЕМ именовала ЕМ, потребно је донети планска докумената којима би се утврдила политика ефикасног коришћења енергије

Код изабраних обвезника СЕМ: УЗЗПРО, Града Новог Сада, Града Београд, Општине Велика Плана и Геолошког завода Србије, испитивали смо да ли су именовали ЕМ и донели програм и план ЕЕ за период 2017-2019.

Табела 5. Структура политике за ефикасно коришћење енергије

Обавеза/обвезници СЕМ	УЗЗПРО	Град Нови Сад	Град Београд	Општина Велика Плана	Геолошки завод Србије
Донет програм ЕЕ за период 2017-2019	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Активности на изради трогодишњег програма ЕЕ		Донет Нацрт програма ЕЕ за период 2017-2019	Спроведена ЈН за израду програма ЕЕ за период 2021-2023	Донет програм ЕЕ за период 2014-2018	
Донет план ЕЕ за 2017, 2018 и 2019. г.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Активности на изради годишњег плана ЕЕ		Донет Нацрт плана ЕЕ за 2017, 2018 и 2019	Спроведена ЈН за израду плана ЕЕ за 2021. годину	Донет план ЕЕ за 2015	
Донета остала планска документа којима се уређује ефикасно коришћење енергије	- Програм енергетског унапређења зграда централне власти у Србији (2019) - Одређивање укупне инвестиционе вредности за енергетску санацију зграда централне власти (2018)	-Извештаји о Енергетском билансу Града Новог Сада за 2017,2018 и 2019, -Генерални план Града Новог Сада до 2021, -Страатерија одрживог развоја Града Новог Сада	-Стратегија развоја града Београда до 2021. године, -Правилник о уређивању садржине и начину вођења информационог система енергетике града Београда, - Документа повезана са ОИЕ и ЕЕ	-Енергетски биланси топлотне енергије за 2017, 2018 и 2019. годину	НЕ
Именован енергетски менаџер	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ
Именовање ЕМ	Мај 2018.	Септембар 2017.	Март 2019.	Април 2017.	-----
Да ли је систематизовано⁵⁰ радно место ЕМ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ
Радно место ЕМ	Начелник Одељења за инвестициону изградњу и адаптацију објеката	Директор Агенције за енергетику Града Новог Сада	Уговор о допунском раду	Начелник за привреду и локални економски развој	-----

Именовање енергетског менаџера

Законом о ЕКЕ је уређено да су обвезници СЕМ дужни да именују потребан број ЕМ.

Именовани енергетски менаџер:

1) прикупља и анализира податке о начину коришћења енергије обвезника система;

⁵⁰ Правилник о организацији и систематизацији послова

- 2) припрема програме и планове ЕЕ;
- 3) предлаже мере које доприносе ефикасном коришћењу енергије и учествује у њиховој реализацији;
- 4) стара се о припреми годишњег извештаја који доставља МРЕ.

Четири од пет изабраних обвезника СЕМ⁵¹ је именовало ЕМ у периоду 2017-2019. године. Геолошки завод Србије иако је обвезник СЕМ, није именовано ЕМ, већ је навео да ће државни службеник Завода који испуњава услове за обављање послова ЕМ похађати обуку за ЕМ, у октобру 2020. године. Утврђено је да градови Нови Сад и Београд имају организован СЕМ (АЕНС и Секретаријат за енергетику Града Београда), а УЗЗПРО и Општина Велика Плана имају именованог ЕМ.

Ниједан обвезник СЕМ није интерним актом систематизовао посебно радно место – енергетски менаџер, утврдио назив и опис послова, врсту и степен захтеване стручне спреме и друге посебне услове неопходне за рад на тим пословима. Опис послова које треба да врши ЕМ, наведени су у Решењима о именовању ЕМ.

Код изабраних обвезника СЕМ за ЕМ именовани су запослени који поред послова редовног радног места, обављају и послове ЕМ. Обавеза бављења енергетским менаџментом придодата је постојећем обиму посла. Према наводима ЕМ то отежава континуирано и организовано праћење и анализу потрошње енергије.

Улога и значај ЕМ нису препознати у пуној мери од стране доносилаца одлука код обвезника система. Активности ЕМ се посматрају као „његове обавезе“, а значај се најчешће препознаје приликом пријава на конкурс за средства БФ или друга средства за унапређење ЕЕ.

Руководство обвезника СЕМ није интерним актима, јасно дефинисало структуру која ће бити задужена и одговорна за реализацију циљева енергетског менаџмента, услове за рад (ресурси и финансирање), одговорности и начин координације између појединих делова структуре. Структуру СЕМ код обвезника који управља енергијом за велики број објеката у јавној својини (школе, обданишта, ЈКП, домови здравља, обданишта, административне зграде, спортски објекти и други) треба да чини руководство обвезника, енергетски тим и енергетски менаџер. За мање обвезнике система, структуру, поред енергетског менаџера, чини и руководство.

Према наводима МРЕ, Нацрт новог закона о ефикасном коришћењу енергије је у завршној фази и очекују да ће средином децембра бити на јавној расправи. У Нацрт новог закона унета је обавеза да обвезник система доноси интерни акт којим ће бити уређена структура задужена и одговорна за реализацију циљева енергетског менаџмента, одговорности, координацију и процедуре за управљање потрошњом енергије.

Именованье енергетских менаџера код изабраних обвезника СЕМ

УЗЗПРО су поверени инвестиционо-технички послови и послови одржавања појединих објеката које користе органи државне управе и други државни органи. Ове послове УЗЗПРО врши и за 28 објеката централне власти у јавној својини (са листе објеката за енергетску санацију коју је усвојила Влада РС). У [Прилогу 6](#) се налази списак тих објеката.

Расходе за енергетске услуге у тим објектима плаћа УЗЗПРО. Због тога је сагласно Уредби⁵², постала заједнички обвезник СЕМ државних органа који користе те

⁵¹ Структура капацитета за ефикасно коришћење енергије

⁵² Члан 4. Уредбе о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије на основу којих се одређује која привредна

објекте и треба да оствари годишњи циљ уштеде енергије. Именовала је ЕМ – запосленог на радном месту Начелник Одељења за инвестициону изградњу, реконструкцију и адаптацију објеката. Именовани ЕМ поред послова редовног радног места обавља и послове из надлежности ЕМ за више органа државне управе и других државних органа.

Правилником о условима за именовање енергетских менаџера⁵³ уређено је да у случају да су одржавање и инвестиционо-технички послови на објектима органа државне управе и других органа РС поверени посебном органу или организацији, тај орган односно организација именује најмање једног ЕМ за све објекте са површином већом од 2.000 м², као и најмање једног ЕМ за сваки објекат са површином већом од 5.000 м², чије одржавање и инвестиционо-технички послови су им поверени.

УЗЗПРО је навела да је по овом критеријуму именовања ЕМ, надлежна за 13 објеката, од којих су четири објекта површине веће од 2000 м², док их је девет веће од 5000 м².

Интерни документи који би требало да садрже процедуре о успостављању и функционисању СЕМ, УЗЗПРО, није израдила. Истакли су да процедуре у пракси постоје али их треба формулисати и формално усвојити. Сматрају да је за ефикасно постизање резултата потребно израдити документе којима би корисници објеката узели активно учешће у спровођењу мера ЕЕ.

Скупштина Града Новог Сада је 2005. године основала Агенцију за енергетику Града Новог Сада ради обављања развојних, стручних и регулаторних послова у области енергетике. Агенција обавља послове у области енергетике који су у надлежности Града Новог Сада, као и послове које у области енергетике РС повери Граду. Одлуком о оснивању, утврђени су послови Агенције који се, између осталих, односе на припрему података за доношење Плана развоја енергетике у Граду, прикупљање и обраду података о енергетским потребама, објектима и капацитетима у Граду и достава надлежним покрајинским и републичким органима ради израде стратешких докумената, праћење домаћих и страних инвестиционих програма и предлагање и финансирање инвестиционих и других развојних пројеката у области енергетике. У Агенцији је запослено пет извршилаца: једано лице је именовано на функцију, три извршиоца су запослена на неодређено време а један извршилац ради на одређено време.

Градоначелник Града Новог Сада је Решењем⁵⁴ од 22. септембра 2017. године именовано ЕМ Града Новог Сада⁵⁵. Именовани ЕМ истовремено обавља функцију директора Агенције за енергетику Града Новог Сада. Корисници објеката за које Град Нови Сад плаћа енергију имају именоване ЕМ који су прошли обуку.

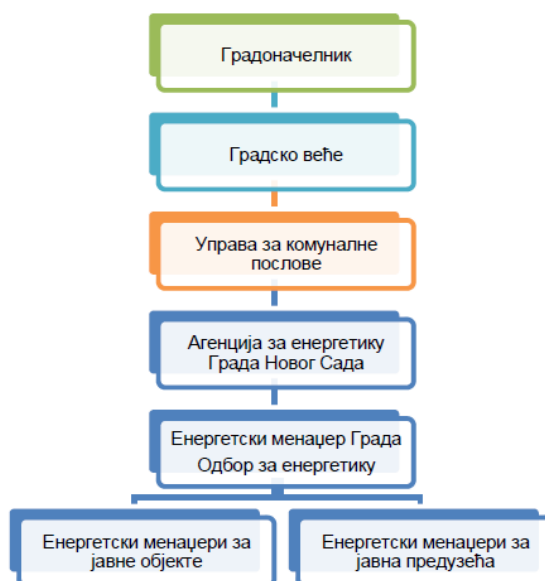
Друштва су обвезници система енергетског менаџмента, годишњих циљева уштеде енергије и обрасца пријаве о оствареној потрошњи енергије "Службени гласник РС" број 18/16

⁵³ Члан 3. Правилника о условима за именовање енергетских менаџера у привредним друштвима чија је претежна делатност у сектору трговине и услуга, органима државне управе, другим органима РС, органима аутономне покрајине и установама (Службени гласник РС бр.82/17)

⁵⁴ број 352-1/2017-950-II

⁵⁵ „Службени лист Града Новог Сада“, број 44/17

Слика 15. Структура СЕМ на нивоу Града Новог Сада

Извор: Програм ЕЕ ЈЛС Нови Сад

У Граду Београду, пословима енергетике бави се Секретаријат за енергетику – Сектор ЕЕ, ОИЕ и Информационог система енергетике, у коме је запослено седам извршилаца. Секретаријат, између осталог, обавља и послове који се односе на: планирање и развој енергетике на територији града; припрему програма и плана, спровођење мера енергетске ефикасности; сарадњу са надлежним министарством ради праћења спровођења АПЕЕ; систем енергетског менаџмента, припрему акта којим се утврђују посебни финансијски и други подстицаји за ефикасно коришћење енергије на територији града, прикупљање, контролу и обраду података о потрошњи свих врста енергената за потрошаче на територији града и друго.

Град Београд је 25. марта 2019. године, Уговором о допунском раду, ангажовао ЕМ на период од 25.3.2019. године до 25.9.2019. године. Анексима Уговора, ангажовање је продужавано. Из Уговора је утврђено да је ЕМ пуно радно време запослен ван седишта Града Београда (у другој установи), а послове ЕМ Града Београда обавља пет радних дана у недељи у укупном трајању од 13 радних сати. Решењем о именовану ЕМ Града Београда⁵⁶, ЕМ је именован на период од 26.3.2020. године до 25.9.2020. године. У Решењу је наведено да стручне и административно-техничке послове за енергетског менаџера обавља Секретаријат за енергетику Града Београда.

Председник општине Велика Плана донео је Решење о именовану енергетског менаџера општине Велика Плана, априла 2017. године. Именовани ЕМ запослен је у Општинској управи општине, на радном месту начелника за привреду и локални економски развој. Општина је навела да је у припреми Одлука о успостављању система енергетског менаџмента општине Велика Плана, која ће дефинисати чиниоце система, мере и активности.

УЗЗПРО и Општина Велика Плана су навели да један запослени (углавном само именовани ЕМ) не може да обавља све послове у циљу ефикасног коришћења енергије и реализације планираног циља уштеде енергије. Истичу потребу да се у систем

⁵⁶ донео Начелник Градске управе Града Београда,

укључи већи број запослених како би се пратило и анализирано ефикасно коришћење енергије.

Политика ефикасног коришћења енергије

Успостављање СЕМ код обвезника не подразумева само именовање ЕМ већ и доношење докумената којима се утврђује политика ефикасног коришћења енергије. Основни документ за функционисање и реализацију циљева СЕМ је документ у којем је дефинисана енергетска политика обвезника система. Енергетска политика може да садржи дугорочне и краткорочне циљеве, планове који се односе на смањење потрошње енергије, повећање енергетске ефикасности, као и предлог мера и активности које ће обезбедити ефикасно коришћење енергије. Политика ефикасног коришћења енергије код обвезника СЕМ мора бити прегледана, одобрена и усвојена од стране највишег руководства обвезника, а истовремено са њом морају бити упознати и сви запослени.

Основни акти којима обвезник СЕМ утврђује политику ефикасног коришћења енергије:

- 1) Програм и план енергетске ефикасности, које доноси јединица локалне самоуправе;
- 2) Програм и план енергетске ефикасности, које доносе други обвезници система енергетског менаџмента.

Програм ЕЕ, обвезници СЕМ доносе у складу са Стратегијом развоја енергетике РС, АПЕЕ и Законом о ЕКЕ. Представља плански документ који се доноси на период од три године. Документ, поред планираног циља уштеда енергије, садржи преглед и процене годишњих енергетских потреба, укључујући процену енергетских својстава објеката предлог мера и активности које ће посредством ефикаснијег коришћења енергије обезбедити планиране уштеде, носиоце, рокове и процену очекиваних резултата сваке од мера којима се предвиђа остваривање планираног циља, као и средства потребна за њихово спровођење.

Програм се детаљније разрађује у плану ЕЕ, као планском документу који се доноси на период од једне године. У плану се прецизније и детаљније описује свака мера и активност из програма, наводе носиоци и рокови за спровођење планираних активности, очекивани резултати за сваку од мера, односно активности, као и финансијски инструменти предвиђени за спровођење планираних мера.

Област енергетике је обрађена у појединим усвојеним документима обвезника СЕМ, према потребама тих докумената. То су углавном стратегије развоја, документа у вези обновљивих извора енергије, документа о инвестиционој вредности објеката за енергетске санације и друга документа. Град Нови Сад је донео Нацрт планских докумената који нису усвојени од Скупштине Града, али су служили као основ за предузимање активности за ефикасно коришћење енергије и ЕЕ.

Иако су присутни разни облици планских докумената, ниједан од обвезника их није усвојио као званичан акт којим утврђује политику ефикасног коришћења енергије, због чега постоји ризик да политика коришћења енергије није постављена на ефикасан начин.

МРЕ је препознало проблем у изради и доношењу програма ЕЕ због чега је у сарадњи са УНДП развило модел програма ЕЕ за обвезнике са мањим бројем објеката или за мање ЈЛС. Овај документ се аутоматски генерише из ИСЕМ.

УЗЗПРО је као планска документа у вези ефикасног коришћења енергије донела:

- Студију: „Одређивање укупне инвестиционе вредности за енергетску санацију зграда централне власти“ и

- „Програм енергетског унапређења зграда централне власти у Србији“.

Студија је израђена у сарадњи са МРЕ и UNDP у 2018. години. У оквиру студије анализирано је 28 објеката које одржава УЗЗПРО у циљу реновирања 1% укупне површине грејних и/или хлађених зграда у власништву и коришћењу од стране централне власти, како би се испунили минимални захтеви ЕЕ. Резултати студије су показали да укупна процењена инвестициона вредност за енергетску санацију тих 28 зграда, заједно са пратећим радовима, износи око 42 милиона евра и да се енергетском санацијом могу у наведеним објектима остварити уштеде до 40%. На основу ове студије, у сарадњи са МРЕ за те зграде обезбеђен је зајам Развојне банке Савета Европе (СЕВ) од 40 милиона евра. Оквирни споразум о зајму између СЕВ и РС, као Програмски зајам за реализацију пројекта „Енергетска ефикасност у зградама централне власти“ потписан је у марту 2020. године. Ратификација се очекује након формирања Владе и Скупштине РС, а почетак реализација кредита током 2020 године.

У сарадњи са МРЕ и ГИЗ-ом, у 2019. године урађен је „Програм енергетског унапређења зграда централне власти у Србији“. Од 56 зграда централне власти које су биле обухваћене Програмом, 28 су зграде које су у надлежности УЗЗПРО. Листа од 56 објекта централне власти, сачињена је од стране радне групе за примену члана 5. Директиве 2012/27/ЕУ о енергетској ефикасности, чије је обавезе прихватила Република Србија. Објекти централне власти који су се нашли на листи, испуњавају критеријуме да им је површина већа од 250 м² и да се више од 75% њихове површине користи за рад органа централне власти. Ова листа усвојена је од стране Владе РС Закључком 05 број:337-6889/2018 од 9.8.2018. године.

Енергетски менаџер Града Новог Сада је израдио Нацрт програма ЕЕ за период 2017-2019 и Нацрт плана ЕЕ за 2017, 2018 и 2019. Нацрт програма ЕЕ за Град Нови Сад рађен је током 2016. године, базна година за дефинисање циљева уштеда је била 2015. година. Садржи све елементе из члана 10. Закона о ЕКЕ који се искључиво односе на јавне објекте и не садржи планове унапређења система комуналних услуга (систем даљинског грејања, јавне расвете, управљања отпадом, јавни транспорт и др.).

Нацрт програма ЕЕ за Град Нови Сад није усвојен од стране Скупштине Града Новог Сада из разлога што га није израдио овлашћени субјект и не садржи уштеде из свих сектора. Наиме, Нацрт програма има све потребне обрађене елементе који су предмет посматрања, али сем уштеда на објектима јавне намене нема предвиђене уштеде у осталим секторима (јавно осветљење, јавни превоз, водовод и канализација, даљинско грејање, гас и друго). Представници Града Новог Сада су навели да би програме ЕЕ требало да раде факултети и други привредни субјекти који су квалификовани за такву врсту услуга (због потреба више стручних лица разних инжењерских профила и временског оквира за израду оваквог документа).

Нацрт плана ЕЕ за Град Нови Сад за 2017, 2018. и 2019. годину је интерни документ и садржи мере за годишње процене уштеда примарне енергије. Планови ЕЕ у периоду 2017 - 2019. године нису усвојени јер није усвојен Програм ЕЕ у периоду 2017-2019. године, односно нацрти планова ЕЕ нису садржали уштеде у секторима: јавног осветљења, јавног превоза, водовода и канализације, даљинског грејања, гаса, итд.

ЕМ Града Новог Сада за сваку годину ради (као интерни документ) Анализу плана ЕЕ (за 2017, 2018 и 2019. годину) у којима прати степен извршења одређених мера ЕЕ односно рачуна стварно/коначно реализоване/процењене уштеде за сваки објект на коме су примењене мере ЕЕ. Донео је и Енергетске билансе за 2017, 2018 и 2019. годину, као планска документа из области енергетике. АЕНС је од 2006. до 2016.

године прикупљала податке о потрошњи енергије и енергената у јавним објектима (електрична енергија, топлотна енергија, природни гас, чврста горива, вода), а добијене резултате је презентовала у посебном документу, добијеном од МРЕ - Извештај о Енергетском билансу Града Новог Сада за сваку од календарских година појединачно.

Град Београд је крајем 2019. године спровео поступак јавне набавке за израду програма ЕЕ Града Београда за период 2021-2023. године и плана ЕЕ града Београда за 2021. годину. Уговор је закључен дана 31.1.2020. године а дефинисани рок израде планских докумената - 300 дана од дана закључења Уговора.

Град Београд је област енергетике обрадио у „Стратегији развоја града Београда – стратешки циљеви, приоритети и мере одрживог развоја до 2021“, коју је донео Секретаријат за привреду Града Београда, 2017. године. Стратегију је усвојила Скупштина Града Београда јуна 2017. године. У стратешком циљу 5. Енергетски ресурси као развојна шанса, наведено је да ће се ефикасно, економски подстицајно и еколошки прихватљиво снабдевање енергијом и енергентима грађана и привреде остварити кроз реализацију приоритета и мера. Као важна мера наведено је увођење СЕМ које ће створити услове за организовано управљање енергијом.

У Анализи стања и опште смернице развоја енергетике⁵⁷, детаљно је обрађен СЕМ: „Увођење СЕМ на нивоу Градске управе и градских општина заснованог на ИСЕБ подразумева, након постављања потребног броја ЕМ, успостављен систем и пуну функционалност процеса прикупљања енергетских параметара објеката у надлежности градских и општинских управа, као и енергетских параметара рада јавних комуналних предузећа, односно успостављен систем кварталног и годишњег извештавања о енергетским параметрима и индикаторима енергетске ефикасности за све објекте и ЈКП у надлежности градске и општинских управа. Такође, подразумева и успостављен систем праћења индикатора реализованих пројеката унапређења енергетске ефикасности, енергетске санације и увођења обновљивих извора енергије“.

Скупштина општине Велика Плана је 12. јуна 2015. године донела Одлуку о доношењу Локалног енергетског Програма за период 2015-2018. година, у оквиру реализације пројекта "Норвешка помоћ енергетској политици Републике Србије у области локалног енергетског планирања". У Програму је наведено да је основни циљ унапређење ЕЕ у потрошњи енергије и смањењу трошкова за набавку енергије и енергената. Реализација основног циља требало би да произведе значајан ефекат на смањење буџетских трошкова општине Велика Плана на енергију и енергенте и омогући коришћење ослобођених средстава за друге намене, пре свега унапређење образовања, здравствене и социјалне заштите становништва општине.

Програм ЕЕ за период након 2018. године, није донет.

Скупштина општине Велика Плана је 11.8.2015. године, донела Одлуку о доношењу АПЕЕ општине Велика Плана за 2015. годину, који представља интегрални део Стратегије одрживог развоја општине. Формиран је на основу Локалног енергетског Програма. У оквиру Плана, за сваки објекат чије је унапређење ЕЕ предвиђено за 2015. годину, дефинисана је мера којом се унапређује енергетска ефикасност, опис и циљ пројекта, носиоци пројекта, активности на пројекту, као и временски и финансијски оквир реализације пројекта. На крају су наведени очекивани резултати пројекта и индикатори за оцену остварења циљева пројекта. За сваки пројекат је наведена процена ризика и евалуација.

АПЕЕ у општини Велика Плана за 2016. и 2017. годину, нису донети. Према објашњењу представника, иако планови нису донети, активности на унапређењу ЕЕ су

⁵⁷ Прилог Стратегије развоја Града Београда

се спроводиле на основу Локалног енергетског Програма, у складу са финансијским могућностима.

Као проблем у доношењу локалних програма и планова ЕЕ, општина Велика Плана је навела да општине немају:

- кадровске капацитете за израду ових докумената јер општине, првенствено са мањим бројем становника, не могу да обезбеде кадрове са стручним компетенцијама;
- финансијска средства којима би платили овлашћеним институцијама израду ових докумената;
- кадровске капацитете за израду пројектно-техничке документације коју је потребно израдити пре реализације пројеката унапређења енергетске ефикасности.

Наводе и да посао ЕМ обавља један запослени, а да би се пратило и анализирано ефикасно коришћење енергије, потребно је успоставити СЕМ и укључити већи број запослених.

Такође, Општина Велика Плана је донела Енергетске билансе топлотне енергије за 2017, 2018 и 2019. годину, који се налазе у ЛЕП бази МРЕ.

Када би обвезници СЕМ донели и усвојили планска докумената којима би утврдили планирани циљ уштеда енергије и предлог мера и активности које ће до уштеда довести, обезбедили би предуслове за политику ефикасног коришћења енергије.

Налаз 2.2: Обвезници СЕМ нису у потпуности успоставили управљање потрошњом енергије на начин континуираног планирања, праћења, анализе, извештавања и надзора

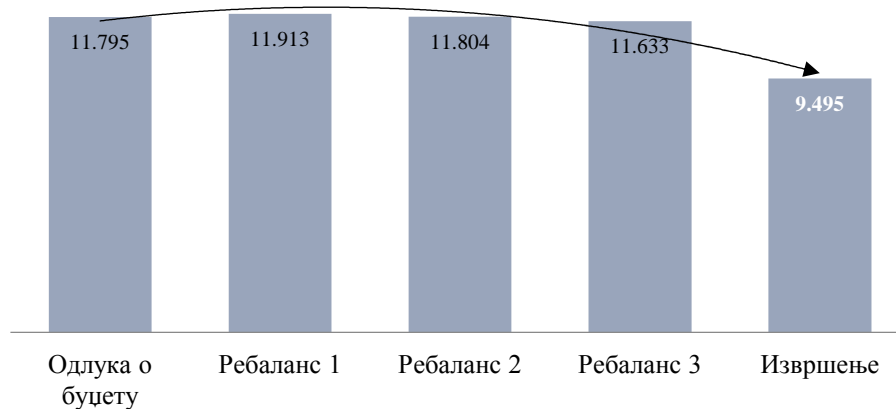
Наш циљ је био да истражимо да ли су изабрани обвезници СЕМ управљали потрошњом енергије на начин да су планирањем, праћењем и анализама потрошње енергије, надзором и извештавањем, допринели ефикасном коришћењу енергије.

Планирање потрошње енергије

Процес планирања потрошње енергије испитивали смо на основу планирања расхода за енергетске услуге. Свих пет изабраних обвезника се изјаснило да су расходе за енергетске услуге планирали на основу извршења расхода из претходних година, односно планирали су расходе у наредној години у износу плана или извршења из претходне године, увећаних за инфлацију. Ниједан од пет изабраних обвезника СЕМ није доставио анализе сачињене у циљу планирања потребних количина енергије, узимајући у обзир уштеде код енергетски санираних објеката из претходних година или стварне енергетске потребе на основу норматива или стварне потрошње. Обвезници СЕМ који су спроводили одређене енергетске санације приликом планирања расхода за енергетске услуге нису у обзир узимали уштеде предвиђене применом мера за побољшање ЕЕ јер се планирање расхода обавља без координације и комуникације са ЕМ.

Анализирали смо планирање расхода за енергетске услуге изабраних обвезника СЕМ. Прегледи свих расхода за поменуте услуге и њихова динамика дати су у наредној табели ([Прилог 7](#)) и слици.

Слика 16. Преглед расхода за енергетске услуге субјеката ревизије и извора информација од плана до извршења, 2017-2019, у мил.дин.

Закључујемо да:

- у 2018. и 2019. години код свих изабраних обвезника СЕМ је приметно увећање износа у плану у односу на извршење из претходне године;
- у 2017. и 2018. години код четири од пет изабраних обвезника СЕМ извршење је ниже од износа у последњем ребалансу;
- у 2019. години код свих изабраних обвезника СЕМ извршење је ниже од износа у последњем ребалансу.

Из достављених прегледа нисмо утврдили да се расходи за енергетске услуге у текућој години планирају на основу утрошених средстава из претходне године. Уочено је и да се расходи за енергетске услуге, ребалансима Одлуке о буџету најчешће повећавају у односу на почетни износ расхода (све три посматране године). Изузетак је УЗЗПРО, која ребалансима најчешће не повећава износе за ове расходе, већ остаје при висини расхода са почетка процеса планирања. Извршење расхода у све три посматране године мање је у односу на почетни план, као и ребалансе којима се додатно увећава планирани износ.

Наведено значи да се месечно не прати и не анализира динамика потрошње енергије/расхода за енергетске услуге на начин да ли извршење прати план. У супротном би током ребаланса дошло до смањења планираних расхода а не повећања, због чега део средстава остаје резервисан за ове намене, уместо да буде искоришћен за друге приоритетне сврхе.

Сарадња службе која планира расходе за енергетске услуге и ЕМ по питању планирања потрошње енергије, није успостављена.

Праћење потрошње енергије

Испитивали смо да ли су обвезници успоставили систем за праћење потрошње енергије и организовали унос података у систем, како би обезбедили анализе података од стране ЕМ. Приказаћемо на који начин изабрани обвезници СЕМ прате потрошњу енергије у објектима у којима обављају надлежности. Да би могли да прате потрошњу, обвезници су морали да успоставе евиденције јавних објеката и система јавног осветљења за које су надлежни, код којих управљају енергијом и за које плаћају расходе за енергетске услуге.

Утврдили смо да су обвезници углавном успоставили евиденције јавних

објекта према категоријама (објекти образовних институција, здравствене установе, објекти културе и спорта, административни објекти и друго). За праћење потрошње енергије по објектима, обвезници СЕМ су користили успостављене информационе системе.

Табела 6. Праћење потрошње енергије селектованих обвезника СЕМ

Обавеза/обвезници СЕМ	УЗЗПРО	Град Нови Сад	Град Београд	Општина Велика Плана	Геолошки завод Србије
Број објеката	28 ⁵⁸	316	Око 2.000	128	1(5.280 м ²)
Информациони систем	ИСЕМ	ИСЕМ	ИСЕБ	ИСЕМ	НЕ
Начин уноса података	1 запослени и оператери УНДП Ручни унос	ЈКП директно, а за ел. енергију запослени корисника објеката	Корисници објеката, Ручни унос	ЕМ	НЕ

- УЗЗПРО, Град Нови Сад и Општина Велика Плана немају успостављен сопствени информациони систем већ користе Информациони СЕМ - ИСЕМ, којим управља МРЕ, успостављен 2017. године,
- Град Београд користи Информациони систем енергетике града Београда – ИСЕБ, којим управља Град Београд - Секретаријат за енергетику, успостављен 2012. године,
- ГЗС нема успостављен информациони систем за праћење потрошње енергије, изузев финансијског евидентирања расхода за енергетске услуге.

УЗЗПРО врши месечну евиденцију података о потрошњи енергије за 28 објеката (чије расходе за енергетске услуге плаћа или расходе након плаћања рефундира). Унос података у систем се врши на начин да један извршилац, запослен у УЗЗПРО, рачуне за енергију уноси у интерне базе података - ексел табеле. Табеле се затим достављају оператерима УНДП, који те податке даље уносе у ИСЕМ. УЗЗПРО је објаснила да је овакав приступ био неопходан јер су у систем уносили податке за раније године па је обим посла био већи. Навела је да ће до унапређења уноса података у ИСЕМ базу доћи када УНДП обучи извршиоца запосленог у УЗЗПРО за директан унос података.

УЗЗПРО сматра да унос података у ИСЕМ није могуће делегирати корисницима самих објеката. Истиче⁵⁹ да би било много боље да се унос рачуна за грејање, воду, гас и електричну енергију врши аутоматски, путем интернета, директно у ИСЕМ, из софтвера ЈКП/ЈП који генеришу фактуре. У том случају сви рачуни за објекте би били аутоматски преузети у ИСЕМ, и наводи да би тако имали више времена да се баве аналитиком потрошње и трошкова. УЗЗПРО има намеру да се званично обрати Београдским електранама.

Међутим, УЗЗПРО врши плаћање расхода за енергетске услуге за већи број објеката од оних који су уведени у ИСЕМ базу. Поред поменутих, УЗЗПРО плаћа расходе за енергетске услуге и за неке објекте, који су по намени: пословни објекти, репрезентативни комплекси, резиденцијални објекти и објекти на три административна прелаза. Те објекте није увела у ИСЕМ базу.

Прикупљање и праћење података о потрошњи и трошковима енергије у јавним

⁵⁸ Са списка зграда централне власти које ће према Закључку Владе 05 Број:337-6889/2018 од 9.8.2018. године бити предмет енергетских санација у складу са чланом 5. Директиве 2012/27/ЕУ Европског парламента и Савета од 25.10.2012. године о ЕЕ (плус остали објекти за које плаћају енергију)

⁵⁹ исто то је истакао и Град Нови Сад

установима и објектима које финансира Град Нови Сад се врши помоћу ИСЕМ. У бази је успостављена евиденција за око 316 јавних објеката за које је надлежан Град Нови Сад. У ИСЕМ нису унети подаци о потрошњи енергије за јавно осветљење, зато што у систем нису уведени стубови за електричну енергију. Потрошњу енергије за јавно осветљење прати:

- Градска управа за грађевинско земљиште и инвестиције као Надзорни орган, где се рачун за утрошену електричну енергију прегледа и оверава, према стварно извршеном обиму испоруке у претходном месецу и
- Градска управа за комуналне делатности, где се евидентирају расходи за јавно осветљење и врше плаћања ових расхода.

АЕНС је навела да је за обједињавање података о потрошњи енергије у јавним објектима и за јавну расвету у једној бази потребно успоставити бољу координацију између АЕНС и Градске управе за грађевинско земљиште и инвестиције. Наводе да је објективан проблем недостатак довољног броја запослених у АЕНС који би уносили податке у базе о потрошњи енергије за јавно осветљење, а с обзиром да број мерних места износи 727. Прво треба да се у евиденцију уведе 727 стубова за електричну енергију.

Прикупљање податка о потрошњи енергије и енергената, АЕНС је решила на начин, да се подаци о потрошњи аутоматски уносе у ИСЕМ базу и то за рачуне даљинског грејања, воду и природан гас. Запослени из ових локалних ЈКП (који је прошао обуку организовану од стране Агенције), уноси у ИСЕМ податке о потрошњи енергената из рачуна за грејње, воду и природан гас, при чему се ти подаци аутоматски генеришу и обрађују. АЕНС је истакла проблем са ручним уносом података за електричну енергију у ИСЕМ. Унос врши запослени из органа који плаћа електричну енергију, ручно, због чега су могуће грешке. Истакли су да би било много сигурније и тачније када би ЕПС прихватила да аутоматски проследи фактуру за електричну енергију у ИСЕМ. Сматрају да то не би био проблем јер ЕПС већ сада фактуре доставља Централном регистру фактура. Договор са ЕПС нису постигли, јер је ЕПС навео да им то није законска обавеза.

Град Београд је успоставио сопствену базу података за праћење потрошње енергије – ИСЕБ, за коју годишње плаћа одржавање и коју по сопственим потребама развија и надограђује. Постоји проблем у праћењу потрошње енергије преко ИСЕБ-а зато што у систем нису унети сви објекти који припадају граду Београду. Такође, корисници објеката који се налазе у бази не уносе податке у систем ажурно. У ИСЕБ се налази регистровано око 2.000 ентитета/објекта. Међутим, објекти који нису регистровани у ИСЕБ, нису „видљиви“.

Податке о потрошњи енергије у ИСЕБ уносе крајњи корисници објеката. Секретаријат за енергетику је свим корисницима објеката који су у својини Града Београда упутио допис којим захтева да корисници именују особе које ће у ИСЕБ уносити захтеване податке о коришћењу енергије. Представници Секретаријата за енергетику су истакли да због наведених мањкавости, систем није ефикасан.

Проблем праћења података о укупној потрошњи енергије кроз ИСЕБ постоји и у делу праћења потрошње енергије за јавно осветљење. Секретаријат за енергетику у ИСЕБ базу не уноси податке о потрошњи енергије за јавно осветљење иако се ти подаци налазе код њих и Секретаријат врши плаћање утрошене енергије за јавно осветљење. Као разлог зашто ову обавезу не испуњава и податке не уноси у ИСЕБ, Секретаријат је навео да за обим овог посла до сада нису имали капацитета. Навели су да морају прво да обезбеде простор и запослене, који би прошли обуку за попуњавање базе података, односно усклађивање података око потрошње и броја светилки. Секретаријат је навео да ће недостатаке у праћењу потрошње енергије, решити кроз

обавезу уноса података у ИСЕБ за све кориснике и сва места потрошње енергије која ће бити уређена кроз програм и план ЕЕ за Град Београд (који треба да се донесе). Податке из ове базе не доставља у ИСЕМ и СЕМИС базе успостављене од МРЕ за потребе праћења и анализе потрошње енергије и праћење спровођења СЕМ.

У Општини Велика Плана, унос података у ИСЕМ врши ЕМ на основу испостављених рачуна за енергију.

Сви обвезници су навели да успостављени информациони системи омогућавају анализе потрошње по врсти енергента, типу објекта, потрошеној енергији, трошковима за енергију, упоредне анализе потрошње енергије код више објеката, надзор потрошње енергије и друго.

Према наводима МРЕ, Нацрт новог закона о ефикасном коришћењу енергије је у завршној фази и очекују да ће средином децембра бити на јавној расправи. У Нацрту новог закона предвиђена је обавеза за снабдеваче електричном енергијом и природним гасом, топлотном енергијом и водом да податке о мерењу, предатој енергији, потрошној топлој води и/или води и трошковима за енергију и воду у јавним зградама, односно у јавном осветљењу уносе једном месечно у ИСЕМ.

Анализа потрошње енергије

Потребно је да обвезници СЕМ у потпуности успоставе управљање потрошњом енергије континуираним, благовременим и свеобухватним анализама потрошње и уштеде енергије.

Циљ је био да утврдимо на који начин ЕМ анализира потрошњу енергије код обвезника система, с обзиром да су му доступни подаци о расходима за енергетске услуге које преузима из финансијске службе, као и подаци о потрошњи енергије из ИСЕМ/ИСЕБ базе.

Изабрани обвезници СЕМ, анализе о потрошњи енергије у периоду 2017-2019. године, ЕМ нису у потпуности вршили. ИСЕМ за праћење потрошње енергије који је успоставило МРЕ, као ни ИСЕБ који је успоставио Град Београд, не користе се у мери у којој би допринели анализама и на основу анализа предлозима мера које доприносе ефикасном коришћењу енергије и уштедама у потрошњи енергије.

Наведене су следеће отежавајуће околности за вршење анализа о потрошњи енергије:

- обвезници СЕМ нису донели планска документа којима се утврђује политика ефикасног коришћења енергије (изузев Града Новог Сада који је донео Нацрте);
- приликом планирања потрошње енергије и расхода за енергетске услуге, није успостављена координација и сарадња између финансијске службе и ЕМ;
- квалитет података који се уносе у информационе системе није свеобухватан јер у систем нису унети сви објекти у надлежности обвезника СЕМ, као ни сви подаци о потрошњи енергије. Такође, подаци нису ажурирани, већ се уносе са закашњењем од неколико месеци;
- ручно уношење података у информациони систем ствара ризик од могућих грешака у подацима који се у систем уносе (УЗЗПРО, Град Нови Сад, Општина Велика Плана).

ГЗС сем финансијског евидентирања расхода за енергетске услуге и извештавања о истима, потрошњу енергије не анализира ни на један други начин.

У поступку ревизије смо утврдили да именовани ЕМ изабраних обвезника СЕМ у својим евиденцијама, нису имали податке о расходима за енергетске услуге објеката који се плаћају из буџета обвезника СЕМ. На захтев ДРИ, те податке су за потребе ревизије тражили из финансијске службе. Недостатак ових података, онемогућио је ЕМ сазнања да ли се енергија у посматраном периоду плаћа више/мање у односу на

планиране износе или у односу на расходе из претходних година, како би идентификовали узроке и предложили мере за побољшања у коришћењу енергије.

Расходи за енергетске услуге корисника објеката у својини ЈЛС (нпр. предшколске установе, школе, спортски објекти, установе културе...), плаћају се из буџета ЈЛС. Иако су успостављене евиденције највећег броја јавних објеката за које су надлежне ЈЛС и за које оне плаћају трошкове енергије, анализе потрошње по корисницима или објектима, нису свеобухватно и континуирано вршене ни код једног обвезника СЕМ.

Када посматрамо износе извршених расхода⁶⁰ за енергетске услуге у 2019. години у односу на извршене у 2017. години, уочавамо да су износи расхода приближно исти, иако је у овом периоду код обвезника СЕМ именован ЕМ (4/5), успостављен информациони систем за праћење потрошње (4/5) и примењене мере енергетских санација на појединим објектима.

У УЗЗПРО расходи су у 2019. евидентирани у мањем износу у односу на 2017. годину.

Слика 17. Динамика извршења расхода за енергетске услуге субјеката ревизије/извора информација, 2017-2019, у мил.дин.

Утврдили смо да Град Нови Сад, Град Београд и Општина Велика Плана, расходе за енергетске услуге плаћају и својим индиректним и другим корисницима буџета (предшколске установе, основне и средње школе, спортски објекти, установе културе, ЈП, ЈКП и други), преко директних корисника буџета (Секретаријат за образовање и дечију заштиту, Градска управа за образовање). Општина Велика Плана средства за плаћање енергетских услуга преноси школама и ЈКП на њихове подрачуне који су отворени код Министарства финансија-Управа за трезор.

Ови расходи се планирају и извршавају, у оквиру групе конта:

- 463000 – Трансфери осталим нивоима власти (школе, установе културе и спорта, ПУ) и
- 451000 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама који се односе на трошкове по основу енергетских услуга ЈКП, ЈП и других облика организовања.

Расходи за енергетске услуге индиректним корисницима буџета у Одлуци о буџету обвезника СЕМ нису планирани а у Завршном рачуну нису исказани, као расходи за енергетске услуге, већ као расходи за трансфере, субвенције, и друго.

ЕМ Општине Велика Плана и Града Новог Сада су упознати са укупним расходима за енергетске услуге за све кориснике буџета, без обзира са којег конта (економске класификације) је плаћање извршено.

ЕМ Града Београда, као ни Секретаријату за енергетику Града Београда није достављена обједињена, јединствена евиденција укупних расхода за енергетске услуге за све кориснике буџета (директне, индиректне и остале кориснике), без обзира са

⁶⁰ Расходи за енергетске услуге исказани у Завршном рачуну у оквиру ек. класификације 421-стални трошкови, Образац 5 – Извештај о извршењу буџета

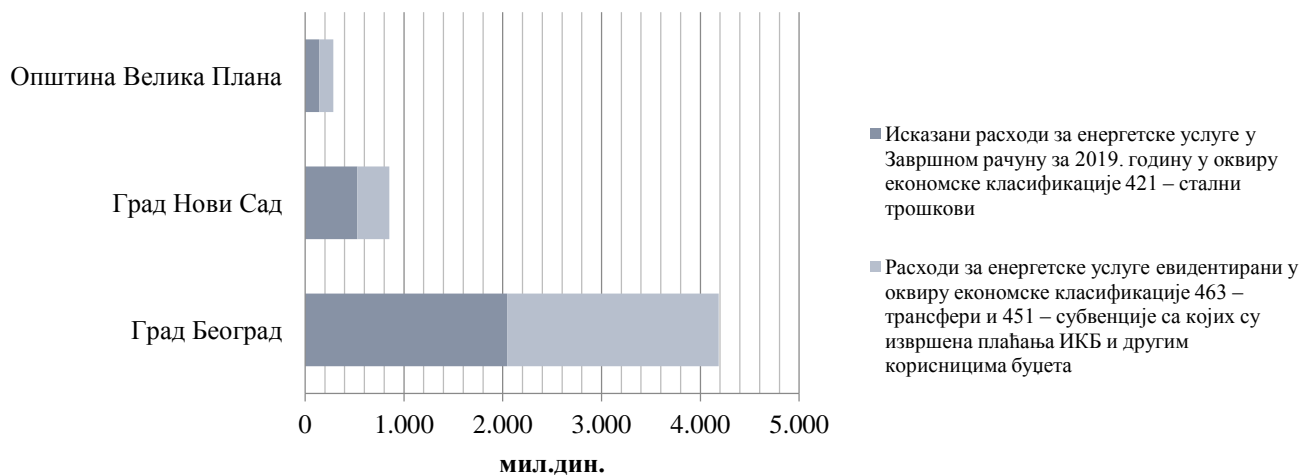
којег конта (економске класификације) је плаћање извршено. ЕМ то умањује сазнања о укупно плаћеним износима за енергетске услуге на нивоу Града Београда и отежава упоређивање значајних параметара са ИСЕБ базом и усаглашавање података са осталим службама у вези енергетских података.

У Одлуци о буџету и Одлуци о Завршном рачуну наведених обвезника СЕМ (за све три посматране године), као износ планираних/извршених расхода за енергетске услуге исказан је само износ расхода које локални орган управе надлежан за финансије (Секретаријат, управа, одељење), директно плаћа са конта 4212 – расходи за енергетске услуге.

Обвезници СЕМ – Град Нови Сад, Град Београд и Општина Велика Плана, доставили су податке о расходима за енергетске услуге које су из својих буџета платили директним и индиректним корисницима буџета у периоду 2017-2019. године, са различитих конта.

Извршили смо анализе укупно плаћених расхода за енергетске услуге у 2019. години и упоредили их са подацима о расходима из Завршног рачуна обвезника СЕМ за ту годину. Утврдили смо да су код сва три обвезника плаћени расходи за енергетске услуге већи у интервалу од 62-105% у односу на податке исказане у Завршним рачунима, где су евидентирани само плаћени расходи са конта 4212. Разлике у исказаним расходима за енергетске услуге у Завршним рачунима обвезника и стварно плаћених расхода за енергетске услуге преко трансферних средстава, субвенција и друго, приказане су у наредној слици.

Слика 18. Структура укупно извршених расхода за енергетске услуге, 2019. година, у мил.дин

Тако нпр. Град Нови Сад је доставио следће табеларне прегледе у вези планираних/извршених расхода за енергетске услуге.

Табела 7. Подаци о расходима за енергетске услуге Градске управе за финансије, Нови Сад, у хиљ. дин.

Опис	Година					
	2017		2018		2019	
Енергетске услуге/конто 4212	план	извршење	план	извршење	план	извршење
Служба за заједничке послове	57.607	46.837	52.536	43.533	55.000	46.710
ГУ за комуналке послове	270.575	228.339	280.550	217.865	290.000	238.364
ГУ за за имовину и имов.пр. послове	126.240	78.891	100.001	64.190	150.288	76.452
ГУ за грађевинско земљиште	9.720	5.898	9.220	6.422	8.010	5.408
Установе културе	41.854	29.186	42.768	28.845	44.395	30.001
Месне заједнице	27.553	11.575	27.238	11.662	25.287	9.326
Туристичка организација	1.336	552	1.376	803	1.600	745

ПУ"Радосно детињство**	125.000	115.474	121.704	116.486	137.009	119.957
Свега	659.885	516.752	635.393	489.806	711.589	526.963

Подаци су преузети из образаца за завршни рачун за 2017.2018. и 2019. годину. Преко конта 463 4212 пренета су средства основним и средњим школама за енергетске услуге из средстава буџета Града Новог Сада у следећим износима (на рачуне школа):

Табела 8. Подаци о расходима за енергетске услуге Градске управе за образовање, Нови Сад, у хиљ. дин.

Енергетске услуге/конто 4634212	2017		2018		2019	
	план	извршење	план	извршење	план	извршење
За средње и основне школе	408.576	346.562	419.181	324.924	421.076	326.575

Достављени табеларни прегледи Града Београда и Општине Велика Плана о укупним консолидованим подацима расхода за енергетске услуге налазе се у [Прилогу 8.](#)

Илустративни примери анализа података о начину коришћења енергије код обвезника СЕМ

УЗЗПРО до сада није вршила анализе података о начину коришћења енергије. Навела је да је помоћу алата које омогућава ИСЕМ могућ увид у потрошњу појединачних енергента у сваком од 28 објеката и анализа података по разним критеријумима. У прилогу је доставила извештаје из ИСЕМ базе, које је из система генерисао сарадник са УНДП, дана 13.7.2020. године. УЗЗПРО је дала следеће објашњење зашто у периоду 2017-2019. године, није вршила анализе о коришћењу енергије по објектима, за које плаћа расходе:

Планирано је да се анализа података, како за појединачне објекте, тако и за групу објеката које одржава УЗЗПРО, врши коришћењем аналитичког модула у оквиру ИСЕМ из кога се аутоматски генеришу одговарајући аналитички извештаји са предлогом приоритета за инвестиције у енергетску ефикасност. Развој овог модула врши UNDP у сарадњи са MPE и сада је у завршној фази, односно тренутно се врши тестирање модула. УЗЗПРО је генерисала пробне аналитичке извештаје које је доставила. Кроз ове извештаје могуће је пратити укупну потрошњу енергије (финалне и примарне), потрошњу по енергенту, емисију CO₂, потрошњу воде, трошкове за енергију и воду по објекту и групи објеката. Такође, могуће је пратити уделе у потрошњи и трошковима, индикаторе потрошње и трендове потрошње и трошкова у више узастопних година, што је посебно битно за праћење ефеката спроведених мера енергетске ефикасности. Аналитички алати у оквиру извештаја за групу објеката омогућавају аутоматску приоритизацију објеката за спровођење мера енергетске ефикасности.

УЗЗПРО је навела да органе државне управе и друге државне органе за које плаћа трошкове енергије не обавештава о потрошњи, односно расходима за енергију, јер их они и не плаћају из њима опредељених буџетских средстава. Сматрају да је из тог разлога „нереално очекивати заинтересованост за праћење трошкова и рационализацију потрошње“.

АЕНС је истакла да анализу података о потрошњи енергије у јавним установама и објектима које финансира Град Нови Сад врши помоћу ИСЕМ, који омогућава свим заинтересованим странама увид у квалитетне и свеобухватне информације када је у питању потрошња енергије у јавним објектима. Анализе потрошње енергије у јавним објектима се врше за сопствене потребе а са друге стране на изричит захтев корисника јавних објеката. Најчешће анализе које је Агенција вршила, су анализе потрошње везане за појединачан објекат. Достављен је пример једног извештаја који је генерисан на захтев ПУ „Радосно детињство“.

Град Београд је навео да је у 2018. годни вршио анализу потрошње енергије по објектима Градске општине Земун у циљу учешћа ГО Земун на јавном позиву за доделу средстава из БФ ЕЕ. Анализе у поступку ревизије нису достављене.

Секретаријат прати, анализира и врши контролу обрачуна утрошка електричне енергије за јавно и декоративно осветљење путем провере тачности обрачуна по инсталисаној снази (за мерна места где потрошњу енергије није могуће тачно измерити јер нису постављени струјомери). Контролу провере тачности очитаних стања на мерним местима (где је потрошњу енергије могуће тачно измерити јер су постављени струјомери), Секретаријат не врши.

Општина Велика Плана анализе о потрошњи енергије ради само „у информативне сврхе према потреби“. Сматрају да унос података у ИСЕМ базу и достављање Годишњег извештаја МРЕ, представљају одређене анализе..

За праћење и анализу потрошње енергије, поред у потпуности успостављеног информационог система, потребна је заједничка координација и комуникација свих који учествују у систему потрошње, праћења и анализе коришћења енергије.

Надзор над потрошњом енергије

УЗЗПРО је навела да ИСЕМ пружа могућност ефикасног праћења потрошње енергије у објектима као и увид у одступања у потрошњи у односу на уобичајене вредности. Међутим, због великог обима посла на ручном уношењу месечне потрошње у ИСЕМ за велики број објеката, мало времена им остаје за бављење аналитиком, планирање и надзор над потрошњом енергије. Као помоћ и олакшање виде у уградњи специјалних мерача и бројила који податке о потрошњи аутоматски шаљу у ИСЕМ, у реалном времену, што омогућава моментални увид у енергетску ситуацију на објекту. Према наводу, уређаји ће бити уграђивани у објекте приликом њихове енергетске санације (планиране од средстава кредита).

Запослени у АЕНС су навели да приликом уноса података о потрошњи енергије у јавним објектима у ИСЕМ, врше контролу унетих података, анализирају потрошњу у појединачним објектима и уколико уоче аномалије у потрошњи енергије, контактирају кориснике, односно руководиоце јавних објеката и траже објашњење за увећану потрошњу. Они том приликом указују на могуће кварове на системима за дистрибуцију енергије и енергената или упозоравају на енергетски неефикасно понашање самих корисника јавних објеката. Сматрају да контролу потрошње енергије у објектима јавне намене треба да врше и сами корисници, односно руководиоци или лица задужена за унос података у ИСЕМ на нивоу објекта. Позивају одговорне особе тог објекта, наводе повећану потрошњу енергије и траже да се провери разлог. Најчешће се то све усмено обави. Такође, од одговорних лица се тражи да у објектима у којима обављају делатност не остављају упаљена светла после радног времена и друго.

Секретаријат за енергетику Града Београда који прати и плаћа расходе за енергетске услуге за јавно осветљење је навео да нема могућност организовања запослених који би изласком на терен вршили контролу, као ни могућност приступа мерним местима и контроле читања стања на мерним местима на којима се обрачун врши на основу потрошње, иако је у претходном периоду сагледао потребу за увођењем додатне контроле. Навели су да је у 2020. години постојала намера да ЈКП „Јавно осветљење“ Београд у оквиру својих надлежности оформи одељење које би по налогу Секретаријата спроводило месечну контролу очитавања стања, методом узорка, као и остале послове који би унапредили процес рада. Због ванредног стања и

ситуације са корона вирусом нису то извршили. Наводе да ће Секретаријат у складу са могућностима настојати да успостави систем контроле читања мерних места по наведеном моделу. Такође, Секретаријат за енергетику наводи да по његовим сазнањима у Граду Београду не постоји надзор над потрошњом енергије у објектима јавне намене за које су надлежни.

Надзор над потрошњом енергије у објектима јавне намене за које је општина Велика Плана надлежна, није прописан одређеним актима (смерницама или упутствима) и није успостављен. Корисницима је прослеђен промотивни материјал којим се упућује на потребу ефикасног коришћења енергије.

Обвезницима смо упутили питање да ли се њихова Служба за интерну ревизију бавила питањем успостављања и функционисања СЕМ. Одговори су приказани у наредној табели.

Табела 9. Одговори обвезника СЕМ

Обавеза/обвезници СЕМ	УЗЗПРО	Град Нови Сад	Град Београд	Општина Велика Плана	Геолошки завод Србије
Да ли се Служба за интерну ревизију бавила питањем успостављања и функционисања СЕМ	НЕ: Стратешким планом за период 2020-2022. година планирана је ревизија СЕМ	НЕ: наводе да ће у наредном периоду сигурно вршити ревизију СЕМ	НЕ	НЕ	НЕ

Група за интерну ревизију УЗЗПРО је доставила писано обавештење у ком наводи да СЕМ није био, као посебна тема, предмет ревизије у претходном периоду, али индиректно кроз друге ревизије јесте. Навели су ревизију система реализације извођења грађевинско занатских радова у Управи у 2017. години и ревизију система извођења радова на санацији хидроизолације кровних површина на објекту „Палата Србија“ у 2014 . години, кроз које је тема делимично обрађена. Стратешким планом за период 2020. – 2022. године, у наредном периоду планирана је тема у циљева уштеде енергије кроз СЕМ.

Извештавање о потрошњи енергије - Годишњи извештај о остваривању циљева садржаних у програму и плану ЕЕ за 2017, 2018 и 2019. годину

Извештавање о потрошњи енергије код обвезника СЕМ углавном се своди на финансијско извештавање о извршеним расходима за енергетске услуге приликом израде финансијских извештаја. ЕМ се извештава о потрошњи месечно кроз месечне рачуне за енергију. Код обвезника СЕМ начин извештавања о потрошњи енергије није формализован и најчешће је реч о спорадичним усменим извештајима, углавном по захтеву корисника јавних објеката. ЕМ су наводили да су извештавали руководство о потрошњи енергије и о резултатима анализа у вези потрошње и уштеда, повремено, по захтеву или уколико је требао потпис руководиоца (Годишњи извештај о уштедама), зато што комуникација у овој области није успостављена у пуној мери.

Докази о извештавању руководства, у поступку ревизије нису нам достављени.

Чланом 18. Закона о ЕКЕ је уређено да обвезници СЕМ достављају МРЕ годишње извештаје о остваривању циљева садржаних у донетом програму и плану ЕЕ. У циљу уштеде енергије, Влада РС је донела Уредбу о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије, којом је на предлог МРЕ, утврдила годишње планиране циљеве уштеда енергије за обвезнике система. Годишњи циљ уштеде

енергије за обвезнике СЕМ износи 1% од потрошње примарне енергије остварене у претходној календарској години.

Табела 10. Годишњи циљ уштеде енергије за обвезнике СЕМ

Обавеза/обвезници СЕМ	УЗЗПРО	Град Нови Сад	Град Београд	Општина Велика Плана	Геолошки завод Србије
Годишњи извештај о остваривању циљева садржаних у Програму и Плану ЕЕ за 2017, 2018 и 2019. годину?	НЕ	ДА, за 2019. годину је у припреми	НЕ	ДА	НЕ

Од пет обвезника СЕМ, два обвезника (Град Нови Сад и Општина Велика Плана) су МРЕ доставили Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије за ЈЛС за 2017. годину и 2018. годину и 2019. годину (Општина Велика Плана - 22.7.2020. године).

АЕНС је уштеде у потрошњи и трошковима енергије пратила у односу на Нацрт програма ЕЕ за ЈЛС Нови Сад за период 2017-2019. година и Нацрте планова ЕЕ за сваку од наведених година. Трогодишњи циљ уштеде примарне енергије на јавним објектима у Граду Новом Саду од 3% није остварен. Примера ради годишњи циљеви уштеде примарне енергије на јавним објектима из програма ЕЕ су износили 78,9 toe⁶¹, а њихова реализација за 2017. годину је износила 0,58%, 2018. годину 1,56% и за 2019. годину 0,51%. Годишњи циљеви уштеде примарне енергије на јавним објектима у Граду Новом Саду нису реализовани из разлога недовољних финансијских средстава за реализацију пројеката, лоших улазних параметара (пројеката, елабората енергетске ефикасности, итд.), селективно спроведених мера ЕЕ, уграђени материјали често нису најбоља енергетски ефикасна решења, проблематичног управљања објектима (у смислу потрошње енергије) од стране корисника објеката, изостанак консултовања стања потрошње из ИСЕМ база за наведене објекте и слично.

Потрошња примарне енергије у 2018. години на јавним објектима у Општини Велика Плана није смањена за 1% у односу на претходну годину. Као разлог је наведено да је у Извештају за 2018. годину евидентирана потрошња енергије у 13 нових објеката који нису били у евиденцији Годишњег извештаја за 2017. годину. Као отежавајуће околности у реализацији активности које доприносе остваривању планираних циљева уштеде енергије навели су обезбеђивање пројектно-техничке документације и финансијских средстава за унапређење енергетских својстава објеката, замене енергената и друго. Из Извештаја за 2019. годину, утврђена је уштеда у потрошњи примарне енергије за 4,5% у односу на претходну годину.

Град Београд, као разлог зашто није МРЕ, доставио Годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије за 2017, 2018. и 2019. годину, наводи недоношење програма и плана ЕЕ за те године.

Налаз 2.3: Изабране ЈЛС су обезбедиле реализацију пројеката за ЕЕ, али уштеде нису постигнуте у довољној мери

Законом о ЕКЕ је уређено да надлежни орган аутономне покрајине или ЈЛС својим актом може утврдити посебне финансијске и друге подстицаје, оснивање буџетских фондова као и коришћење средстава из постојећих сопствених фондова за реализацију пројеката и других активности за ефикасно коришћење енергије на својој територији. О својим активностима надлежни орган аутономне покрајине и ЈЛС дужан

⁶¹ <https://hr.calcprofi.com/Tona-Kiloliters-Ekvivalentne-Nafte.html>, јединица за мерење електричне енергије

је да у циљу вођења националне евиденције обавести МРЕ и на захтев Министра достави информације о спроведеним активностима.

Циљ је био да утврдимо да ли су изабране ЈЛС обезбедиле финансијска средства или друге подстицаје за реализацију пројеката за ефикасно коришћење енергије, да ли су о томе обавестили МРЕ и доставили податке о реализованим пројектима ЕЕ и оствареним уштедама у потрошњи енергије.

Табела 11. МРЕ достављени подаци неопходни за праћење спровођења АПЕЕ

Обавеза/обвезници СЕМ	Град Нови Сад	Град Београд	Општина Велика Плана
МРЕ достављени подаци неопходни за праћење спровођења АПЕЕ	ДА	ДА	ДА

Изабране ЈЛС су у периоду 2017-2019. године спроводили санације и адаптације објеката. Оцену уштеда у потрошњи енергије изабране ЈЛС су рачунали на основу Правилника⁶² и достављали МРЕ на прописаним обрасцима, без накнадних провера да ли је смањена потрошња енергије, како у јединици мере – тое, тако и у висини расхода за те услуге. Због тога се дешавало да и након спроведених појединих мера ЕЕ потрошња енергије остане на истом нивоу као пре енергетских санација. Након енергетских санација за поједине објекте, они су за те објекте плаћали расходе за енергетске услуге у истим/увећаним износима.

У Граду Новом Саду средства за ЕЕ су обезбеђена преко Градских управа (Градска управа за образовање, Градска управа за културу, Градска управа за инвестиције). За реализацију пројеката за ЕЕ на својој територији у периоду 2017-2019. године издвојио је средства у укупном износу око 262 милиона динара. Највећим делом, енергетски су санирани објекти које користе школе и предшколске установе. Наведено је да се избор објеката за енергетску санацију врши у сарадњи са АЕНС и ЕМ (достављени докази о међусобној комуникацији и координацији). За објекте, за које се сматра да је потребно урадити енергетску санацију израђује се енергетски пасош и пројекат енергетске санације. На основу израђене документације и добијених параметара доноси се одлука о објекту који ће бити саниран.

Корисници на нивоу јавних објеката приликом месечног или годишњег попуњавања ИСЕМ базе подацима о потрошњи енергије у њиховим објектима не достављају и извештаје, односно податке о сопственим уштедама енергије. Прорачун процењених годишњих уштеда енергије у оним објектима у којима су примењене мере енергетске ефикасности, врши ЕМ Града Новог Сада попуњавањем одговарајућих ОПГ образаца МРЕ. Подаци о примењеним мерама енергетске ефикасности на јавним објектима се прикупљају од надлежних градских управа, односно руководилаца и запослених у предметним јавним објектима.

Детаљан преглед примењених мера ЕЕ на јавним објектима у Граду Новом Саду је у [Прилогу 9](#).

Истраживали смо начин на који Агенција прати учинак по питању уштеда енергије у јавним објектима за које Град Нови Сад плаћа енергетске услуге, а да су били предмет санације. Методом простог случајног узорка изабрали смо пет од 14 објеката који су санирани у 2017. години (Табела из [Прилога 9](#)). Изабрани објекти из табеле Примењене мере енергетске ефикасности на јавним објектима у Граду Новом Саду за 2017. годину су: ПУ Радосно детињство, ОШ „Свети Сава” Руменка, Пољопривредна школа са домом ученика - Футог, ПУ „Венди” Нови Сад и ПУ „Сунцокрет” Нови Сад.

⁶² о начину и роковима достављених података неопходних за праћење спровођења АП и методологијом за праћење, проверу и оцену ефеката његовог спровођења

За сваки објекат је достављена анализа, која се аутоматски генерише у ИСЕМ бази, на основу уноса података о потрошњи објеката (уносе корисници). Анализом достављене документације (генерисаних података из ИСЕМ базе) утврдили смо да код енергетски санираних објеката, након реализованих мера ЕЕ, није постигнута уштеда потрошње енергије:

ПУ Радосно детињство, Нови Сад

Анализа потрошње енергије у ПУ „Радосно детињство“ за 2019. и 2020. годину генерисану из ИСЕМ базе. Из приложене анализе се може утврдити да ова установа обухвата 71 објекат, укупне површине 74 хиљаде м². Анализу прате, између осталих и прегледи: Преглед сумарне потрошње енергије мапираних објеката за 2019 и 2020. годину; Потрошња енергије у новчаним јединицама и поређење са претходном годином; Тренд укупне потрошње топлотне и електричне енергије; Процентуални удео трошкова за енергију у односу на буџет ЈЛС, међутим буџет Града није унет; Удео енергената у укупним трошковима; Потрошња у новчаним јединицама; Удео одређеног вида енергије у укупним трошковима; Процентуални удео у укупним трошковима према врсти објекта.

ОШ „Свети Сава” Руменка

Назив документа је Потрошња енергије и воде на објекту. У делу Детаљна анализа по објекту чине општи подаци самог корисника. Други део се тиче удела трошкова по групама енергената. Графики прикази јасно исказују уделе, те у овом случају електрична енергија и грејање чине око 95% укупних трошкова у овој групи. Такође се посматра и годишња потрошња по групама енергената. У овом случају, циљана вредност није остварена у периоду 2017-2019. године за електричну енергију, док је за грејање ова циљана вредност постигнута у 2019. години (за претходне две није). Трећи део се односи на потрошњу ел. енергије и грејања по месецима. Из приложених графика за посматрани период у ОШ „Свети Сава” приметно је да је у 2019. години потрошња електричне енергије значајно порасла. Образложење Агенције за овакво стање је пуштање топлотних пумпи у рад у овој школској установи. Сразмерно томе, опада потрошња природног гаса у посматраном периоду, што се види на графичком приказу у делу „ЕЕ Мере“.

Пољопривредна школа са домом ученика - Футог

Назив документа је Потрошња енергије и воде на објекту. У делу Детаљна анализа по објекту чине општи подаци самог корисника. Други део се тиче удела трошкова по групама енергената. Графики прикази јасно исказују уделе, те у овом случају електрична енергија и грејање чине око 73% укупних трошкова у овој групи. Такође се посматра и годишња потрошња по групама енергената. У овом случају, циљана вредност за ел. енергију и грејање је остварена у само у 2017. години, док за наредне две није. Трећи део се односи на потрошњу ел. енергије и грејања по месецима. Из приложених графика (за посматрани период), приметно је да је у 2018 и 2019. години потрошња електричне енергије значајно порасла. Образложење Агенције за овакво стање је да се потрошња енергије у укупном билансу прати за 8 објеката школе, а не само за оне који су санирани.

Детаљнија образложења Града Новог Сада – АЕНС, налазе се у [Прилогу 11](#).

ПУ „Венди” Нови Сад

Назив документа је Потрошња енергије и воде на објекту. У делу Детаљна анализа по објекту чине општи подаци самог корисника. Други део се тиче удела трошкова по групама енергената. Графики прикази јасно исказују уделе, те у овом случају електрична енергија и грејање чине око 94% укупних трошкова у овој групи.

Такође се посматра и годишња потрошња по групама енергената. У овом случају, циљана вредност за ел. енергију и грејање није остварена у посматраном периоду. Трећи део се односи на потрошњу ел. енергије и грејања по месецима. Из приложених графикана за посматрани период ПУ „Венди” приметно је да је у посматраном периоду потрошња електричне енергије уједначена. Трошкови електричне енергије и топлотне енергије су, упркос мерама, остале на приближно истом нивоу.

Детаљнија образложења Града Новог Сада – АЕНС, налазе се у [Прилогу 11](#).

ПУ „Сунцокрет” Нови Сад

Назив документа је Потрошња енергије и воде на објекту. У делу Детаљна анализа по објекту чине општи подаци самог. Други део се тиче удела трошкова по групама енергената. Електрична енергија и грејање чине око 84% укупних трошкова у овој групи. Такође се посматра и годишња потрошња по групама енергената. У овом случају, циљана вредност за електричну енергију и грејање није остварена у посматраном периоду. Трећи део се односи на потрошњу електричне енергије и грејања по месецима. Из приложених графикана за посматрани период ПУ „Венди” приметно је да је у посматраном периоду потрошња електричне енергије (незнатно) опала, али потрошња топлотне енергије је порасла. Трошкови топлотне енергије су упркос мерама, остале на приближно истом нивоу.

Закључујемо да се анализе спроводе, али више генерички, сортирањем из саме базе ИСЕМ, него суштински. Текстурални коментари и дубље анализе зашто је дошло до одређених одступања (неостваривања уштеда и специфичности самих објеката) смо добили упитом ка Агенцији, а не увидом у селектоване анализе.

АЕНС доставља сваке године МРЕ податке о реализованим пројектима ЕЕ, односно о спроведеним мерама ЕЕ на територији Града Новог Сада на прописаним ОПГ обрасцима са пратећом документацијом. У прилогу је достављен ОПГ образац из 2018 године. ОПГ образац се састоји из два дела, први део су информације о примењеним мерама, објекту који се санира, обезбеђеним средствима, извору финансирања и сл, а други су технички параметри уштеда.

Општина Велика Плана је навела да је Одлукама о буџету за 2017 2018 и 2019. годину определила средства за унапређење ЕЕ објекта за које плаћа енергетске услуге у вредности од око 25 милиона динара.

Табела 12. Пројекти унапређења ЕЕ Општине Велика Плана, 2017-2019, у дин.

Назив објекта	Вредност пројекта	Реализација пројекта
ЦЗК "Масука"	5.685.468	Реализован
Библиотека "Радоје Домановић"	9.608.534	Реализован
ОШ "Карађорђе"	2.900.415	Пројекат је у току
ОШ "Радица Ранковић" у Лозовику	6.453.317	Реализован

Приликом доношења одлуке о избору објекта за енергетску санацију, енергетски менаџер је консултован за приоритетне објекте. Навели су да је Начелник Одељења за привреду и локални економски развој уједно и ЕМ општине, а да је наведено одељење, поред осталих, надлежно за припрему и предлагање пројекта за енергетску санацију, за које треба обезбедити средства за реализацију. Поред подстицајних средстава за ЕЕ из сопственог буџета, Општина Велика Плана је користила и средства из БФ ЕЕ, по два јавна позива расписана од стране МРЕ: по ЈП 2/2016 за санацију зграде културе ЈУ ЦЗК Масука и по ЈП 1/2018 за објекат ОШ "Радица Ранковић" Лозовик.

Приликом конкурса за енергетске санације објеката из средстава БФ ЕЕ, приоритетни објекти су изабрани из формиране ранг листе из програма ЕЕ, узимајући у обзир услове конкурсног захтева, ниво израђене пројектно-техничке документације и броја корисника.

На захтев ДРИ, Општина Велика Плана је доставила податке о расходима за енергетске услуге за објекте чија је енергетска санација суфинансирана средствима БФ ЕЕ. Из достављених података смо уочили да расходи за енергетске услуге у наведеним објектима нису смањени након енергетске санације, већ су у ревидираном периоду имали приближно исти износ.

Табела 13. Динамика уштеда након санације код објеката Општине Велика Плана, 2017-2019

Објекат	Средства БФ	Расходи 2017	у Расходи 2018	у Расходи 2019
ЦЗК "Масука"	4.984.019	3.137.162	3.389.411	3.333.995
ОШ "Радица Лозовик	13.780.870	3.053.262	5.313.286	5.163.574

На питање зашто расходи за енергетске услуге код ЦЗК „Масука“ немају тенденцију смањења када су утврђене уштеде у потрошњи енергије (изражене у јединицама мере са 38,1 тое у 2018. години на 26,2 тое у 2019. години), дато је следеће објашњење:

„ЦЗК „Масука“ је прикључен на даљинско грејање и грејање се плаћа по метру квадратном простора а не по стварној потрошњи.“

Секретаријат за енергетику Града Београда је у 2019. години активности везане за унапређење ЕЕ у 2019. години, планирао у оквиру Програма 17 – Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије, програмска активност 0501-0001 – Енергетски менаџмент, у износу од 307 милиона динара. Описао је процес доношења одлуке о објектима који ће приоритетно бити енергетски санирани. Навели су да прво путем ИСЕБ врше одабир објеката за које је утврђено да имају највећу потрошњу енергије, а који су својина града Београда и за која се сматра да су улагања у енергетску санацију сврсисходна (тип ентитета, стање објекта, година изградње). За тако одабране објекте израђују Енергетске прегледе са студијом изводљивости⁶³ и израђују пројектну документацију. Од 2019. године, приликом доношења одлуке о избору објеката за енергетску санацију, консултују ЕМ за приоритетне објекте. Као пример, су навели да је ЕМ био активно укључен у припреми конкурсне документације ГО Земун и ГО Обреновац на јавни позив МРЕ за финансирање енергетске санације објекта општине. Документација о процесу доношења одлуке о објектима који ће приоритетно бити енергетски санирани, као и о учешћу ЕМ у истима није достављена.

У наредној табели је списак санираних објеката.

⁶³ из које се види у каквом су енергетском стању објекти, шта је потребно да се уради да би се повећала енергетска ефикасност на објекту и процена колика су потребна средства за енергетску санацију

Табела 14. Енергетска санација објеката, 2018 и 2019. година, у дин.

Објекат	Опис мере за енергетску санацију	Вредност пројекта	Процењена годиш. уштеда енергије	Година енергетске санације
-ДЗ Земун -ДЗ Врачар -ОШ „Алекса Шантић“ -ОШ „Лаза Костић“ -ОШ „Никола Тесла“	Употреба соларне енергије за добијање потрошње топле воде	47.852.254	Није наведено	2018
-СЦ „Вождовац“ -Градски центар за физичку културу	Употреба соларне енергије за добијање потрошње топле воде и загревање базена	35.719.970	Није наведено	2019
ОШ „Свети Сава“, Врчин	Измена фасадне столарије и изолација спољног омотача	4.901.768	45%	2019

Истраживали смо начин на који је Секретаријат пратио стварне уштеде енергије у енергетски санираним објектима. У писаном изјашњењу, Секретаријат за енергетику је навео да није вршио анализе уштеда енергије код објеката који су енергетски санирани.

Сходно захтеву МРЕ од 11.6.2019. године, Град Београд је доставио ОПГ образце о спроведеним пројектима енергетске ефикасности за град Београд за 2017. и 2018. годину.

Кампање и промотивне активности

Обвезници СЕМ су спроводили кампање и едукативне активности у циљу промовисања ефикасног коришћења енергије, како би се код корисника енергије утицало на рационалније коришћење енергије. Промотивне активности су се најчешће спроводиле поводом 5. Марта - Дана енергетске ефикасности, у сарадњи са МРЕ.

УЗЗПРО у посматраном периоду није одржавала кампање и активности на подизању свести штедне енергије код државних органа за које плаћају расходе за енергију. Наводе да за те активности не поседују потребне кадровске капацитете нити финансијска средства за њихову реализацију и сматрају да иницијатива мора доћи са виших инстанци.

АЕНС се континуирано бави активностима на подизању свести ефикасног коришћења енергије код корисника јавних објеката (основне и средње школе, семинари, стручни скупови, обуке домара у образовним институцијама, радионице и обуке запослених и друго). У [Прилогу 10](#) су наведене промотивне активности које је спровела АЕНС у периоду 2017-2019. године.

Град Београд је навео да одржава кампање и активности на подизању свести штедне енергије код корисника буџета којима Град Београд плаћа расходе за енергије. Највећи број манифестација организују поводом Светског дана енергетске ефикасности - 5. марта и Недеље енергије 10 - 14. јуна 2020. године.

Општина Велика Плана наводи да поводом 5. марта - Дана енергетске ефикасности, у сарадњи са МРЕ и корисницима објеката спроводи активности на подизању свести штедне енергије, пре свега у основним школама. Општина Велика Плана је и потписник повеље „Енегетски свесни и ефикасни“.

Ниједан Обвезник СЕМ није навео да је спровео активности у циљу упознавања запослених са мерама ефикасног коришћења енергије и начинима њихове примене.

ЗАКЉУЧАК 3: Министарство рударства и енергетике не користи у потпуности капацитет надзора над успостављањем и спровођењем активности система енергетског менаџмента

Циљ је био да утврдимо на који начин је МРЕ вршило надзор над успостављањем и спровођењем активности СЕМ код обвезника система, и то:

- над активностима које спроводе обвезници СЕМ у успостављању и функционисању система и
- над расподелом и коришћењем подстицаја за ефикасно коришћење енергије.

На основу циља разматрали смо следећа три питања:

3.1. На који начин је Министарство спроводило надзор над активностима које спроводе обвезници система енергетског менаџмента приликом успостављања и функционисања СЕМ?

3.2. На који начин је МРЕ спроводило надзор над расподелом и коришћењем подстицаја за ефикасно коришћење енергије?

3.3. Да ли је успостављена комуникација и координација⁶⁴ МРЕ са субјектима јавног сектора по питању вођења политике ефикасног коришћења енергије?

Закључак темељимо на следећим налазима:

Иако постоје извесни помаци у виду формирања контролних листа за вршење инспекцијског надзора над системом енергетског менаџмента, МРЕ није успоставило свеобухватан инспекцијски надзор. У периоду 2017-2019. године није обављен инспекцијски надзор над применом одредаба Закона о ЕКЕ, које се односе на успостављање и функционисање СЕМ. Да би обезбедили успостављање СЕМ, Одсек за унапређење енергетске ефикасности је ЈЛС са преко 20.000 становника слало дописе са позивом да приступе испуњавању законских обавеза, као обвезници СЕМ. Другим обвезницима у јавном сектору, МРЕ није достављало дописе о законској обавези успостављања СЕМ.

Енергетске санације објеката финансиране из средстава БФ ЕЕ нису довеле до очекиваних ефеката у погледу смањења расхода за енергетске услуге. Расходи за енергетске услуге су код већине објеката повећани а корисници средстава БФ ЕЕ нису анализирали узроке повећања. Неопходно је повећати надзор над управљањем пројектима у области ефикасног коришћења енергије и од корисника средстава БФ ЕЕ захтевати енергетске прегледе објеката у року од 12 месеци по завршетку пројекта.

МРЕ је активан учесник вођења политике ефикасног коришћења енергије, али не координира са свим обвезницима система подједнако. Координација на нивоу ЈЛС и МРЕ је у великој мери дала резултате у виду коришћења подстицајних средстава за унапређење ЕЕ.

Налаз 3.1: Иако постоје извесни помаци у виду формирање контролних листа⁶⁵ за систем енергетског менаџмента, потребно је успоставити свеобухватан инспекцијски надзор

Надзор над применом одредаба Закона о ЕКЕ и прописа донетих на основу овог закона који се односе на СЕМ, МРЕ треба да врши преко електроенергетског инспектора и инспектора опреме под притиском (у даљем тексту: инспектор).

У вршењу инспекцијског надзора, инспектор врши контролу:

⁶⁴ Координација својом природом укључује контролу (процес постављања стандарда, мерења перформанси и преузимања корективних акција неопходних да се постављени стандарди остваре);

⁶⁵ Контролна листа је документ који садржи списак приоритетних питања провере и других радњи за које је инспекција овлашћена, одређених према тежини могућих штетних последица у одређеној области сагласно правилима о процени ризика, и предмет и обим провере.

1) да ли је обвезник СЕМ именовано потребан број ЕМ, донео програм и план ЕЕ, доставио извештај о оствареној потрошњи енергије, реализовао планирани циљ уштеде енергије који прописује Влада, спровео мере за ефикасно коришћење енергије наведене у програму, односно плану и предузео друге активности у циљу ефикасног коришћења енергије и уштеда у потрошњи енергије;

2) проверава квалификације лица који обављају послове енергетских менаџера;

3) проверава тачност и веродостојност извештаја о спровођењу мера ефикасног коришћења енергије које енергетски менаџери достављају Министарству, укључујући и проверу доношења и реализације планова и програма и друго.

Током ревизије је утврђено да инспекција МРЕ до сада није вршила надзор над успостављањем и функционисањем СЕМ.

Одељење за електроенергетску инспекцију је у априлу 2019. године донело и објавило (након добијања сагласности од стране Координационе комисије за инспекцијски надзор Владе РС), Контролну листу – СЕМ КЛ-06-01/02⁶⁶. Одељење за инспекцију опреме под притиском је у јануару 2019. године донело и објавило, Контролну листу – СЕМ КЛ-05-01/04.

Контролне листе се односе на спровођење инспекцијског надзора у области СЕМ и садрже питања везана за успостављање и функционисање СЕМ из члана 17 став 2 и члана 18 Закона о ЕКЕ. Објављене су на сајту МРЕ.

Електроенергетски инспектори и инспектори опреме под притиском у периоду 2017-2019. године, нису спроводили надзор над применом одредаба Закона о ЕКЕ и прописа донетих на основу овог закона који се односе на СЕМ.

Инспектори су навели да на основу донетих подзаконских аката који се односе на СЕМ, инспекцијски надзор не би могао да се спроведе у потпуности по питањима из контролне листе. Навели су да би путем инспекцијског надзора могли да одговоре на првих осам питања из контролне листе (питања у вези именовања ЕМ и доношења Програма и Плана ЕЕ) од укупно четрнаест. На остала питања а која се односе на енергетске прегледе и енергетске ревизије које врши овлашћени енергетски саветник, како су навели, не би могли да одговоре. Разлог је што МРЕ није одржало обуке и испите за лиценцирање овлашћених енергетских саветника.

Инспектори нису преиспитали садржину контролне листе (најмање два пута годишње) и сагласно овлашћењима исту мењали и допуњавали у циљу примене у поступку инспекцијског надзора.

Увидом у План инспекцијског надзора и осталих активности за 2017, 2018. и 2019. годину, Одељења за електроенергетску инспекцију, утврдили смо да није планиран инспекцијски надзор над одредбама Закона о ЕКЕ, које се односе на успостављање и функционисање СЕМ.

Инспектори нису достави контролну листу обвезнику СЕМ и затражили од њега да сачини и инспекцији достави извештај о самопровери испуњености захтева из контролне листе и самопроцени ризика.

Увидом у План инспекцијског надзора и осталих активности за 2017. и 2018. годину, Одељења за инспекцију опреме под притиском, утврдили смо да инспекцијски надзор над успостављањем и функционисањем СЕМ, није планиран. Међутим у Плану инспекцијског надзора у 2019. години, планиран је, као редован инспекцијски надзор - инспекцијски надзор над ЈЛС које су обвезници СЕМ у циљу контроле да ли је обвезник система именовано енергетског менаџера са прописаном лиценцом и да ли је донео Програм и План ЕЕ. Инспекцијски надзор иако је у 2019. години планиран, није извршен. Инспектори су навели разлоге.

⁶⁶ у складу са чланом 14. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18

Инспектори опреме под притиском нису до сада спроводили надзор над одредбама Закона о ЕКЕ, услед:

- недостатка људских ресурса (у Одељењу за инспекцију опреме под притиском је од осам систематизованих радних места, попуњено четири радна места),
- неповољних техничких ресурса (два службена возила),
- надзора над више десетина хиљада комада различите опреме под притиском на територији РС који је од посебног значаја са аспекта безбедности и здравља људи,
- прописани и захтевни услови за радно место инспектора доводе до тога да се на конкурс јавља веома мали број кандидата или се нико не јавља,
- од марта 2020. године, нису покренути поступци за запошљавање нових инспектора сагласно Трогодишњем акционом плану за запошљавање републичких инспектора - 8 инспектора⁶⁷.

Електроенергетски инспектори нису до сада спроводили надзор, услед:

- недостатка људских ресурса (у Одељењу за електроенергетску инспекцију је од осам систематизованих радних места, попуњено четири радна места),
- надзор над објектима за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије (термоелектране, хидроелектране, трафостанице, далеководи и друго),
- од марта 2020. године, нису покренути поступци за запошљавање нових инспектора сагласно Трогодишњем акционом плану за запошљавање републичких инспектора - 6 инспектора.

Инспектори су навели да ће у 2020. години уколико буду унапређени кадровски капацитети, додатно, кроз оперативне планове инспекцијског надзора, предвидети додатне инспекцијске надзоре и из области система енергетског менаџмента.

Представници МРЕ су предузели активности на измени и допуни Закона о ЕКЕ, на начин да се члан о инспекцијском надзору измени и да инспекцијски надзор МРЕ врши преко електроенергетског инспектора, енергетског инспектора и инспектора опреме под притиском.

Да би обезбедили успостављање СЕМ, МРЕ је ЈЛС са преко 20.000 становника слало дописе са позивом да приступе испуњавању законских обавеза, као обвезници система енергетског менаџмента и то:

- допис ЈЛС од 26.5.2016. године - Позив ЈЛС да одреде кандидате који ће похађати обуку и/или полагаати испит за енергетске менаџере за област општинске енергетике;

- допис ЈЛС од 4.5.2017. године, којим од ЈЛС захтева обавештење о лицу које је именовано за ЕМ, лицу које је овлашћено да у име ЈЛС, поред енергетског менаџера, потписује годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије. Дописом се од ЈЛС захтевало достављање годишњих извештаја о остваривању циљева уштеде енергије у 2016. години;

- допис од 24.9.2018. године, у коме МРЕ опомиње ЈЛС да су у обавези да поред именовања ЕМ морају редовно да извршавају и остале обавезе у складу са Законом о ЕКЕ и да је потребно да поднесу МРЕ годишњи извештај о остваривању циљева уштеде енергије за 2017. годину, као и да припреме и донесу програм и план енергетске ефикасности. У допису су навели да је у току израда плана инспекцијског надзора МРЕ и да је у предлогу плана предвиђени надзор над извршавањем обавеза ЈЛС, као обвезника СЕМ;

- допис од 24.9.2018. године, у коме МРЕ опомиње ЈЛС које нису именовале ЕМ да га именују и да изврше и остале обавезе у складу са Законом о ЕКЕ.

⁶⁷ На седници одржаној 8. августа 2019. године Влада Републике Србије је донела Закључак 05 број 101-6204/2019-2. којим је усвојила Трогодишњи акциони план за запошљавање републичких инспектора.

Другим обвезницима СЕМ у јавном сектору, МРЕ није достављало дописе о законској обавези успостављања СЕМ.

У казним одредбама Закона о ЕКЕ нису уређене новчане казне за обвезнике СЕМ у јавном сектору у случају да не извршавају прописане обавезе у вези успостављања и функционисања СЕМ.

Налаз 3.2: Неопходно је повећати надзор над управљањем пројектима у области ефикасног коришћења енергије у јединицама локалне самоуправе

Надзор над реализацијом пројеката (управљање пројектима, [Прилог 13](#)) у области ефикасног коришћења енергије у ЈЛС, који су финансирани средствима БФ ЕЕ, врши Министарство.⁶⁸ Министар МРЕ доноси Правилник о условима за расподелу и коришћење средстава БФ ЕЕ и критеријумима о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа. Правилником се прописује начин праћења наменског коришћења средстава и уговорених права и обавеза из пројекта.

Корисници средстава БФ ЕЕ⁶⁹ нису у року од 12 месеци по завршетку пројекта, доставили извештај о извршеном енергетском прегледу, којим би МРЕ известили о оствареној уштеди енергије. Извештаји нису достављени јер је примена одредаба члана које се односе на обавезу корисника средстава БФ ЕЕ да подносе извештај, одложена до 1. јануара 2021. године. С обзиром да Извештаји нису достављени, МРЕ нема сазнања да ли су у објектима чије су енергетске санације финансиране средствима БФ ЕЕ, остварене уштеде енергије.

Сагласно Уговору о финансирању пројекта унапређења ЕЕ који закључује МРЕ са корисником средстава на основу Јавног позива за доделу средстава из БФ ЕЕ, МРЕ контролише да ли се додељена средства користе наменски и у складу са планираном динамиком реализације пројекта, између осталог и непосредним увидом односно обиласком радова на објектима.

МРЕ је Уговором о финансирању пројекта унапређења ЕЕ које закључује са корисницима средстава БФ ЕЕ (након спроведених Јавних позива) дефинисало да корисник средстава БФ ЕЕ уз захтев за пренос средстава по окончаној ситуацији поднесе МРЕ енергетски пасош објекта ако се издаје у складу са посебним прописима који уређују ту област.

МРЕ је одредило лица која су непосредним увидом вршила контролу радова финансираних средствима БФ ЕЕ, који су након обиласка објекта сачинили Извештај о обиласку⁷⁰. У извештају су навели датум обиласка објекта, ЈЛС, предмет санације, број и вредност уговора, спецификацију радова, очекивано време почетка радова (28.8.2019. године) и завршетка радова (до краја октобра 2019. године). Наведено је да је обављен разговор са представницима општине, извођачем радова, стручним надзором и корисницима објекта, да је том приликом представљен статус пројекта и динамика извођења радова. МРЕ је у објашњењу навело да се под статусом пројекта подразумева – испоручен материјал на градилиште.

У другом изабраном Извештају⁷¹ је наведено да је обилазак обављен 5.8.2019. године, да је планирани рок завршетка радова - почетак октобра 2019. године, и наведени су радови који се тренутно изводе. Наведен је степен реализације радова - 20%. Уговор на основу којег се реализује пројекат, закључен је 8. новембра 2018.

⁶⁸ Члан 61. Закона о ЕКЕ, члан 8 Правилника о условима за расподелу и коришћење средстава БФ и критеријумима о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа ("Службени гласник РС", број 30/18.)

⁶⁹ Сви корисници БФ ЕЕ: 54 ЈЛС и 77 пројеката

⁷⁰ Извештај са обиласка зграде основне школе "Радица Ранковић" Лозовик, Велика Плана, која је предмет пројекта енергетске санације финансираног средствима Буџетског фонда на основу Јавног позива и Извештај са обиласка зграде Електросаобраћајне техничке школе „Никола Тесла“ у граду Краљеви која је предмет пројекта енергетске санације финансираног средствима Буџетског фонда на основу Јавног позива, ЛП 1/18

⁷¹ Извештај са обиласка зграде Електросаобраћајне техничке школе „Никола Тесла“ у граду Краљеви

године, односно девет месеци пре обиласка радова. У Извештају није наведен разлог због којег је степен реализације завршетка радова – 20% и да ли је 80% радова могуће завршити за два месеца када је рок завршетка радова.

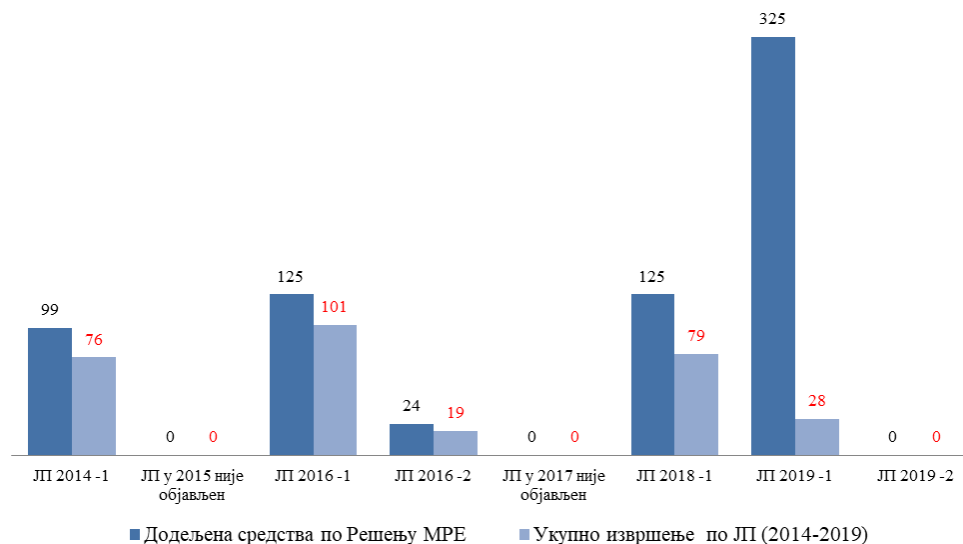
МРЕ је у објашњењу навело да садржај Извештаја о обиласку нису дефинисали а да планирану динамику контролишу кроз периодичне извештаје и извештаје о завршетку пројекта коју доставља корисник средстава.

Извештаји о контроли радова које су представници МРЕ сачинили након непосредног увида на терену су сличне садржине, формализоване и не садрже чињенице које би МРЕ указале да ли се поштује планирана динамика извођења радова, на евентуалне узроке кашњења у радовима, садрже планирани, а не стварни (уговорени) рок завршетка радова. Ове Информације су значајне МРЕ у циљу планирања средстава БФ ЕЕ за наредну годину.

Периодичне контроле извршених радова на објектима чије се енергетске санације финансирају средствима из БФ ЕЕ и садржајнији Извештаји са обиласка радова допринели би свеобухватнијем праћењу и надзору над извршењем планиране динамике реализације радова и евентуалном отклањању узрока кашњења. На значај ових информација указује нам и реализација пројекта који се обично не завршавају у планираним роковима.

Када посматрамо извршење средстава из БФ ЕЕ по годинама, уочава се да се додељена средства по Јавном позиву најчешће не реализују у истој години када је Јавни позив завршен, већ се реализација спроводи у наредних годину – две, зависно од величине пројекта (нпр. средства одобрена за пројекте по ЈП из 2014. године реализована су у 2015 и 2016. години; из 2016. године реализована су у 2017 и 2018. години).

Слика 19. Извршење ЈП по годинама, 2014-2019, у мил. дин.

У периоду 2014-2019. године, средствима БФ ЕЕ финансирано је 77 пројекта у 54 ЈЛС. Поједине ЈЛС (Гацин Хан, Жагубица, Љубовија, Бољевац, Свилајнац, Ражањ, Књажевац, Велика Плана, Ириг, Кањижа и Бела Паланка) су користиле средства БФ ЕЕ по више јавних позива за доделу средстава ради финансирања пројекта у области ефикасног коришћења енергије. Ове ЈЛС су средствима БФ ЕЕ, енергетски санирале 25 објеката на својој територији.

У поступку ревизије, од ЈЛС чији су објекти енергетски санирани средствима БФ ЕЕ, тражили смо податке о извршеним расходима за енергетске услуге у тим

објектима. Истраживали смо да ли је дошло до смањења расхода за енергетске услуге, након извршених енергетских санација.

Анализом достављених података за расходе енергетских услуга за објекте, у периоду 2017-2019. године утврдили смо да су код већине објеката расходи повећани а корисници средстава БФ ЕЕ нису анализирали узроке повећања. За поједине објекте подаци нису достављени, јер ЈЛС нису имале податке о потрошњи енергије појединачно по објектима или се санација спроводи у 2019. години.

Енергетске санације објеката нису довеле до очекиваних ефеката у погледу смањења расхода за енергетске услуге. Расходи за енергетске услуге од стране корисника средстава БФ ЕЕ, нису анализирани у циљу идентификације могућих узрока повећања, а енергетски прегледи објеката по завршетку пројекта су одложени до 2021. године, што ствара ризик да средства БФ ЕЕ нису у потпуности допринела ефикасном коришћењу енергије.

У поступку ревизије нисмо истраживали друге ефекте енергетских санација, изузев расхода за енергетске услуге и нисмо истраживали претходно стање објеката, односно да ли су постојали основни услови комфора (какве су биле температуре у просторијама), врсту и цену енергента који је претходно коришћен и који се сада користи, начин коришћења уграђене опреме и поступање корисника, те да ли су постојали измерени подаци о потрошњи енергије пре спроведене санације.

МРЕ је навело да се као услов за плаћање окончане ситуације извршених енергетских санација захтева енергетски пасош за зграду која је енергетски санирана како би се на тај начин уверили да је постигнута одговарајућа класа енергетске ефикасности. Навели су да на повећање расхода за енергетске услуге у енергетски санираним објектима утиче више фактора (нпр. спољни климатски услови који варирају од године до године итд) али и понашање корисника објекта (отварање прозора уместо да се температура регулише термостатским вентилима на чијој се уградњи инсистира, плаћње рачуна по метру квадратном а не по потрошњи и друго).

Наведено указује на потребу континуираних анализа о потрошњи и трошковима енергије које ЕМ или друга одговорна лица уколико није именован ЕМ врше у енергетски санираним објектима које су финансиране средствима БФ ЕЕ у циљу идентификације могућих узрока повећања расхода за енергетске услуге. Такође указује и на потребу енергетских прегледа објеката у року од 12 месеци по завршетку пројекта, почев од 1. јануара 2021. године, како је уређено Правилником о условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије и критеријумима за изузимање од обавезе вршења енергетског прегледа, као и достављања Извештаја о спроведеном енергетском прегледу, МРЕ.

Група за Интерну ревизију МРЕ је у 2017. години извршила ревизију на тему: Ревизија система извршавања расхода из Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности, по јавним позивима ЈП 1/16 и ЈП 2/16. У Извештају су наведени налази и дате препоруке у вези фаза реализације пројекта, рока завршетка радова, периодичних извештаја, извештаја о завршетку пројекта, поступка контроле уговорених обавеза.

Једна од препорука, дата Одсеку за ЕЕ а која још није извршена је да Одсек за ЕЕ МРЕ обезбеди довољан број запослених за спровођење јавних позива и праћење реализације пројекта. У препоруци је наведено да Одсек за ЕЕ размотри могућност обезбеђивања техничке подршке (стручних консултаната): приликом дефинисања (у јавним позивима) и вредновања (током евалуације) критеријума техничке природе и током праћења реализације пројекта.

На одржаним састанцима, МРЕ је истицало да не располаже довољним и одговарајућим капацитетима за ефикасно управљање БФ ЕЕ, на начин како је то уређено Законом о ЕКЕ. Навели су да је изражен недостатак ресурса за обављање послова планирања, спровођења јавног позива за доделу средстава из БФ, као и послова у вези успостављања и вођења потребних података о енергетској ефикасности, пројектима и другим активностима и њиховим ефектима, финансирања, контроле и мониторинга над активностима у области ЕЕ.

Као проблем за веће финансирање ЕЕ у РС представници Министарства су истакли припадност Буџетског фонда, као евиденционог рачуна, буџету РС. Навели су да ЕУ не одобрава уплату средстава за ЕЕ на рачуне који су саставни део рачуна буџета РС, односно рачуна БФ ЕЕ. Истакли су да би РС могла да добије већа средства за енергетску ефикасност из ЕУ добила када би БФ ЕЕ био независна институција.

Истакли су потребу оснивања посебног Фонда за енергетску ефикасност, као институције независне од државног буџета у који би се сливала средства прикупљена од накнада за енергетску ефикасност, које су уведене у јулу 2019. године⁷². Такође, у Фонд би се враћала и средства која би се додељивала по принципу “револвинг” тј, повраћај средстава од реализованих пројеката на основу уштеда. Навели су да би оснивањем овог Фонда Република Србија добила већа средства од ЕУ и донације за финансирање унапређења ЕЕ. Навели су примере земаља у окружењу које су формирале фонд, као независну институцију (Хрватска и Словенија) и које су добиле значајна средства за унапређење ЕЕ.

Део око преговора МРЕ са МФ о потреби формирања Фонда за ЕЕ

МРЕ је ДРИ доставило документацију о сарадњи и активностима МРЕ и МФ, предузетих током 2018. године, у циљу оснивања Фонда за унапређење ЕЕ. Сарадња се највећим делом одвијала кроз активности Радне групе за успостављање механизма неопходних за неометано спровођење програма/пројеката из области заштите животне средине и енергетске ефикасности⁷³. Радна група је основана са циљем успостављања одрживог решења за финансирање програма /пројеката из области заштите животне средине и ЕЕ.

Задаци Радне групе су оријентисани пре свега да у складу са обавезама из процеса европских интеграција:

- размотри могућности, кораке и активности неопходне за успостављање механизма за неометано спровођење програма/пројекта из области заштите животне средине и ЕЕ;
- разматрања неопходних активности за унапређење система планирања и коришћења буџетских средстава за кофинансирање пројеката из ИПА средстава у овим областима.
- припреме за састанке са Европском комисијом и делегацијом Европске уније у вези успостављања механизма финансирања ЕЕ и заштите животне средине.

Крајем 2017. године, Републику Србију је посетила делегација Европске комисије и међународних финансијских институција (МФИ), предвођена замеником директора Директората за Политику суседства и преговора о проширењу (Директорат). Током посете делегација Европске комисије и МФИ су затражили већу подршку за финансирање пројеката ЕЕ од стране Владе РС, што је и обећано од стране МРЕ, МФ и Министарство за европске интеграције.

Заменик директора Директората је упутио министру МРЕ писмо у којем наводи да су ЕУ и МФИ спремни да повећају подршку Србији у финансирању ЕЕ. У писму

⁷² Законом о накнадама за коришћење јавних добара

⁷³ Основана решењем министра финансија 30. октобра 2018. године

истичу да је пре тога потребно ојачати људске капацитете у овој области и успоставити одржив начин финансирања ЕЕ. Одговор на писмо о успостављању одрживог начина финансирања ЕЕ, требали су припремити МРЕ и МФ на заједничким састанцима.

Априла 2019. године, МРЕ је доставило Радној групи анализу могућих модалитета за успостављање Фонда за унапређење ЕЕ која је израђена уз подршку оквирног уговора „Јачање капацитета МРЕ за имплементацију финансијске линије за унапређење енергетске ефикасности“ из ИПА 2013. У Анализи су приказана организациона решења за формирање фонда као тела у области енергетске ефикасности:

- формирање Агенције као независног тела у односу на МРЕ;
- формирање тела у оквиру МРЕ или
- тело уређено посебним законом.

На упит ДРИ о резултатима разматрања могућих модалитета за успостављање Фонда за унапређење ЕЕ, Председница Радне групе из Министарства финансија је навела⁷⁴ да није усаглашен став поводом најоптималнијег решења по питању организационог решења Фонда, имајући у виду да је неопходно да се анализом предложена решења уклопе у постојећи правни и финансијски оквир, као и да иста решења буду установљена и за област заштите животне средине. Навела је да је уз подршку МФ учињен низ активности које потврђују значај ове области и представљају корак даље у унапређењу финансирања пројеката енергетске ефикасности, који би затим постепено био даље унапређен и у организационом погледу.

МРЕ је у складу са закључком са састанка Европске комисије Пододбора за транспорт, енергетику, заштиту животне средине, климатске промене и регионални развој, који је одржан у марту 2019. године, припремило нацрт одговора заменику директора Директората и упутило га МФ 16.5.2019. године. Између осталог, у одговору је, у делу у коме је припремљен одговор на предлог акционог плана, наведено да је у извесној мери већ повећан капацитет МРЕ у области ЕЕ, али да ће „...права изградња капацитета бити могућа по успостављању Фонда за ЕЕ, као посебног тела, које би имало улогу финансирања ЕЕ али и спровођења политике у области ЕЕ“.

На предлог одговора, МФ је у мају 2019. године доставило кориговану верзију документа у коме је, између осталог избрисан део о успостављању Фонда за ЕЕ, као посебног тела. Због тога је МРЕ упутило МФ питање због чега је избрисан део који се односи на будући Фонд с обзиром да је у писму од стране заменика директора Директората, експлицитно тражено да се Европска комисија обавести које ће тело бити задужено за спровођење политике у области ЕЕ. Навели су да у писму нису прецизирали модалитет како ће фонд бити основан али су сматрали да је битно нагласити да фонд неће бити у саставу МРЕ. МРЕ је истакло да је од стране представника Европске делегације наведено да РС не може очекивати подршку из ИПА средстава, ако фонд не буде основан као тело ван МРЕ. Према подацима којима МРЕ располаже, средства ИПА фодова намењена финансирању ЕЕ, мере десетинама милиона евра, док за земље чланице ЕУ износе више стотина милиона евра (Хрватска, Мађарска).

МРЕ је предложило да се у циљу превазилажења ситуације одржи састанак између представника два министарства који је договорен у јуну 2019. године. На састанку није постигнут конкретан договор око формулације у вези са фондом. Разлог за то је став МФ да Радна група није утврдила модалитет за оснивања фонда, због чега је МФ потребно још неко време да и интерно сагледа одређене импликације. МФ је

⁷⁴ Допис Министарства финансија Број: 401-00-03810/2020-24 од 6.8.2020. године

обећало да ће благовремено обавестити МРЕ о састанку Радне групе, али Ниједан састанак није сазван након тога.

У јулу 2019. године, МРЕ је доставило предлог коригованог одговора у коме су формулације у вези фонда замењене са термином „институције која би имала улогу финансирања ЕЕ“ али ни та формулација није била прихватљива за МФ. У тексту који је коригован са стране МФ наведена је формулација: „одрживог решења за финансирање програма/пројеката из области ЕЕ и спровођења политике у области ЕЕ.“ Ова формулација није била прихватљива за МРЕ.

Услед немогућности да се постигне договор, МРЕ је 9. августа 2019. године обавестило МФ да ће иницирати састанак на највишем нивоу између два министра.

Председница Радне групе је у одговору на упит ДРИ навела да иако до формалног продужења рада Радне групе није дошло у току 2020. године, пре свега због кризе изазване вирусом Ковид 19, наставак сарадње је неопходан.

Као отежавајуће околности за формирање Фонда за ЕЕ, као посебног тела ван буџета РС, Председница Радне групе је навела:

Формирање Фонда за енергетску ефикасност као посебног тела ван буџета РС представља отежавајућу околност имајући у виду да је основни извор финансирања овог фонда буџет Републике Србије, као и да би у том случају прималац евентуалних донација била Република, а не Агенција, нити би иста могла бити основана као правно лице, односно посебно тело које се налази ван буџета РС, већ је неопходно како је и наведено и у Упутству за припрему буџета Републике Србије за 2021. годину и пројекција за 2022. и 2023. годину, а у складу са изменама Закона о буџетском систему, којима је прописано да се буџетски фондови више не исказују као индиректни корисници буџетских средстава, већ као програмске активности у оквиру одређених програма директних корисника буџетских средстава, Буџетски фонд за енергетску ефикасност планирати на овај начин.

Оснивањем Фонда као посебног тела не прави се суштинска разлика у начину финансирања (јер би извор финансирања и у једном и у другом случају био буџет и донације), осим у делу контроле, тј. наменског трошења средстава и додатних трошкова за рад и органе управљања у Фонду. Стабилност финансирања енергетске ефикасности већ је обезбеђена финансирањем из буџета РС. Донације и фондови ЕУ били би додатни извор и уколико се не утроше, средства донација преносе се у наредну годину (извор 15).

Председница Радне групе из МФ је у писмом одговору ДРИ навела да је значај одрживог механизма финансирања енергетске ефикасности препознат и у стратешком документу Владе Републике Србије - Програму економских реформи (у даљем тексту ЕРП) за период 2019-2021, чију израду координира МФ, и то као приоритетна структурна реформа бр. 2 Унапређење услова за повећање енергетске ефикасности кроз хармонизацију законодавног оквира и успостављање одрживог начина финансирања пројеката енергетске ефикасности, чиме је ова област сврстана међу 22 приоритетне структурне реформе Владе Републике Србије.

Такође, Програмом економских реформи 2018-2020. године⁷⁵, Влада РС⁷⁶, је истакла да спровођење мера ЕЕ треба да има већи приоритет узимајући у обзир изузетно високу енергетску интензивност (велико трошење ЕЕ у јавном сектору и домаћинствима) и развојне могућности на локалу. У Програму се наводи да је потребно обезбедити већа средства и људске капацитете за рад БФ ЕЕ, односно

⁷⁵Владин Програм економских реформи 2018-2020

⁷⁶ у делу који се односи на Област Реформе тржишта енергије и транспорта

сагледати модалитете за измену његовог правног статуса како би се омогућила примена већег броја механизма финансирања енергетске ефикасности.

Налаз 3.3. МРЕ је активан учесник вођења политике ефикасног коришћења енергије, али не координира са свим обвезницима система подједнако

Сходно значају и сложености активности и мера за унапређење ЕЕ, неопходан је координирани рад МРЕ са субјектима јавног сектора. Иако најважнију улогу у овим активностима, у циљу повећања ЕЕ и рационализације потрошње енергије има МРЕ, неопходно је обезбедити комуникацију/координацију на свим нивоима.

Координација⁷⁷ на нивоу ЈЛС и МРЕ је у великој мери дала резултате у виду коришћења подстицајних средстава за унапређење ЕЕ.

МРЕ је по питању комуникације са субјектима јавног сектора навело да субјекти јавног сектора учествују у раду радних група када је то применљиво. У складу са својим капацитетима настоје да пруже подршку онима који су у обавези да спроводе Закон о ЕКЕ. Једно лице у МРЕ врши комуникацију са обвезницима СЕМ у погледу уношења годишњих извештаја у СЕМИС. Приликом расписивања јавних позива за доделу средстава БФ ЕЕ, министарство спроводи једну или више радионица на којима се представља јавни позив. Заинтересованим ЈЛС дају одговоре и појашњења у вези јавног позива а дате одговоре постављају и на интернет страници МРЕ. МРЕ је навело да настоји да се одазове на позиве за учешће на скуповима и другим састанцима на којима се презентује спровођење политике ЕЕ односно регулативе из ове области.

Након анкете спроведене код ЈЛС, на питање: Да ли и на који начин координирате/комуницирате са МРЕ у погледу развоја политике унапређења ЕЕ? добили смо одговоре 110 ЈЛС. Њих 35 или око 33% је одговорило са „Не“. Као главни разлог због изостанка комуникације/координације са МРЕ је навођено да град/општина нема кадровску подршку, односно лице именовано за овај посао (ЕМ). Детаљан преглед одговора је у [Прилогу 14](#).

Испитивали смо да ли и на који начин државни органи координирају/комуницирају са надлежним министарством у погледу развоја политике унапређења ЕЕ. Седам од девет државних органа⁷⁸ је одговорило да не комуницирају/координирају са МРЕ, [Прилог 3](#) извештаја.

Разлози за неефикасну комуникацију и координацију у пословању са надлежним министарством јер нису/немају:

- именовали лице које би се бавило овом проблематиком
- завршили поступак именовања ЕМ
- запослено лице за обављање послова ЕМ
- у могућности да координирају са надлежним министарством

Потребно је јасно дефинисати радно место енергетског менаџера код обвезника СЕМ ради унапређења комуникације/координације са МРЕ.

МРЕ је навело да су са представницима неколико министарстава, одржали састанке на тему успостављања СЕМ у органима и установама у њиховој надлежности, као и састанак са Агенцијом за привредне регистре.

⁷⁷ Основне компоненте координације: усклађивање, контрола и комуникација

⁷⁸ РЗЗС, РХМЗ, МУП, Управа царина, АПР, МП, НС

V Мере предузете у току ревизије

На захтев ДРИ, у поступку спровођења ревизије, анализе остварених уштеда на енергетски санираним објектима су урадила два обвезника код којих су спроведене поједине мере ЕЕ (Град Београд – за 8 објеката и општина Велика Плана за два објекта).

На захтев ДРИ, ЕМ општине Велика Плана је у току ревизије сачинио табеларни преглед потрошње енергије у објектима који су енергетски санирани у периоду пре и после енергетских санација и извршио анализу постигнутих уштеда.

Табела 15. Подаци о потрошњи енергије и енергената за објекте који су енергетски санирани у општини Велика Плана

Објекат	Година енергетске санације	Потрошња енергије у години пре санације (тое)	Процењена вредност уштеде (пројектована у %)	Потрошња енергије по годинама (тое)			
				2016	2017	2018	2019
ЦЗК Масука	2018	37,2	17,2	35,4	37,2	38,1	26,2
ОШ Радица Ранковић	2019	32,8	76,1	27,3	21,1	32,8	30,4

Из достављених анализа закључује се да примењене мере енергетске санације на објекту ЦЗК Масука имају утицај на смањење потрошње енергије, изражене у јединицама мере - тое. Међутим, навео је да се стварна анализа потрошње енергије може утврдити мерењима температуре у просторијама на дневном нивоу и регулацијом извора топотне енергије (грејна тела), узимајући у обзир да је број степен дана за грејање за локацију Велика Плана, био променљив.

Анализом достављених података о укупној потрошњи енергије за 2019. годину за ОШ Радица Ранковић, Лозовик (30,4 тое) у односу на 2018. годину (32,8 тое), утврђено је смањење потрошње енергије за 7,3%. Односно, није остварена пројектована вредност уштеде енергије након примењених мера - 76.1%. ЕМ је навео да је енергетска санација објекта завршена у 2020. години, па ће достављањем података о потрошњи енергије и енергената за 2020. годину и анализирањем истих, извести закључке.

Иако је остварена уштеда енергије у јединици мере - тое, расходи за енергетске услуге нису смањени. Расходи се крећу на приближно истом нивоу. Као узрок за разлике процењених и стварних уштеда у потрошњи енергије, ЕМ наводи да пројектант објекта често не прати енергетски елаборат и не користи материјал за енергетску санацију која је наведена у енергетском елаборату. Због тога су стварне уштеде енергије мање у односу на пројектоване.

Општина Велика Плана је обавестила МРЕ о средствима које је доделила за пројекте за ефикасно коришћење енергије, сагласно члану 63 Закона о ЕКЕ. Обавештење је вршила у складу са Правилником⁷⁹ у коме су садржани и подаци из члана 63. Закона о ефикасном коришћењу енергије (износ средстава за реализацију пројеката). У прилогу су доставили информацију коју су проследили у МРЕ дана 26.6.2020. године. Информација се односи на објекте: зграда библиотеке „Радоје Домановић“, Велика Плана, зграда ОШ „Радица Ранковић“ у Лозовику и инвестиционо одржавање ОШ „Карађорђе“, Велика Плана.

⁷⁹ Правилник о начину и роковима достављања података неопходних за праћење спровођења Акционог плана за енергетску ефикасност у Републици Србији и методологији за праћење, проверу и оцену ефеката његовог спровођења („Службени гласник РС”, број 37/15)

Секретаријат за енергетику Града Београд је извршио анализу уштеда енергије код осам објеката које је енергетски санирао у 2018 и 2019. години. Сачинили су табеларни преглед са подацима које су добили из ИСЕБ базе, ОПГ образаца, података из објекта и увидом у пројектну документацију (Табеларни преглед се налази у [Прилогу 12](#))

Из достављеног табеларног прегледа уочено је да је од осам објеката, уштеда остварена код три, док код пет објеката није. Секретаријат је од одговорних лица корисника објеката захтевао објашњења због чега није остварена уштеда енергије. Наведена су следећа објашњења :

- до повећане потрошње електричне енергије у 2019. години дошло је јер су коришћене ТА пећи и климе за грејање просторија за рад, због квара на ТКР систему за аутоматику у подстаници,
- повећана потрошња електричне енергије током 2019. у односу на претходне године узрокована је активним коришћењем дворишног осветљења (рефлектори веће снаге),
- примећени су невероватни рачуни за енергију и то је пријављено Тужилаштву, полицији и Електродистрибуцији,
- до веће потрошње електричне енергије је дошло из разлога што је у 2018. години извршена поправка великог броја клима које су пуштене у рад.

Геолошки завод Србије је, након детаљне анализе послова којима треба да се бави енергетски менаџер и услова које мора да испуњава за обављање тих послова, констатовао да такав профил запосленог Геолошки завод Србије, нема.

Геолошки завод Србије је у Предлогу финансијског плана за 2021. годину и пројекције за 2022. и 2023. годину, обезбедио средства за ангажовање енергетског менаџера и одлучио да ангажује лиценцираног енергетског менаџера по основу уговора о делу. Уговор ће бити закључен у децембру 2020. године, а енергетски менаџер ће бити ангажован од 1. јануара 2021. године.“

VI Захтев за достављање одазивног извештаја

Субјект ревизије је, на основу члана 40. став 1. Закона о Државној ревизорској институцији, дужан да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених несврсисходности (одазивни извештај) у року од 90 дана почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис несврсисходности у пословању, које су откривене ревизијом;
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио несврсисходности у свом пословању или мере умањење ризика од појављивања одређене несврсисходности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Субјекти ревизије су у обавези да у одазивном извештају искажу мере исправљања по основу откривених несврсисходности односно свих налаза датих у Извештају о ревизији сврсисходности пословања, као и да поступи по датим препорукама осим оних који су отклоњени у току обављања ревизије и садржани у поглављу Мере предузете у поступку ревизије. За мере исправљања је дужан да уз одазивни извештај достави доказе према следећем:

1. За налазе, односно несврсисходности за које су дате препоруке првог приоритета, односно које је могуће отклонити у року од 90 дана субјекти ревизије су у обавези да доставе доказе о отклањању несврсисходности односно предузимању мера исправљања;
2. За налазе, односно несврсисходности за које су дате препоруке другог приоритета, односно које је могуће отклонити у року до годину дана субјекти ревизије су у обавези да доставе акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања несврсисходности или смањења ризика од појављивања несврсисходности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице;
3. За налазе, односно несврсисходности за које су дате препоруке трећег приоритета, односно које је могуће отклонити у року од једне до три године субјекти ревизије су у обавези да доставе акциони план у којем ће описати мере и активности које ће бити предузете ради отклањања несврсисходности или смањења ризика од појављивања несврсисходности у будућем пословању као и планирани период предузимања мера и одговорно лице.

На основу члана 40. став 2. Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57. став 1. тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјекат ревизије у чијем су пословању откривене несврсисходности, не подносе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене несврсисходности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне несврсисходности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институције је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40. ст 7. до 13. Закона о Државној ревизорској институцији.

Прилог 1 – Методологија у поступку рада

Упитник о успостављању енергетског менаџмента и подаци о енергетским услугама (ка ЈЛС, државним и другим органима)

Део информација о успостављености система енергетског менаџмента код законских обвезника прикупили смо спровођењем упитника на ову тему. Упитник је садржао два дела: наративни - који је био базиран на испуњењу законских обавеза ка његовој успостављености и нумерички - део о укупним расходима у претходних пет година (2014-2019).

Табела 16. Пример Упитника, послат на све адресе од којих су се тражили подаци по члану 37. Закона о ДРИ (ЈЛС, државни и други органи РС):

Орган државне управе/други органи РС/Органи АП/ЈЛС:

Лице за контакт:

Радно место:

Контакт телефон:

Адреса електронске поште:

РБ	Питања	Одговор
1	Да ли сте обвезник система енергетског менаџмента, по члану 16, став 1, тачка 4 Закона о ефикасном коришћењу енергије?	
1.1.	Уколико сте одговорили са НЕ, образложите нам разлоге зашто?	
2	Да ли имате именовано лице (енергетског менаџера) за подршку за спровођење мера енергетске ефикасности?	
2.1.	Унесите ко у вашем органу државне управе/други органи РС/органу АП/ЈЛС врши ову функцију (контакт)	
3	Да ли имате именовано лице (енергетског саветника) за послове енергетских прегледа и енергетских ревизија?	
3.1.	Унесите ко у вашем органу државне управе/други органи РС/органу АП/ЈЛС врши ову функцију (контакт)	
3.2.	Да ли је енергетски саветник вршио енергетске прегледе и ревизије у периоду 2014-2019 године?	
4	Да ли имате програм енергетске ефикасности?	
4.1.	Уколико сте одговорили са ДА, који период је њиме обухваћен?	
5	Да ли имате план енергетске ефикасности?	
5.1.	Уколико сте одговорили са ДА, који период је њиме обухваћен?	
6	Да ли сте поднели надлежном министарству годишњи извештај о спровођењу мера енергетске ефикасности?	
6.1.	Уколико сте одговорили са ДА, за које све године сте извештавали надлежно министарство?	
7	Да ли и на који начин координирате/комуницирате са надлежним министарством у погледу развоја политике унапређења енергетске ефикасности?	
7.1.	Уколико сте одговорили са НЕ, објасните због чега?	
7.2.	Са каквим се изазовима сусрећете приликом овог процеса комуникације/координације са надлежним министарством?	
8	Да ли сте у периоду 2014-2019 користили средства из Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности?	
8.1.	Уколико сте одговорили са ДА, образложите нам за које намене?	
Молимо да попуните податке у делу "СРЕДСТВА"		

Орган државне управе/други органи РС/Органи АП/ЈЛС:

Лице за контакт:

Радно место:

Контакт телефон:

у хиљ.
дин.

РБ	Опис	Реализована средства у 2014. години	Реализована средства у 2015. години	Реализована средства у 2016. години	Реализована средства у 2017. години	Реализована средства у 2018. години	Реализована средства у 2019. години
	Унесите износе извршених расхода по контима, за период 2014-2019						
1	Кonto 421200 - Енергетске услуге						
2	Кonto 421210 - Услуге за електричну енергију						
3	Кonto 421220 - Трошкови грејања						
	Унесите износе коришћених средства из БФ за унапређење енергетске ефикасности, за период						

	2014-2019						
4	Средства из Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности						

Анализа успостављености и структуре система енергетског менаџмента у ЈЛС⁸⁰

Циљ анализе је био да нам пружи информацију о успостављености система енергетског менаџмента у ЈЛС који су законски обвезници успостављања система.

У РС 79 ЈЛС су дужне да успоставе СЕМ. Како још две општине (Велико Градиште и Гаџин Хан) спровode ове процесе на добровољној бази, имамо укупно 81 обвезника. У наредној табели је списак свих обвезника.

Табела 17. Обвезници СЕМ у РС

Редни број	Обвезник	Именовање и ГИ	Напомена
1	Алексинац	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
2	Апатин	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
3	Бачка Паланка	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
4	Бајина Башта	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
5	Град Београд	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
6	Ваљево	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
7	Велика Плана	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017.	Успостављен СЕМ Фали ГИ за и 2018. годину
8	Велико Градиште	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2018.	Успостављен СЕМ али нису у обавези
9	Владичин Хан	Именован ЕМ	Нису у обавези да успоставе СЕМ
10	Власотинце	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017.	Успостављен СЕМ
11	Врање	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017.	Успостављен СЕМ
12	Врбас	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
13	Врњачка Бања	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
14	Вршац	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
15	Горњи Милановац	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
16	Деспотовац	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
17	Зајечар	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
18	Зрењанин	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
19	Ивањица	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
20	Кањижа	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
21	Кладово	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
22	Књажевац	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
23	Ковин	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
24	Крагујевац	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2018.	Успостављен СЕМ

⁸⁰ На основу података Министарства рударства и енергетике, достављених дана 6. 2. 2020. године, који ће бити саставни део ове анализе.

25	Краљево	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. годину	Успостављен СЕМ фази ГИ за 2018. годину
26	Крушевац	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
27	Лесковац	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
28	Лучани	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
29	Неготин	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. годину	Успостављен СЕМ
30	Ниш	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
31	Нови Сад	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2016, 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
32	Панчево	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
33	Параћин	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
34	Петровац на Млави	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
35	Пирот	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2018.	Успостављен СЕМ
36	Прибој	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2016, 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
37	Пријепоље	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
38	Рашка	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
39	Сента	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
40	Свилајнац	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
41	Суботица	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2018.	Успостављен СЕМ
42	Сурдулица	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
43	Темерин	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2018.	Успостављен СЕМ
44	Трстеник	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
45	Ћуприја	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2018.	Успостављен СЕМ
46	Уб	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
47	Ужице	Именован ЕМ и достављени ГИ за 2016, 2017. и 2018. годину	Успостављен СЕМ
48	Чачак	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
49	Шабац	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
50	Шид	Именован ЕМ	Делимично успостављен СЕМ (није предате Ниједан ГИ)
51	Александровац	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
52	Алибунар	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
53	Аранђеловац	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
54	Бачка Топола	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
55	Бечеј	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
56	Богатић	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
57	Бор	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
58	Жабал	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
59	Ипђија	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
60	Јагодина	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
61	Ковачица	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
62	Кула	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ

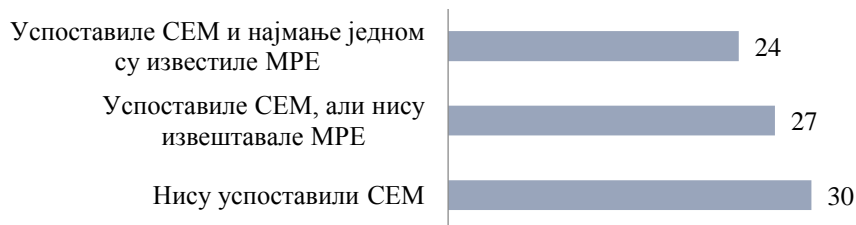
63	Лебане	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
64	Лозница	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
65	Нови Бечеј	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
66	Нови Пазар	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
67	Озаци	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
68	Пожаревац	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
69	Пожега	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
70	Прешево	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
71	Прокупље	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
72	Рума	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
73	Сјеница	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
74	Смедерево	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
75	Смедеревска Паланка	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
76	Сомбор	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
77	Сремска Митровица	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
78	Стара Пазова	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
79	Топола	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
80	Тутин	Нема именованог ЕМ, нема достављен ГИ	Није успостављен СЕМ
81	Град Кикинда	Нема именованог ЕМ, послат је ГИ за 2016. годину	Није успостављен СЕМ

Извор: Подаци Министарства рударства и енергетике, фебруар и мај 2020.

На основу података о обвезницима СЕМ, достављених од стране МРЕ у фебруару 2020. године, извршили смо преглед по три критеријума:

- 1) ЈЛС које нису именовале ЕМ и нису доставиле извештаје;
- 2) ЈЛС које имају ЕМ али ни једном нису известиле и
- 3) имају ЕМ и најмање једном су известиле.

Слика 21. ЈЛС које су обвезници система енергетског менаџмента и стање

Извор: Подаци Министарства рударства и енергетике, фебруар и мај 2020.

1) Иако постоји законска обавеза (од 2014. године), 30 (37%) општина и градова није успоставило СЕМ, а међу њима градови: Јагодина, Лозница, Нови Пазар, Пожаревац, Прокупље, Смедерево и Сомбор; општине: Александровац, Алибунар, Аранђеловац, Бачка Топола, Бечеј, Богатић, Жабал, Инђија, Ковачица, Кула, Лебане, Нови Бечеј, Озаци, Пожега, Прешево, Рума, Сјеница, Смедеревска Паланка, Сремска Митровица, Стара Пазова, Топола и Тутин;

2) ЈЛС које имају ЕМ али ни једном нису известиле су, њих 27 или 33% су градови: Чачак, Крушевац, Зајечар, Вршац, Врање, Ваљево и Београд, као и општине: Шид, Уб, Трстеник, Сурдулица, Рашка, Пријепоље, Лучани, Ковин, Књажевац, Кладово, Ивањица, Деспотовац, Врњачка Бања, Врбас, Власотинце, Бачка Паланка, Бајина Башта, Апатин и Алексинац;

3) ЈЛС које имају ЕМ и најмање су једном известиле надлежно министарство (30%), њих 22 који су обвезници и општина Велико Градиште и Владичин Хан, које то раде на добровољној бази (укупно 24) су градови: Зрењанин, Кикинда, Крагујевац, Краљево, Лесковац,

Ниш, Нови Сад, Панчево, Параћин, Пирот, Суботица, Ћуприја, Ужице и Шабац, као и општине: Велика Плана, Горњи Милановац, Кањижа, Неготин, Петровац на Млави, Прибој, Свилајнац, Сента и Темерин.

Даљим увидом у структуру постављених ЕМ, утврдили смо да је у три ЈЛС: Деспотовац, Ковин и Лучани истекао рок на који су ЕМ именовани. Уједно, ове три општине до сада нису ни једном известиле надлежно министарство о својим активностима (период 2016-2019). Остали градови и општине имају именовано лице ЕМ са лиценцом, укључујући и општину Велико Градиште, која није обвезник СЕМ.

Обвезници СЕМ достављају МЕР-у годишње извештаје о остваривању циљева садржаних у програму и плану. Ситуација по овом основу приказана је у [Извештају](#).

На основу наведених критеријума, као субјекта ревизије изабрали смо Град Нови Сад, као обвезника који редовно извештава МРЕ, али нема донет Програм и Планове за ЕЕ, а као извор информација Општину Велика Плана, као неког ко је извештавао МРЕ, и има донет Програм и Планове за ЕЕ, а уједно је и користила средства Буџетског фонда за унапређење ЕЕ по два јавна позива (2016 и 2018. година). Такође, Град Београд је изабран јер није достављао извештаје МРЕ, није донет Програм нити планови унапређења ЕЕ и због највиших износа опредељених за ове намене.

Ток прикупљања информација

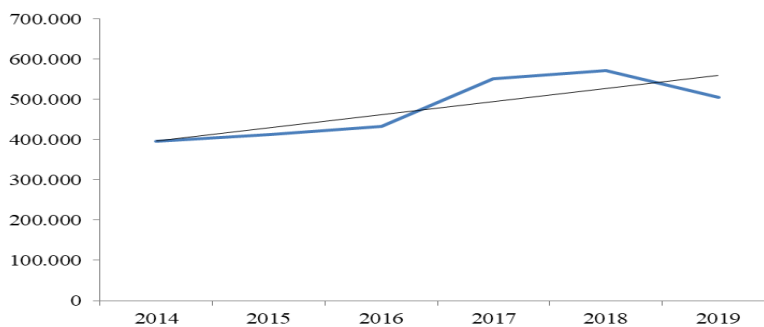
УЗЗПРО (Управа) је енергетски менаџер на нивоу републичких органа. Након одржаног интервјуа са енергетским менаџером Управе, добили смо додатне информације које се тичу плаћања рачуна за енергију државним органима централне власти. Дobili смо и списак зграда централне власти. Управа је задужена за 28 и плаћа за њих трошкове енергије, а преосталих 28 плаћају своје трошкове. Ми смо од објеката са списка за које није задужена Управа изабрали објекте државних органа већих од хиљаду квадрата и послали им упитник о успостављености СЕМ, као и расходима за енергију.

Државни органи којима смо послали упитник: Министарство одбране, Агенција за привредне регистре, Републички геодетски завод, МУП, Министарство финансија- Управа царина, Агенција за лекове и медицинска средства, Републички хидрометеоролошки завод, Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије, Министарство финансија - пореска управа - Центар за велике пореске обвезнике, Народна скупштина Републике Србије, Републички завод за статистику, Сектори Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Управа за трезор - Управа за јавни, Геолошки завод Србије Управна зграда, Министарство финансија Пореска управа, Дирекција за водне путеве „Пловпут“, Управа за спречавање прања новца.

Од већине испитаника (око 70%) добили смо одговор, да су се препознали као обвезници СЕМ, али да немају именованог ЕМ и не испуњавају обавезе прописане Законом о ЕКЕ.

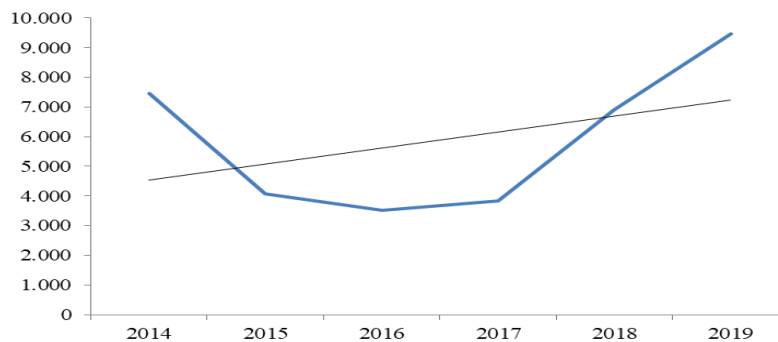
Одлучили смо да поред УЗЗПРО, као субјекта ревизије изабермо и државни орган, као извор информација према критеријуму - највећи пораст трошкова енергије у периоду 2014-2019. То је Геолошки завод Србије.

Слика 22. Тренд потрошње средстава за трошкове енергије код УЗЗПРО, 2014-2019, у хиљ. дин.

Извор: УЗЗПРО, подаци су прибављени из Сектора за финансије и односе се на трошкове које плаћа УЗЗПРО за све објекте у својој надлежности (одбијени су износи који се рефундирају УЗЗПРО од стране појединих корисника)

Слика 23. Тренд потрошње средстава за трошкове енергије код Геолошког завода Србије, 2014-2019, у хиљ. дин.

Субјекти ревизије и извори информација - критеријуми за избор

За субјекте ревизије изабрали смо;

1. Министарство рударства и енергетике,
2. Управу за заједничке послове републичких органа и
3. Град Нови Сад.

1. Законом о министарствима је уређено да Министарство рударства и енергетике обавља послове државне управе који се односе на: енергетику; енергетску политику и планирање развоја енергетике у области електричне енергије, природног гаса, нафте и деривата нафте; енергетски биланс Републике Србије; рационалну употребу енергије и енергетску ефикасност; инспекцијски надзор у области енергетике, као и друге послове одређене законом. Одсек за унапређење енергетске ефикасности у оквиру Министарства обавља послове који се, између осталог, односе на: стварање регулаторних и подстицајних услова за рационалну употребу енергије и енергената и повећање енергетске ефикасности; реализацију пројеката који за циљ имају повећање енергетске ефикасности; осмишљавање и спровођење промотивних активности и образовних активности у области енергетске ефикасности; припрему и реализацију активности у вези са радом Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности; активности на успостављању и праћењу система за организовано управљање енергијом;

Министарство је одговорно за креирање и спровођење енергетске политике и развој правног оквира у области права енергетике Републике Србије;

Законом о ефикасном коришћењу енергије, члановима 8, 9, 14, 15, 18, 20 и 75 се наводе обавезе Министарства рударства и енергетике у вези ефикасног коришћења енергије и надзора над спровођењем овог закона и Методологија за праћење спровођења препорука ревизија сврсисходности и оцена утицаја, у којој се наводи да ДРИ за субјекта ревизије треба да узме

корисника јавних средстава који има: мандат да регулише предметну област, мандат да спроведе промену која се односи на читаву област и који врши надзор над применом одредаба закона који се односе на ревидирану област.

2. Управа за заједничке послове републичких органа је заједнички обвезник система енергетског менаџмента за више државних органа који користе 28 објеката централне власти⁸¹

- Плаћа расходе за енергетске услуге за 28 објекта, које користе републички органи;
- Именовала је енергетског менаџера;
- Није донела Програм и План енергетске ефикасности у периоду 2017-2019. године;
- Није доставила МРЕ годишњи извештај о остваривању циљева садржаних у програму и плану енергетске ефикасности у периоду 2017-2019. године;
- У Информациони СЕМ (ИСЕМ), којим управља МРЕ, уноси податке о потрошњи енергије (електрична енергија и енергети) за 28 објеката.

3. Град Нови Сад је ради обављања развојних, стручних и регулаторних послова у области енергетике у Граду Новом Саду основао Агенцију за енергетику Града Новог Сада.

- Град Нови Сад је именовао енергетског менаџера;
- У Информациони СЕМ (ИСЕМ), којим управља МРЕ, уноси податке о потрошњи енергије (електрична енергија и енергети) за све објекте у власништву Града Новог Сада;
- МРЕ доставља годишње извештаје о остваривању циљева садржаних у програму и плану енергетске ефикасности, за 2017 и 2018. годину, а у припреми је Извештај за 2019. годину.

За избор извора информација користили смо могућност намерног узорковања, јер случајан избор у овој ревизији није био адекватан због достављених података од стране обвезника система енергетског менаџмента који су или изостали или су технички погрешно исказани, због чега нису употребљиви.

За студију случаја на нивоу осталих државних органа који користе објекте у јавној својини, а чија је квадратура преко 1000 метара квадратних. Изабрали смо Геолошки завод Србије, код кога је уочен највећи пораст у трошковима за енергенте у периоду 2014-2019. године.

На нивоу ЈЛС, за студију случаја смо изабрали Град Београд, који је доставио податке о расходима за енергетске услуге у највећем износу у односу на остале обвезнике СЕМ и обвезника који је успоставио СЕМ, али ниједном није МРЕ доставио годишњи извештај о остваривању циљева садржаних у програму и плану. Друга студија случаја је Општина Велика Плана, која је из Буџетског фонда добила средства за унапређење енергетске ефикасности у 2016. и 2018. години и донела програм и план за енергетску ефикасност. Код ове студије случаја ћемо моћи утврдити да ли је након завршених енергетских санација на два објекта постигнута уштеда енергије.

Прилог 2 – Увођење система енергетског менаџмента (СЕМ) у јавни и комерцијални сектор

Назив мере	Увођење система енергетског менаџмента (СЕМ) у јавни и комерцијални сектор
Ознака мере	ЈК4
Опис мере	
Категорија	1. Прописи (Уредба о утврђивању граничних вредности годишње потрошње енергије на основу којих се одређује која привредна друштва су обвезници система енергетског менаџмента, годишњих циљева уштеде енергије и обрасца пријаве о оствареној потрошњи енергије и правилници којима се успоставља СЕМ) 2. Информације и обавезне мере информисања (2.7 Угледни пример јавног сектора)

⁸¹ Списак зграда централне власти које ће према Закључку Владе 05 Број:337-6889/2018 од 9.8.2018. године, бити предмет енергетске санације

Временски оквир	Датум почетка: 2017. година - Трајна активност Раних мера није било
Циљ / кратак опис	Мера се примењује у складу са Законом о ЕКЕ: 1) Прикупљањем и анализом података о потрошњи енергије, предлозима мера и активности са циљем повећања ЕЕ, 2) развојем програма и планова за ефикасну употребу енергије и информисање МРЕ, 3) Применом предложених мера и активности, 4) Израдом и подношењем периодичних извештаја МРЕ-у (о потрошњи енергије и оствареним уштедама), 5) Спровођењем периодичних енергетских ревизија. Активност обавља енергетски менаџер који поседује одговарајућу лиценцу у складу са Законом о ЕКЕ.
Циљани крајњи потрошачи	Обвезници система су јединице локалне самоуправе са преко 20.000 становника, органи државне управа и други органи РС и органи аутономне покрајине које користе зграде преко 2000m ² , јавне службе (јавна предузећа, школе, болнице...), привредна друштва чија је претежна делатност у сектору трговине и услуга са годишњом потрошњом енергије већом од 1000toe
Циљна група	Сектор услуга
Регионална примена	Национална, локална: ЈЛС са више од 20.000 становника
Информације о имплементацији	
Списак и опис активности за спровођење мера	Влада је уредбом утврдила граничне вредности годишње потрошње енергије на основу којих се одређују обвезници система енергетског менаџмента у јавно комерцијалном сектору, годишње циљеве уштеде енергије и обрасце пријаве о оствареној потрошњи енергије. Обвезници СЕМ су у обавези да именују енергетског менаџера (ЕМ), са одговарајућом лиценцом који је одговоран да прати и анализира податаке о потрошњи енергије, планира и спроводи мере УЕЕ. Обвезник СЕМ припрема планове и програме енергетске ефикасности и информисање МРЕ о резултатима њиховог спровођења на годишњем нивоу. Обавеза обвезника из ова два сектора је да обаве енергетски преглед бар једном у десет година. Систем има за циљ да се за СЕМ пропишу обавезе смањења потрошње енергије али да СЕМ има слободу да своје обавезе испуни на начин који је за њега најпогоднији. Своје циљеве СЕМ може да оствари организационим и инвестиционим мерама. У оквиру мере предвиђено је и подстицање развоја система енергетског менаџмента код субјеката који нису обвезници система. Успостављање СЕМ, МРЕ је обезбедило из донација Јапана, Норвешке и UNDP. Јапанским пројектом успостављена су три програм обуке за енергетске менаџере, припреме подзаконских аката, основан је центар за обуку енергетских менаџера и енергетских саветника, као и база података и интегрисана платформа за прикупљање и анализу података које доставе изабране организације. Норвешка донација је помогла да се финансира стварање једне базе података и интегрисане платформе за прикупљање података о обављеним енергетским ревизијама. UNDP ће донирати једну базу података за енергетски менаџмент на локалном нивоу.

Прилог 3 – СЕМ код државних органа који користе објекте површине преко 2.000 m²

Питања	Министарство одбране	Агенција за привредне регистре	Министарство унутрашњих послова	Министарство финансија- Управа царина	Републички хидрометеоролошки завод	Републички завод за статистику	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Геолошки завод Србије	Народна Скупштина и Народна скупштина Републике Србије, Републичка изборна комисија
Да ли сте обвезник система енергетског менаџмента, по члану 16, став 1, тачка 4 Закона о ефикасном коришћењу енергије?	да	Не	да	ДА	Да	Да	Не	ДА	ДА
Уколико сте одговорили са НЕ, образложите нам разлоге зашто?		Агенција за привредне регистре је јавна агенција што значи да нема статус ни државног органа, ни другог органа РС ни јавне службе сагласно Закону о државној управи					Пословни простор који користи Мин. се налази у објектима који су у јавном власништву, односно у власништву ЈЛС, односно других правних лица. Објектима у јавном власништву управља УЗЗПРО која је надлежна за обављање послова у вези са ЕЕ објеката. Такође, за обављање послова у вези са ЕЕ објеката који су у власништву ЈЛСе, односно других правних лица надлежне су одговарајуће службе ЈЛС, односно друга правна лица.		
Да ли имате именовано лице (енергетског менаџера) за подршку за спровођење мера енергетске ефикасности?	не	Не	не	НЕ	Не	Не	Не	НЕ	НЕ
Да ли имате именовано лице (енергетског саветника) за послове енергетских	не	Не	не	НЕ	Не	Не	Не	НЕ	НЕ

прегледа и енергетских ревизија?									
Да ли је енергетски саветник вршио енергетске прегледе и ревизије у периоду 2014-2019 године?			не		Не			НЕ	
Да ли имате програм енергетске ефикасности?	не	Не	не	НЕ	Не	Не	Не	НЕ	НЕ
Да ли имате план енергетске ефикасности?	не	Не		НЕ	Не	Не	Не	НЕ	НЕ
Да ли сте поднели надлежном министарству годишњи извештај о спровођењу мера енергетске ефикасности?	не	Не		НЕ	Не	Не	Не	НЕ	НЕ
Да ли и на који начин координирате/комуницирате са надлежним министарством у погледу развоја политике унапређења енергетске ефикасности?	да	Не	не	НЕ	Не	Не	Не	ДА	НЕ
Уколико сте одговорили са НЕ, објасните због чега?			немамо запослено лице за обављање послова енергетског менаџера	Због великог обима посла у односу на број расположивих извршилаца	Нисмо завршили поступак ангажовања ЕМ и енергетског саветника	Нисмо именовали лица која се баве том материјом			
Са каквим се изазовима сусрећете приликом овог процеса комуникације/координације са надлежним министарством?	Ради унапређења ЕЕ а у координацији са МРЕ извршена је обука за ЕМ: Енергетика зграда и Индустриска енергетика.								
Да ли сте у периоду 2014-2019 користили средства из Буџетског фонда за унапређење ЕЕ?	Не	Не	не	НЕ	Не	Не	Не	НЕ	НЕ

Прилог 4 – Износ средстава за унапређење енергетске ефикасности

Табела 18. Износ средстава за унапређење енергетске ефикасности планираних Законом о Буџету, износ средстава планиран по Јавном Позиву и додељена средства по Решењу Министарства рударства и енергетике, 2014-2019, у мил.дин

Буџетска година	Износ средстава за унапређење енергетске ефикасности планираних Законом о Буџету	Ребаланс 1	Јавни позив	Износ средстава планиран по Јавном Позиву	Додељена средства по Решењу Министарства рударства и енергетике	Укупно извршење по Јавном позиву (2014.-2019.)
2014	300	180	ЈР 2014 -1	180	99	76
2015	180	180	ЈР и 2015 није објављен	0	0	0
2016	160	160	ЈР 2016 -1	125	125	101
			ЈР 2016 -2	25	24	19
2017	160	160	ЈР и 2017 није објављен	0	0	0
2018	160	150	ЈР 2018 -1	125	125	79
2019	510	300	ЈР 2019 -1	325	325	28
			ЈР 2019 -2	0	0	0
Укупно:	1.470	1.130	Укупно:	780	697	304

Прилог 5 – Јавне кампање и друге едукативне активности у функцији јачања свести у односу на ефикасно коришћење енергије које је МРЕ спровело у периоду 2017-2019. године

Министарство рударства и енергетике нема капацитет нити финансијских средстава да самостално спроводи активности на образовању и подизању свести али у циљу спровођења таквих активности кад год је могуће сарађује са пројектима финансираним од стране донатора. Такође представници Министарства веома често учествују на скуповима најразличитије врсте где се труде да презентују важне сегменте из области енергетске ефикасности и политике коју спроводи у циљу њеног унапређења. Све такве скупове је немогуће побројати. У наставку се налазе неке активности које је МРЕ спровело у претходном периоду у сарадњи са појединим пројектима. Овде су наведени само пројекти где МРЕ има значајну улогу у њиховој реализацији.

У оквиру ИПА 2014 пројекта ТА ЕЕ РЕС предвиђена је израда стратегије подизања свести која би требало да утврди битне сегменте и потребе за подизања свести и едукације како би се овој теми пришло на системски начина а и како би се створиле могућности за обезбеђење средстава од донатора или из буџета.

2019. година

- Подршка јединицама локалне самоуправе у обележавању 5.марта, 2020.год., Међународног дана енергетске ефикасности. Послато је у 105 ЈЛС, које су потврдиле учешће.

Активности МРЕ су реализоване у периоду 01.12. – 25.12.2019. а обухватиле су организацију слања промотивног материјала у оквиру кога је подељено 2000 пакета друштвених игрица „Играј за енергију“, 4000 плаката „Сачувај енергију за лепшу планету“.

За дизајн матријала, употребљен је дизајн из активности спроведених у 2019. години, а финансирање је обезбеђено кроз пројекат ГИЗ-а „Енергетска ефикасност у јавним зградама“.

- Подршка јединицама локалне самоуправе (ЈЛС) у обележавању 5. марта 2019. год., Међународног дана енергетске ефикасности.

Министарство рударства и енергетике је, у оквиру Немачко – Српске сарадње, а уз подршку GIZ-а и KfW-а (пројекат „4E facility“), припремило промотивне и едукативне материјале који су подељени јединицама локалне самоуправе које су обвезницима система енергетског менаџмента и које су у складу са Законом о ефикасном коришћењу енергије именовале енергетског менаџера. Материјал је послат у 34 ЈЛС, које су испуниле услов и изразиле заинтересованост да на неки начин обележе прославу 5. марта. У оквиру материјала подељено је 1000 пакета друштвених игрица „Играј за енергију“, 2700 дечијих мајица са слоганом „Сачувај енергију за лепшу планету“, 4000 плаката „Сачувај енергију за лепшу планету“.

Активности које су том приликом спроводиле јединице локалних самоуправа, поред постављања промотивних плаката у јавним зградама на Светски дан енергетске ефикасности, обухватиле су и поделу награда у виду едукативне друштвене игре „Играј за енергију“ и промотивних мајица. Свака ЈЛС осмислила је свој начин обележавања дана енергетске ефикасности а награде су додељиване најбољим учесницима, ђацима основних школа на такмичењима из ликовних/литерарних радова на тему енергетске ефикасности као и победничким тимовима који су тог дана играли поменуто едукативну друштвену игру, док су најбољи ликовни радови били изложени у оквиру школских активности. Дана 5. марта у 400 школа додељене су награде (игрице и мајице) најбољим учесницима на такмичењима из ликовних/литерарних радова на тему енергетске ефикасности или у игрању едукативне друштвене игре ЕЕ/ОИЕ. Осим тога постављени су промотивни плакати у 700 јавних објеката у ЈЛС.

У периоду 15.01. – 24.02.2019.- Министарство је организовало слање промотивног материјала, а 5. марта представници Министарства узели су учешће на скуповима одржаним у Крагујевцу и Панчеву.

Активност је финансирана кроз KfW пројекат „4Efacility“, а осмишљавање и развијање дизајана за материјале је урађено кроз пројекат ГИЗ-а „Енергетска ефикасност у јавним зградама“.

- Промовисан је Јавни позив 2/19 за финансирање пројектата унапређења енергетске ефикасности у јединицама локалне самоуправе, као и градским општинама којима се реализују мере у складу са Правилником о условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије и критеријумима о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа („Службени гласник РС”, број 12/19). Одржане су презентације крајем 2019. год. у Београду и Крушевцу, где су обухваћене све јединице локалне самоуправе.

- Промовисан је Јавни позив 1/19 за финансирање пројектата унапређења енергетске ефикасности у јединицама локалне самоуправе, као и градским општинама којима се реализују мере у складу са Правилником о условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије и критеријумима о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа. Почетком 2019. године одржане су презентације у Новом Саду, Крагујевцу, Београду и Нишу. Позиви су упућени свим јединицама локалне самоуправе.

Током 2018. и 2019 год.

- МРЕ је учествовало у креирању програма за обуке енергетске ефикасности запослених у основним школама. Обука је креирана за домаре а потом и обука за друге запослене у школама у оквиру ГИЗ ДКТИ пројекта „Енергетска ефикасност у јавним зградама“. У оквиру поменутог Пројекта у 16 ЈЛС одржане су обуке за домаре у основним школама и пратеће кампање за ђаке у тим школама, у циљу промовисања ефикасног коришћења енергије. Обуке су држали предавачи из ПКС-а, који су обучени од стране немачких ментора и припремили програм обуке. Обука је високо оцењена од стране домара и управника зграда основних школа. С обзиром на домаћински однос према сваком објекту, а посебно новом или тек обновљеном, едукација је изузетно важан предуслов за рационалну употребу и уштеду енергије, и важан фактор у унапређењу квалитета живота и заштите животне средине. Одсек за ЕЕ је планирао да ову активност настави у сарадњи са ПКС, кроз активности Буџетског фонда (финансирање кроз Буџетски фонд за енергетску ефикасност за јединице локалне самоуправе за које су одобрени пројекти енергетске санације како би примењене мере имале пун ефекат), међутим до сада такве активности није било могуће спровести.

- У оквиру истог ГИЗ ДКТИ Пројекта припремљена је ЕЕ Платформа знања којом су након завршетка реализације Пројекта наставили да управљају СКГО и Архитектонски факултет (<http://eeplatforma.arh.bg.ac.rs/>). МРЕ је дало свој допринос учешћем на јавним скуповима организованим у оквиру ове платформе и дељењем релевантних материјала за постављање на електронску платформу.

2017. година

- У оквиру KfW пројекта „4E facility“ одржане су радионице на којима је вршена размена информација између МРЕ и Финансијског сектора (банака). Од стране МРЕ пружене су информације о променама релевантних законских прописа, процедура и пружена је подршка по питањима везаним за имплементацију пројеката ЕЕ / РЕ, док је финансијски сектор обавеставао о броју реализованих пројеката ЕЕ / РЕ и уштедама енергије која су остварена на годишњем нивоу.

2016. година

- Промовисан је Јавни позив 2/16 за финансирање пројектата унапређења енергетске ефикасности у јединицама локалне самоуправе, као и градским општинама којима се реализују мере у складу са Правилником о условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије и критеријумима о изузимању од обавезе вршења енергетског прегледа. Семинар је одржан 22.априла 2016.год. у Клубу Посланика у Београду. Позив је упућен свим јединицама локалне самоуправе.

Активности у оквиру УНДП пројекта:

Р.бр.	Назив активности	Место	Датум
2	Успостављен Информативни центар (Help desk) у оквиру МРЕ за помоћ обвезницима при успостављању система енергетског менаџмента	Београд	08. 2017.
6	Студијско путовање делегације из Србије, енергетски менаџери и представници Крагујевца, Панчева и Крушевца. Циљ посете био је упознавање са системом енергетског менаџмента у Хрватској, искуствима у коришћењу ИСГЕ (хрватска верзија ИСЕМ) и финансирању пројектата енергетске ефикасности.	Загреб, Пореч, Хрватска	1-4.10.2018
7	Четврти* састанак чланова Мреже енергетских менаџера и повереника за енергетску ефикасност	Београд	09.10.2018.
8	Студијско путовање делегације из Србије, енергетски менаџери и представници Лесковца, Новог Сада, Ниша и Бачке Паланке. Циљ посете био је упознавање са системом енергетског менаџмента у Хрватској, искуствима у коришћењу ИСГЕ (хрватска верзија ИСЕМ) и финансирању пројектата енергетске ефикасности.	Загреб, Вараждин, Копривница, Хрватска	12-15.11.2018.
10	Пети састанак чланова Мреже енергетских менаџера и повереника за енергетску ефикасност	Београд	16.05.2019.
12	Обука „Јавна набавка електричне енергије“ и презентација Приручника за набавку и оптимизацију трошкова електричне енергије у јавним зградама и институцијама у Србији за чланове Мреже енергетских менаџера и повереника за енергетску ефикасност	Београд	19.09.2019.
14	Шести састанак чланова Мреже енергетских менаџера и повереника за енергетску ефикасност	Београд	04.12.2019.
15	Повеља СКГО „Енергетски свесни и ефикасни“ коју је потписало 137 ЈЛС, укључујући и град Београд		2016-2020

Активности у оквиру Швајцарског пројекта МЕЕМП:

Бр	Назив обуке	Место	Датум
1	Тренинг крајњих корисника за коришћење ИСЕМ	Крушевац	09.2018.
2	Тренинг крајњих корисника за коришћење ИСЕМ	Параћин	12.2018.
3	Тренинг наставника	Крушевац	05.2019.
4	Тренинг домара од стране ПКС	Крушевац	06.2019.
5	Тренинг домара од стране ПКС	Параћин	06.2019.
6	Тренинг домара од стране ПКС	Врбас	06.2019.
7	Тренинг домара од стране ПКС	Ужице	06.2019.
8	Тренинг крајњих корисника за коришћење ИСЕМ	Ужице	07.2019.
9	Радионица на Сајму енергетике „Топлотне пумпе“	Ужице	10.2019.
10	Тренинг крајњих корисника за коришћење ИСЕМ	Uzice	10.2019.
11	Студијско путовање за представнике ЈЛС укључених у пројекат: Ужице, Крушевац, Параћин и Врбас	Швајцарска	10.2019.
12	Тренинг наставника	Параћин	11.2019.

Прилог 6 – Листа 28 објеката УЗЗПРО - Мерна места и режим наплате

Ре д.б р.	Улица и број	Површина м ²	Број запослених	Електрична енергија			Вода		Централно грејање
				Место мерења	ко плаћа	Регистар	ко плаћа	Досије	ко плаћа
1	Андрићев венац 1	4.030	48		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости
2	Бирчанинова 6	1.649	90		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости
3	Бирчанинова 19а	1.843	63		Реп.ком.за заштиту права у поступцима јав.наб.до 02.2018.		Реп.ком.за заштиту права у поступцима јав.наб.		Реп.ком.за заштиту права у поступцима јав.наб.
					Реп.ком.за заштиту права у поступцима јав.наб.од 03.2018.				
4	Булевар краља Александра 15	8.677	298		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости
5	Булевар краља Александра 84	14.500	464		Јавно предузеће ПТТ саобраћаја Србија 215,00 м ²		УЗЗПРО 12.158,17 м ²		Јавно предузеће ПТТ саобраћаја Србија 215,00 м ²
					Милоје Јоровић 108,83 м ²		Милоје Јоровић 108,83 м ²		
					„Лола Пословни клуб“ д.о.о. 416,32 м ²		„Лола Пословни клуб“ д.о.о. 416,32 м ²		„Лола Пословни клуб“ д.о.о. 416,32 м ²
					Ауто перионица СИНВУК 161,82 м ²		Ауто перионица СИНВУК 161,82 м ²		
					Електротехнички факултет 1.214,86 м ²		Електротехнички факултет 1.214,86 м ²		Електротехнички факултет 1.214,86 м ²
				УЗЗПРО 12.383,17 м ²		Рачунски центар Универзитета у Београду 440,00 м ²		УЗЗПРО 12.653,82 м ²	
6	Булевар Михајла Пупина 2	54.660	614		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости		
7	Васе Чарапића 20	1.417	19						
					Канцеларија Националног савета за координацију сарадње са Руском Федерацијом и НР Кином		Канцеларија Националног савета за координацију сарадње са Руском Федерацијом и НР Кином		Канцеларија Националног савета за координацију сарадње са Руском Федерацијом и НР Кином
					(УЗЗПРО нема информацију о плаћању)		(УЗЗПРО нема информацију о плаћању)		(УЗЗПРО нема информацију о плаћању)
8	Влајковићева 10	1.359	81		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости
9	Грачаничка 8	1.365	75		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости		УЗЗПРО у целости
10	Дечанска 8-8а	8.100	333		Привредна комора Србије 1.020 м ²		Привредна комора Србије 1.020 м ²		
					Удружење ВЕРИТАС 18,36 м ²		Удружење ВЕРИТАС 18,36 м ²		
					Удружење Срба из Хрватске 18 м ²		Удружење Срба из Хрватске 18 м ²		
					Институт за истраживање тржишта 607 м ²		Институт за истраживање тржишта 607 м ²		
					Радио Телевизија Републике Српске 41,28 м ²		Радио Телевизија Републике Српске 41,28 м ²		
					Српска новинска агенција СРНА 24,27 м ²		Српска новинска агенција СРНА 24,27 м ²		
					Савез цивилних инвалида рата Србије 18 м ²		Савез цивилних инвалида рата Србије 18 м ²		
				Секретаријат иницијативе за реформу образовања у југоисточној Европи 73 м ²		Секретаријат иницијативе за реформу образовања у југоисточној Европи 73 м ²			

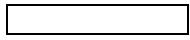
					Задужбина „Милош Црњански“ 47 м ²	Задужбина „Милош Црњански“ 47 м ²		
					УЗЗПРО 6.233,08 м ²	УЗЗПРО 6.233,08 м ²		
					Стан 1	Стан 1		
					Стан 2	Стан 2		
11	Драже Павловића 15	570	36		Завод за унапређивање образовања и васпитања	Завод за унапређивање образовања и васпитања		Завод за унапређивање образовања и васпитања
12	Др Ивана Рибара 91	702	48		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
13	Захумска 14	1.500	71					
14	Кнегиње Љубице 5	3.472	92		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
15	Кнеза Милоша 20	15.087	428		НАЦИОНАЛНА КОРПОРАЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ СТАМБЕНИХ КРЕДИТА 930,00 м ²	НАЦИОНАЛНА КОРПОРАЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ СТАМБЕНИХ КРЕДИТА 930,00 м ²		НАЦИОНАЛНА КОРПОРАЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ СТАМБЕНИХ КРЕДИТА 930,00 м ²
	Адмирала Гепрата 16				УЗЗПРО 14.157,00 м ²	УЗЗПРО 14.157,00 м ²		УЗЗПРО 14.157,00 м ²
16	Краља Милана 16	10.400	0		Економски институт 657,71 м ²	Економски институт 657,71 м ²		Економски институт 657,71 м ²
	Краља Милана 16				Хорес 65,63 м ²	Хорес 65,63 м ²		Хорес 65,63 м ²
	Добрињска 11					Савез економиста Србије 218,85 м ²		Савез економиста Србије 218,85 м ²
	Добрињска 11				Републички завод за здравствено осигурање 543,51 м ²	Републички завод за здравствено осигурање 543,51 м ²		Републички завод за здравствено осигурање 543,51 м ²
	Добрињска 11				Институт за педагошка истраживања 483,57 м ²	Институт за педагошка истраживања 483,57 м ²		Институт за педагошка истраживања 483,57 м ²
					УЗЗПРО 8.649,58 м ²	УЗЗПРО 8.430,73 м ²		УЗЗПРО 1.600,00 м ² (Репуб. дирекц. за имовин)
17	Краља Милана 36	2.171	107		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
18	Македонска 4-4а	2.850	67		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
19	Мике Аласа 14	3.596	113		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
20	Немањина 11	13.670	352		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
21	Немањина 22-26	24.322	1.479		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
22	Немањина 34	1.620	143		УЗЗПРО у целисти (1.620,00 м ²)	УЗЗПРО у целисти (1.620,00 м ²)		УЗЗПРО у целисти (1.620,00 м ²)
				1				
		270			Приватни Стан 2. спрат (270,00 м ²)	Приватни Стан 2. спрат (270,00 м ²)		Приватни Стан 2. спрат (270,00 м ²) Није прикључен ДГ
23	Омладинских бригада 1	24.500	992		Хартије од вредности 800 м ²	Хартије од вредности 800 м ²		Хартије од вредности 800 м ²
					Београдска берза 613,20 м ²	Београдска берза 613,20 м ²		Београдска берза 613,20 м ²
					Архив Југославије 42 м ²	Архив Југославије 42 м ²		Архив Југославије 42 м ²
					УЗЗПРО 23.044,80 м ²	УЗЗПРО 23.044,80 м ²		УЗЗПРО 23.044,80 м ²
24	Париска 7	1.082	63		УЗЗПРО у целисти	Мин. трговине, туризма и телекомуникација (нема евид. У водоводу, корисник не доставља рачуне УЗЗПРО)		/ (грејање на топлотну пумпу)
25	Ресавска 42	1.182	74		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
26	Руже Јовановић 27а	1.891	109		Фондација ТЕМПУС 316,10 м ²	Фондација ТЕМПУС 316,10 м ²		Фондација ТЕМПУС 316,10 м ²
					УЗЗПРО 1.575,11 м ²	УЗЗПРО 1.575,11 м ²		УЗЗПРО 1.575,11 м ²
27	Толстојева 2	1.550	25		УЗЗПРО у целисти	УЗЗПРО у целисти		УЗЗПРО у целисти
28	Царице Милице 1	1.820	95		УЗЗПРО у целисти	Агенција за борбу против корупције		Агенција за борбу против корупције

Корисници који рефундирају трошкове Управи

Корисници који сами плаћају трошкове

Плаћа УЗЗПРО

Прилог 7 – Преглед расхода за енергетске услуге субјеката ревизије и извора информација, 2017-2019, у мил.дин.

Субјект/извор информација	Година	Одлука о буџету	Ребаланс 1	Ребаланс 2	Ребаланс 3	Извршење ⁸²
Нови Сад	2017	632	672	660	660	517
	2018	656	661	635	635	490
	2019	666	731	712	712	527
УЗПРО	2017	452	543	543	543	543
	2018	553	553	553	553	553
	2019	587	587	587	587	505
Град Београд	2017	2.625	2625	2.658	2492	2.022
	2018	2.669	2708	2.615	2594	2.132
	2019	2.762	2628	2.640	2656	2.043
Велика Плана	2017	47	52	51	51	40
	2018	59	64	66	66	55
	2019	57	59	55	55	48
ГЗС ⁸³	2017	7	7	6	6	4
	2018	11	11	11	11	7
	2019	12	12	12	12	9
Укупно		11.795	11.913	11.804	11.633	9.495

Прилог 8 – Прегледи Града Београда и Општине Велика Плана о укупним консолидованим подацима расхода за енергетске услуге

Град Београд

Планирани и извршени расходи везани за енергетске услуге (ел.енергија, природни гас, угаљ, дрво, лож уље и централно грејање)						
Ре д. Бр .	Корисник субвенције	2017. година				
		Одлука о буџету	Реб. 1	Реб 2.	Последњи Реб.	Извршење 31.12.2017.
1	"Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда" ЈП				18.104.000	18.080.441,60
3	ЈКП "ГСП Београд"	702.075.228	702.075.228	702.075.228	702.075.228	517.978.885
7	ЈКП "Београдводе"	11.000.000			11.000.000	9.806.482,00
9	ЈП "Сава центар"	56.650.000	134.500.000			134.471.450,00
11	ПД Арена Београд					11.604.460,42
12	ЈП Хиподром Београд	1.000.000	1.000.000		1.000.000	692.491,00
13	СРЦ Ташмајдан	16.000.000				16.000.000
Ре д. Бр .	Корисник субвенције	2018. година				
		Одлука о буџету	Реб. 1	Реб 2.	Последњи Реб.	Извршење 31.12.2018.
2	"Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда" ЈП				13.500.000	12.684.648,85
3	ЈКП "Градске пијаце"	20.601.952,00				20.112.065,34
4	ЈП "Сава центар"	36.000.000	40.182.000	81.137.959		81.137.959,00
6	Беби сервис Београда	322.000			322.000	149.375,00
7	ПД Арена Београд					7.045.426,44
8	ЈП Хиподром Београд	1.515.000	1.515.000		1.515.000	641.782,00
9	СРЦ Ташмајдан	16.000.000				16.000.000,00
10	СРЦ Пионирски град					4.300.000,00

⁸² Достављени подаци од изабраних обвезника СЕМ из Обрасца 5 – Извештај о извршењу буџета У износ извршења расхода за енергетске услуге нису укључени расходи за енергетске услуге које директни корисници плаћају индиректним корисницима буџета, преко трансфера (463) и субвенција (451).

⁸³ прелазак на централно грејање уместо сопствене котларнице,

11	ЈКП "ГСП Београд"	625.584.279	625.774.279	625.774.279	625.774.279	515.049.518
12	ЈКП "Београдводе"	11.000.000			11.000.000	9.910.571,00
Ред. Бр.	Корисник субвенције	2019. година				
		Одлука о буџету	Реб. 1	Реб. 2.	Последњи Реб.	Извршење 31.12.2019.
1	"Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда" ЈП				14.300.000	12.493.195,53
2	ЈКП "Градске пијаце"	21.565.152,17				21.503.359,83
4	ЈП "Сава центар"	36.000.000		59.400.000		59.399.964,00
5	Беби сервис Београда	334.000			334.000	154.936,00
6	ПД Арена Београд					18.464.119,65
7	ЈП Хиподром Београд	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	495.239,00
8	СРЦ Ташмајдан	8.000.000	8.000.000			16.000.000,00
9	СРЦ Пионирски град					6.000.000,00
10	Градски центар за физичку културу	20.000.000				17.274.180,25
11	ПД Мирко Сандић					1.843.185,82
12	ЈКП "ГСП Београд"	517.595.045	517.595.045	517.595.045	550.501.591	546.285.831
13	ЈКП "Београдводе"	11.000.000			13.000.000	10.861.499,00

Извор: Подаци достављени од стране ЈП, ЈКП и других облика орг. Сектору за цене

Планирани и извршени расходи везани за енергетске услуге (ел.енергија, природни гас, угаљ, дрво, лож уље и централно грејање) установе социјалне заштите другог нивоа власти						
1	2	3	4	5	6	7
Год.	Одлука о буџету	Ребаланс 1	Ребаланс 2	Последњи ребаланс	План на дан 31.12.	Извршење
2017	33.405.278	33.405.278	35.175.278	35.475.278	35.475.278	28.723.935
2018	41.817.108	38.917.108	39.277.108	39.277.108	39.277.108	28.896.704
2019	34.191.378	34.191.378	37.891.378	36.845.970	36.845.970	28.241.379

Извор: Служба финансија Секретаријата за социјалну заштиту

Планирани и извршени расходи везани за енергетске услуге (ел.енергија, природни гас, угаљ, дрво, лож уље и централно грејање) основних и средњих школа на подручју Београда						
1	2	3	4	5	6	7
Год.	Одлука о буџету	Ребаланс 1	Ребаланс 2	Последњи ребаланс	План на дан 31.12.	Извршење
2017					2.284.490.984	2.081.777.248,63
2018					1.733.388.869	1.569.002.576,05
2019					1.732.431.754	1.415.596.686,72

Извор: Служба финансија Секретаријата за образовање и дечију заштиту

1	2	3	4	5	6	7 = 6-5, тј. 6-4	8
Год.	Одлука о буџету	Ребаланс 1	Ребаланс 2	Последњи ребаланс	План на дан 31.12.	Разлика	Извршење
2017	2.624.553	2.624.553	2.658.000	2.490.786	2.492.232	1.446	2.021.893
2018	2.668.531	2.707.618	2.614.664	-	2.593.964	-20.700	2.131.608
2019	2.761.758	2.628.458	2.640.410	2.660.661	2.656.446	-4.215	2.043.334

Извор: Секретаријат за финансије Града Београда

Општина Велика Плана

ГОДИНА	421200-ПО ЗАВРШНОМ РАЧУНУ	421200-ПРЕКО 463	421200-ПРЕКО 451	УКУПНО	
2017.		39.572.078,58	37.498.969,53	13.059.623,82	90.130.671,93
2018.		55.323.001,56	39.875.512,12	9.460.969,00	104.659.482,68
2019.		48.207.173,32	38.462.997,91	4.000.000,00	90.670.171,23
УКУПНО:		143.102.253,46	115.837.479,56	26.520.592,82	285.460.325,84

Образложење: Приликом преноса средстава за енергетске услуге путем трансфера (економска класификација 463 - Основно и средње образовање и социјална заштита (Центар за социјални рад)) средства се преносе директно са рачуна извршења буџета општине Велика Плана на подручје основних и средњих школа, као и Центра за социјални рад која су отворена код Министарства финансија - Управа

за трезор. У главној књизи трезора књижења се врше на економској класификација 463111, док код школа и Центра за социјални рад на одговарајућа конта економске класификације 421200 - Енергетске услуге. Што се тиче преноса средстава за енергетске услуге путем субвенција (за ЈКП М. Митровић) средства се преносе директно са рачуна извршења буџета општине Велика Плана на подрачун ЈКП "М. Митровић" који је отворен код Министарства финансија - Управа за трезор. У главној књизи трезора књижења се врше на економској класификација 451191. Средства се преносе са Раздела 5 - Општинска управа. Општинска управа као директан корисник нема отворен подрачун код Министарства финансија - Управа за трезор и зато се плаћања врше директно са рачуна извршења буџета општине Велика Плана.

Прилог 9 – Примењене мере енергетске ефикасности на јавним објектима у Граду Новом Саду за 2017, 2018 и 2019. годину

Редни број	Носилац инвестиционих активности	Извор финансирања	Опис	Износ у динарима	Процењена годишња уштеда примарне енергије за 2017. годину у тое
1.	ОШ „Ђура Јакшић” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	3.661.220	1,9
2.	ОШ „Јован Дучић” Петроварадин	Град Нови Сад	Замена столарије	1.404.000	2,0
3.	ОШ „Свети Сава” Руменка	Град Нови Сад	Постављање фасаде	4.683.816	8,0
4.	Пољопривредна школа са домом ученика, Футог	Град Нови Сад	Реконструкција система грејања	2.995.799	11,3
5.	Новосадско позориште, Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	1.107.100	0,4
6.	ПУ „Лиенка” Кисач	Град Нови Сад	Замена столарије	3.969.996	2,3
7.	ПУ „Венди” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	10.548.852	4,2
8.	ПУ „Чуперак” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	4.329.000	2,8
9.	ПУ „Споменак” Н. Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	1.477.008	0,8
10.	ПУ „Сундокрет” Н. Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	5.347.656	3,5
11.	ПУ „Златна рибица” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	2.458.568	1,4
12.	ПУ „Златокоса” Ветерник	Град Нови Сад	Замена столарије	3.826.680	2,2
13.	ПУ „Звончић” Каћ	Град Нови Сад	Замена столарије	4.958.232	2,6
14.	ПУ „Весели патуљци” Руменка	Град Нови Сад	Реконструкција система грејања	2.999.736	2,1
Укупно				53.767.663	46

Редни број	Носилац инвестиционих активности	Извор финансирања	Опис	Износ у динарима	Процењена годишња уштеда примарне енергије за 2018.г. у тое
1.	ОШ „Петрефи Шандор” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије и обнова фасаде	4.633.000	0,4
2.	ОШ „Милош Црњански” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије и обнова фасаде	6.000.000	4,1
3.	ОШ „Васа Стајић” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије	5.500.000	4,1
4.	ОШ „Јожеф Атила” Нови Сад	Град Нови Сад	Уградња новог гасног котла	20.000.000	30,5
5.	ОШ „Јован Поповић” Нови Сад	Буџет Републике Србије и међународна помоћ	Замена спољне столарије	24.454.000	19,8
6.	ОШ „22 август” Буковац	Град Нови Сад	Уградња новог гасног котла	8.500.000	6,5
7.	ПУ „Весели вртић” Н.Сад	Град Нови Сад	Замена столарије и обнова фасаде	5.774.240	3,5
8.	ПУ „Дунавски цвет” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена постојеће столарије	10.987.632	5,5
9.	ПУ „Маслачак” Нови Сад	Град Нови Сад	Замена постојеће столарије	4.741.800	2,8

10.	Дом културе Руменка	Град Нови Сад	Замена столарије и обнова фасаде	1.662.300	2,2
11.	Културни центар „Младост“ Футог	Град Нови Сад	Замена столарије и обнова фасаде	170.338	0,2
12.	Геронт. центар Нови Сад, Прихватилиште, Футог	АП Војводина	Замена постојеће столарије	2.650.000	0,5
13.	ТШ „Милева Марић Ајнштајн“ Нови Сад	ИПА програм преко граничне сарадње СР-ХР	Замена столарије и обнова фасаде	45.297.077	43,2
Укупно				140.395.387	123,2

Редни број	Носилац инвестиционих активности	Извор финансирања	Опис	Износ у динарима	Процењена годишња уштеда примарне енергије за 2019. г. у toe
1.	Гимназија „Светозар Марковић“ Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије и постављање фасаде	2.685.746	1,8
2.	ОШ „Ђура Јакшић“ Каћ	„ВМС CONNECT“ Нови Сад	Уградња соларних колектора за припрему ТПВ	5.201.172	1,3
3.	ОШ „Петефи Шандор“ Нови Сад	Град Нови Сад	Замена столарије и постављање фасаде	13.983.950	10,2
4.	ОШ „Вук Караџић“ Нови Сад	АП Војводина	Реконструкција котларнице	8.650.668	5,8
5.	ОШ „Мирослав Антић“ Футог	Град Нови Сад	Замена столарије и постављање фасаде	32.309.635	18,5
6.	Градска библиотека, Дигитални омладински центар Нови Сад	Град Нови Сад	Замена застарелих извора светлости	3.614.604	1,1
7.	ШОСО „Милан Петровић“, Стамбени објекат, Нови Сад	Град Нови Сад	Замена спољне столарије	626.300	0,3
8.	ШОСО „Милан Петровић“, Дневни боравак, Нови Сад	Град Нови Сад	Замена спољне столарије	659.450	0,5
Укупно				67.731.525	40

Прилог 10 – Кампање и активности на подизању свести штедне енергије код корисника буџета

Агенција за енергетику Града Новог Сада се континуирано бави активностима на подизању свести ефикасног коришћења енергије код корисника јавних објеката. У наставку наводимо неке од активности које су до сада спроведене:

- 5. март 2017. године - у Средњој техничкој школи у Сомбору обележен 5. март – Међународни дан енергетске ефикасности, предавањем Др Александра Н. Ашоње;
- Енергетског менаџера Града Новог Сада, са циљем ширења свести код ученика и професора ове школе о еколошкој потреби за ефикасним коришћењем енергије;
- 18. март 2017. године - у Средњој електротехничкој школи „Михајло Пупин“ у Новом Саду, у оквиру пројекта „Зелене енергије“, а у сарадњи са „Тренинг центром за едукацију - Нови Сад“, одржан је стручни скуп посвећен јачању компетенција наставника основних школа за едукацију и промоцију ефикасног коришћења енергије и употребе обновљивих извора енергије;
- 12. октобар 2017. године - за директоре основних школа са територије Града Новог Сада организована стручна посета Општини Алђо и Граду Сегедину у Републици Мађарској како би се упознали са практичним примерима унапређења ЕЕ у зградарству, употребом система са обновљивим изворима енергије и могућностима за заштиту животне средине;
- 4. новембар 2017. године - у Конгресном центру Мастер, Новосадског сајма, одржан је семинар под називом „Могућности коришћења соларне енергије“, намењен представницима јавних установа и организација из надлежности Града Новог Сада (основне и средње школе, установе

културе, домови здравља, вртићи, градске управе, јавна и јавна-комунална предузећа итд.), као и свим појединцима заинтересованим за овај вид коришћења обновљиве енергије;

- новембар и децембар 2017. године - у сарадњи са Удружењем за заштиту потрошача „Просперитет“ из Новог Сада, ученицима основних школа са територије Града Новог Сада одржан низ предавања о ефикасном коришћењу енергије;
- 10. март 2018. године - у Средњој електротехничкој школи „Михајло Пупин“ у Новом Саду, у оквиру пројекта „Зелена школа – Лабораторија на даљину“, а у сарадњи са „Тренинг центром за едукацију - Нови Сад“, одржан је стручни скуп посвећен јачању компетенција професора средњих школа за едукацију и промоцију ефикасног коришћења енергије;
- 25. септембар 2018. године – у Регионалној привредној комори Нови Сад у оквиру ГИЗ-овог пројекта “Енергетска ефикасност у јавним зградама” одржана обука домара из Предшколске установе „Радосно детињство“, као и домара из основних и средњих школа са територије Града Новог Сада о ефикасном коришћењу енергије у јавним објектима;
- 12. - 14. фебруар 2019. године – одржана тродневна обука преко стотину запослених у градским управама, установама, органима и организацијама из надлежности Града Новог Сада за коришћење Информационог система енергетског менаџмента (ИСЕМ);
- 5. март 2019. године – у ОШ „Никола Тесла“ у Новом Саду свечано обележен 5. март – Међународни дан енергетске ефикасности. Том приликом је организована изложба литерарних радова на тему ЕЕ и такмичење школских тимова у игрању друштвене игре „Играј за енергију“;
- 5. април 2019. године - у ОШ „Ђорђе Натошевић“ у Новом Саду одржана је интерактивна креативна радионица у оквиру ГИЗ пројекта „Енергетска ефикасност у јавним зградама“. Циљ пројекта је био да се деца у основним школама науче и подстакну да воде рачуна о рационалној употреби енергије и енергетској ефикасности како у школи, тако и својим домовима;
- 8. април 2019. године - у Скупштини АП Војводине одржана Регионална конференција “Платформе знања за енергетску ефикасност” на којој је др Александар Н. Ашоња, енергетски менаџер Града Новог Сада представницима републичке и покрајинске владе, локалних самоуправа из АП Војводине, енергетским менаџерима општина и градова, директорима школа и експертима одржао предавање на тему „Енергетска ефикасност Града Новог Сада“;
- континуирано - обука запослених у градским управама, установама, органима и организацијама из надлежности Града Новог Сада за коришћење ИСЕМ.

Прилог 11 – Одговори на питања ДРИ од стране субјекта ревизије Града Новог Сада - Агенције за енергетику Града Новог Сада поводом анализа праћења уштеда енергије након енергетске санације објеката

Од субјекта ревизије добили смо, по нашем захтеву, детаљнија објашњења о неиспуњавању циљева уштеда код одређених објеката које прате и изазовима са којима се сусрећу у том процесу пословања. Питања и одговоре преносимо у целисти.

Из приложених графикана за посматрани период у Пољопривредној школи са домом ученика - Футог приметно је да је у 2018 и 2019. години потрошња електричне енергије значајно порасла. Образложење за овакво стање је да се потрошња енергије у укупном билансу прати за 8 објеката школе, а не само за оне који су санирани. На графичком приказу у делу „ЕЕ Мере“ се још јасније види ова ситуација. Како пратите учинак ЕЕ код реновираних објеката у односу на нереновиране?

Пољопривредна школа са домом ученика је најкомплекснији објекат не само у Граду Новом Саду него и у читавој Републици Србији. Много је урађено у претходних неколико година на истраживању самог објекта (енергетско посматрање), што је и за запослене који су читав живот тамо радили велика непознаница. Наиме, поједини делови школе су грађени 1777. године и до данас су више пута реконструисани, рушени, обнављани, дограђивани и сл. Знатан део објеката је под заштитом тако да се не могу спровести готово никакве мере ЕЕ. Када смо навели да Агенција за енергетику Града Новог Сада посматра 8 објеката, то значи да су сви објекти груписани у 8 објеката које посматрамо. Чињеница је да у школи има 3 мерача воде, 5 мерача гаса и 4 мерача електричне енергије, што значи да се мерачи

деле на више објеката. Претходно наведено, уз чињеницу да је део објеката под заштитом указује на проблематику посматрања објекта. Овакви комплекси/објекти требали би имати енергетског менаџера или лице које би управљао енергијом на њима – мада то не предвиђа законска регулатива.

Разлика зашто је нижа потрошња електричне енергије у Пољопривредној школи у Футогу за 2017. годину је тај, што Факултет техничких наука, којег је ангажовао УНДП да унесе потрошњу за 2017. годину за Град Нови Сад, није унео потрошњу за 2017. годину. Део података о потрошњи електричне енергије за 2017. годину није унет из разлога јер је лице у школи које је задужено за пријем и архивирање рачуна, код једног дела рачуна архивирало само прву страну (рачун), а другу страну (евиденцију о потрошњи) није сачувало.

Посебно издвојени учинци ЕЕ код реновираних објеката у односу на нереновиране се не прате. Генерално, прате се резултати ЕЕ за све објекте. Сами беневфити уштеда прате се кроз процене уштеда у ОПГ обрасцима. Након реновирања/реконструкције објеката даље анализе праћења до 2018. године биле су базиране на ексел апликацијама у којима се пратила годишња потрошња, а од 2019. године се врше озбиљне анализе кроз разне могућности које пружа апликација ИСЕМ.

Из приложених графикана за посматрани период ПУ „Венди” Нови Сад приметно је да је у посматраном периоду потрошња електричне енергије уједначена. Трошкови електричне енергије и топлотне енергије су, упркос мерама, остале на приближно истом нивоу. На графичком приказу у делу „ЕЕ Мере“ се још јасније види ова ситуација. Какве активности се предузимају у оваквим ситуацијама када су циљане вредности уштеда ниже?

Показатељи ЕЕ о којима говоримо када је питању ПУ „Венди” Нови Сад, па и други објекти, су једна страна медаље - то су стварни реални показатељи потрошње енергије. Ми сада посматрамо само излазне параметре чије је резултат потрошња енергије на крају године и то је је сасвим исправно. Не треба заборавити чињеницу да на улазне параметре поред непромењених параметара (као што је квадратура објекта, запремина објекта, извор енергије и сл.) имамо и променљиве параметре (као што је број стално запослених, број сталних корисника унутар објекта, број посетилаца у објекту, оптерећеност пројектованог капацитета у погледу сталног броја корисника, просечан број радних сати у току смене, број смена у току дана/године, број радних дана у току седмице (од 1 до 7), број нерадних дана током зиме односно током лета, начин управљања објектом, да ли је било изнајмљивања сала у послеподневним сатима и викендом, итд. Поред ових улазних показатеља треба узети у обзир и спољне улазне параметре, односно:

- ✓ средње дневне температуре, које су у Новом Саду 2017. износиле 6,00 °С, 2018. 6,53 °С и 2019. године 7,82 °С;
- ✓ број грејних дана, који је у Новом Саду 2017. износио 202 дана, 2018. 193 дана и 2019. године 202 дана;
- ✓ број степен сати, који је у Новом Саду 2017. износио 67.869 h, 2018. 62.395 h и 2019. године 60.965 h.

Не би се могло рећи да су трошкови топлотне енергије за ПУ „Венди” Нови Сад приближно исти у периоду 2017-2019. године, наине они су у посматраном периоду на годишњем нивоу за □300.000 динара нижи у континуитету. Зашто су трошкови нижи, један од разлога је свакако и то што су у Граду Новом Саду у протеклом периоду четири пута снижене цене даљинског грејања.

Циљане вредности су оне вредности које су ИСЕМ-у за дату групу објеката преузете из немачког стандарда. Ове вредности дефинишу циљ у просечној потрошњи којем треба да тежимо код сваке групе објеката. Оно што је проблем, ове циљане вредности не укључују нпр. старост објекта, запремину објекта, да ли је објекат под заштитом и сл. Због чега су битни ови циљеви, када упоредимо групу објеката нпр. ПУ којих имамо 85. ИСЕМ апликација изабере оне најлошије објекте у којима специфична потрошња највише одступа од циљаних вредности и те објекте би требали енергетски санирати. То су они објекти са највишим круговима на представљеним графиконима које сте имали прилику да видите.

Што се тиче потрошње електричне енергије на објекту ПУ „Венди” Нови Сад она је углавном везана за расвету објекта, тако да се неке велике уштеде не могу направити без реконструкције и замене постојећих светиљки са ЛЕД светиљкама.

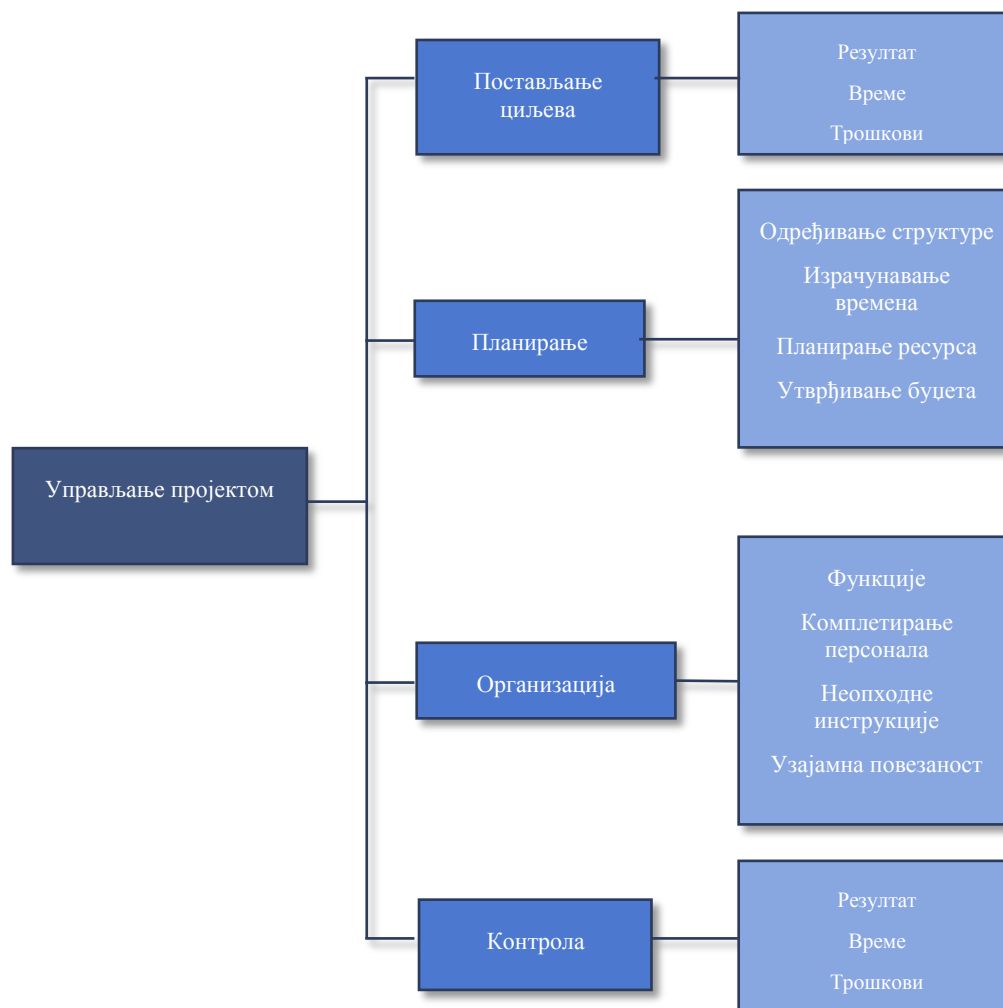
Прилог 12 – Анализа уштеда енергије код осам објеката које је енергетски санирано у 2018 и 2019. години - Град Београд

	Рачуни за електричну енергију пре уградње соларних панела E2017, E2018	Пројектоване уштеде енергије на годишњем нивоу Eп	Рачуни за електричну енергију после уградње соларних панела E2019.	Реализована уштеда енергије у 2019. години Eр= (E2017+E2018)/2- E2019 kWh	Разлика између пројектоване и реализоване уштеде енергије kWh Eр-Eп	напомене
Дом здравља Земун	2017. 1.767.246 kWh 21.274.563,93 динара 2018. 1.841.264 kWh 23.687.221,09 динара	172.912 kWh 2.074.947,49 дин Извор податка ОПГ образац	У 2019. години: 1.820.044 kWh 25.596.674,75 динара	-15.789	188.701	Коришћење ТА пећи и клима за грејање ординација и просторија за рад, због квара ТКР система за аутоматику.
Дом здравља Врчар	2017. 708.852 kWh 9.390.499 динара 2018. 730.397 kWh 10.258.866 дин.	81.053 kWh 972.631,63 дин Извор податка ОПГ образац	У 2019. години: 737.987 kWh 11.287.423 динара	-18.362,5	99.415,5	Климе су сервисирани, и пуштене у рад, тако да су коришћене целе 2019. године.
Основна школа „Алекса Шантић“ – Гроцка	У 2017. години: 72.724 вт (висока тарифа) 15.320 нт (ниска тарифа) 1.037.262,45 динара У 2018. години: 93.969 вт (висока тарифа) 19.130 нт (ниска тарифа) 1.014.398,30 динара	18.830,00 kWh 225.965,00 дин Извор податка ОПГ образац	У 2019. години: 76.618 вт (висока тарифа) 20.560 нт (ниска тарифа) 1.130.525,41 динара	3.393,5	15.436,5	
Основна школа „Лаза Костић“ – Нови Београд	У 2017. години: 205.493 вт (висока тарифа) 82.027 нт (ниска тарифа) 2.832.423,19 динара У 2018. години: 217.280 вт (висока тарифа) 79.200 нт (ниска тарифа) 3.317.870,80 динара	21.614,00 kWh 259.368,00 дин Извор податка ОПГ образац	У 2019. години: 218.400 вт (висока тарифа) 78.080 нт (ниска тарифа) 3.842.174,10 динара	-4480	26.094	Спорни рачуни
Основна школа „Никола Тесла“ – Раковица	У 2017. години: 134.590 вт (висока тарифа) 24.480 нт (ниска тарифа) 1.946.733,72 динара У 2018. години: 123.904 вт (висока тарифа) 23.440 нт (ниска тарифа) 1.922.060,52 динара	27.018,00 kWh 324.211,00 дин Извор податка ОПГ образац	У 2019. години: 132.034 вт (висока тарифа) 24.120 нт (ниска тарифа) 2.006.529,42 динара	-2947	29.965	Активно коришћење дворешне расвете и рефлектора веће снаге.
Спортски центар „Вождовац“	У 2017. години: 649.120 вт (висока тарифа) 242.560 нт (ниска тарифа) 7.893.785 динара	155344kWh	У 2019. години: 699.220 вт (висока тарифа) 203.310 нт (ниска тарифа) 10.806.997	31.615	123.729	

	У 2018. години: 711.540 вт (висока тарифа) 265.070 нт (ниска тарифа) 9.843.588 дин.		динара			
Градски центар за физичку културу (Стари диф)	2017. Потрошња: 4.277.447,29 и Трошкови: 601.069,00 динара 2018. Потрошња: 3.797.536,84 и Трошкови: 524.730,00 дин.	145.796kWh	2019. Потрошња: 3.775.919,79 Трошкови: 511.450,00 динара	261.571,71	-115.775,71	
Основна школа „Свети Сава“ – Врчин	2017. Потрошња природног гаса: 3.663 m ³ – 132.248,70 динара 2018. Потрошња природног гаса: 3.420 m ³ – 123.801,64 дин.		2019. Потрошња природног гаса: 3.650 m ³ – 145.111,95 динара Податак на провери	-108,5		Енергетска реконструкција завршена је у децембру 2019. године и нје се могао видети значајнији утицај на потрошњу природног гаса.

Извор: Подаци који су унети у табелу су добијени из Информационог система енергетике града Београда (ИСЕБ), ОПГ образаца, доставом података из објеката и увидом у пројектну документације.

Прилог 13 - Управљање пројектима

Прилог 14 - Одговори на питања упућеним ЈЛС

Подаци [Јединица локалне самоуправе]	Да ли и на који начин координирате/комуницирате са надлежним министарством у погледу развоја политике унапређења енергетске ефикасности?	Да ли и на који начин координирате/комуницирате са надлежним министарством у погледу развоја политике унапређења енергетске ефикасности? [Коментар]
Град Кикинда	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Нисам упуцан, немам довољно информација са којом особом у министарству бих могао да комуницирам.
Општина Опово	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	нисмо у обавези, јер нисмо у систему енергетског менаџмента
Општина Сврљиг	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Немамо програм, немамо кадрове
Општина Србобран	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	немамо стручњака задуженог за овај област
Општина Ковачица	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Прикупљени су подаци о јавним зградама (по примљеним упитницима), али нису поднети извештаји јер немамо енергетског менаџера ни овлашћеног енергетског саветника.
Општина Оцаци	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Послови енергетског менаџера су у припремној фази, тако да још увек немамо устаљену комуникацију са надлежним министарством у погледу развоја политике унапређења енергетске ефикасности. Након стицања лиценце (мај 2020.) планирамо и очекујемо сарадњу и подршку.
Општина Бојник	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Општина Бојник ће у наредном периоду именовати лице коме ће доделити послове унапређења енергетске ефикасности које ће у сарадњи са министарством унапредити политику енергетске ефикасности.
Општина Баточина	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Главни разлог је недостатак кадрова у општинској управи.
Општина Аранђеловац	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Немамо лице које се бави овим пословима
Град Бор	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Немамо стручно лице ангажовано на тим послови у јед.лок.самоуправе
Општина Нови Бечеј	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Званично немамо именовано лице.
Општина Нова Варош	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Локални енергетски план општине Нова Варош, је израђен у сарадњи са програмом Exchange. За израду ЛЕП-а, за наредни период, користимо подршку ресорних министарстава.
Град Зајечар	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Због свакодневног обимног посла на радном месту
Општина Жабал	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Будући да од стране Министарства рударства и енергетике нису предузете довољно ажурне мере на увођењу система енергетског менаџмента код свих обвезника још од усвајања Закона о ефикасном коришћењу енергије 2013. године и тек 2016. године доношења Правилника о условима за именовање енергетских менаџера у органима јединица локалне самоуправе, доношења решења министра рударства и енергетике број 401-00-00204/2/2015-06 од 19. октобра 2015. године о именовању Машинског факултета Универзитета у Београду као овлашћене организације за одржавање обука за будуће енергетске менаџере, као и због неодржавања обука у 2019. години и новог одлагања обуке планиране за март 2020. године, није успостављен СЕМ у Општини Жабал те на прави начин није ни омогућена сарадња са ресорним министарством. Са Покрајинским секретаријатом за енергетику, грађевинарство и саобраћај је успостављена сарадња у погледу достављања тражених информација од стране истог.
Општина Мали Иђош	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Нису тражени подаци
Општина Кучево	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Није одређен координатор за комуникацију са надлежним Министарством у погледу енергетске ефикасности
Општина Бачки Петровац	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	
Општина Рума	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Општина Рума нема именовано лице енергетског менаџера општинске енергетике.
Општина Босилеград	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Општина Босилеград није обвезник система енергетског менаџмента. Једини начин "комуницирања" са министарством у погледу мера енергетске ефикасности је израда и конкурисање пројектима енергетске ефикасности за зграде локалне самоуправе, школа итд. У току 2019.године током реализације пројекта "Замена спољних прозора и врата и уградња клима уређаја на зради Општине Босилеград" израђен је и енергетски пасош зграде општине и одређен њен енергетски разред. Приликом конкурисања за сваки пројекат енергетске ефикасности код Министарства рударства и енергетике израђују се елаборати енергетске ефикасности и извештаји о енергетском прегледу зграде.
Општина Сокобања	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Локална самоуправа приликом реконструкције јавних објеката спроводи мере енергетске санације објеката у циљу побољшања енергетске

		ефикасности.
Општина Сечањ	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Немамо лице које је непосредно одређено за ову врсту координације/комуникације.
Општина Голубац	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	Немамо стручних кадрова који могу коминицирати са министарством о овој теми.
Општина Мајданпек	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	ЈЛС испуњава само законом прописане обавезе у смислу извештавања о спроведеним мерама енергетске ефикасности, нема усвојене програме и планове за ову област којима се планирају активности ЈЛС у вези са унапређењем енергетске ефикасности и мерама које би требало предузети.
Општина Пожега	НЕ (Уколико је одговор НЕ, објасните у пољу Ваш коментар, због чега)	немамо лице које је задужено за ову област